

LÆRINGS- OG VIDENDELINGSPORTAL

Masterprojekt, 4. semester forår 2012

Master i ikt og læring, Aalborg Universitet

Udarbejdet af Helena Lynggaard - 20101219

Vejleder: Lars Birch Andreasen

Lærings- og videndelingsportal

Masterprojekt, 4. semester

Maj 2012

Projektets omfang:
143.850 tegn (60 normal sider)

Udarbejdet af: Helena Lynggaard

Vejleder: Lars Birch Andreasen

udbudt af Aalborg Universitet i samarbejde med Aarhus universitet, Copenhagen Business School,
Roskilde universitet under IT – vest samarbejdet

Abstract

Dette projekt omhandler design af en lærings- og videndelingsportal omkring teknologi og ikt-støttede læreprocesser og er rettet mod underviserne på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted, VIA University College.

Portalen skal være en del af en større it-hjælpekasse og kunne være med til at udvikle undervisernes digitale kompetencer og understøtte dem som didaktiske designere i anvendelse af digitale medier i egen undervisningspraksis.

Projektet har sit primære fokus i forundersøgelsesfasen.

This project deals with the design of a learning and knowledge sharing webportal about technology and ICT-enabled learning processes. It is targeted at teachers from Viborg/Thisted School of Nursing, VIA University College.

The portal will be part of a larger IT tool kit and will be assisting in the development of the teachers' digital competences and support them as didactic designers in using digital media in their own teaching practice.

The project focus is in the preliminary phase.

1	Indledning.....	6
1.1	Problemfelt.....	6
1.2	Problemformulering.....	8
1.3	Metodevalg.....	8
1.4	Afgrænsning og begrebsafklaring.....	10
2	Teoretisk forståelsesramme.....	11
2.1	Læringsbegrebet.....	12
2.1.1	Systemteoretisk læringsperspektiv.....	12
2.1.2	Zonen for nærmeste udvikling og stilladsering.....	14
2.1.3	Erfaringsbaseret læring.....	16
2.1.4	Situeret læring – læring i fællesskaber.....	19
2.2	Kompetencebegrebet.....	21
2.3	Viden, videndeling og videnskonstruktion.....	23
2.3.1	Vidensbegrebet.....	24
2.3.2	Tavs viden.....	25
2.3.2	Videndeling og videnskonstruktion.....	26
2.4	Læring på arbejdspladsen – læringsmiljø og læringsrum.....	27
2.5	Opsamling.....	29
3	Didaktisk designer i forhold til egen undervisningspraksis.....	30
4	Empiri.....	33
4.1	Observation af underviserne på pædagogisk dag.....	34
4.2	Referater fra temadag for undervisere i Sygeplejerskeuddannelsen i VIA UC.....	38
4.3	Spørgeskemaundersøgelsen.....	41
4.3.1	Resultat af spørgeskemaundersøgelsen.....	42
4.3.2	Opsummering.....	49
4.4	Fokusgruppeinterview.....	50
4.4.1	Præsentation af data fra interview.....	51
4.5	Opsamling på de empiriske data.....	55
5	Diskussion.....	56
5.1	Forslag til læringselementer.....	60
6	Konklusion.....	62

7 Perspektivering.....	65
Litteratur.....	67
Bilag 1 Kolbs, Honey & Mumford – de 4 læringsstile	70
Bilag 2 De tre gruppe-wikier fra den pædagogiske dag	71
Bilag 3 Udvalgte indlæg fra referaterne fra diskussionsgrupperne.....	73
Bilag 4 Spørgeskema.....	77
Bilag 5 Spørgeskema – svar	89
Bilag 6 Interviewguide	107
Bilag 7 Transskribering af interview	108
Bilag 8 Grafisk oversigt over elementer i LV-portal.....	121

1 Indledning

Dette projekt er udarbejdet ud fra egen interesse og erfaring som ansat på Campus Viborg, VIA University College med primær ansættelse på Sygeplejerskeuddannelsen, hvor jeg i det daglige sidder med administration og it-opgaver af primær pædagogisk art.

Læring og deling af viden er over de sidste mange år kommet mere og mere i fokus, og de fleste organisationer og institutioner har i dag fået læring og videndeling på dagsordenen. Det er ikke et område der kan passe sig selv, det skal plejes og støttes for at kunne vokse og blive en integreret del af kulturen i organisationen.

Dette projekt er et bud på, hvordan man i en uddannelsesinstitution kan gribe opgaven an med at udvikle og understøtte læring, deling og opbygning af ny viden omkring ikt-baserede læreprocesser.

1.1 Problemfelt

Den verden vi alle lever i nu, kan betegnes som et videnssamfund - et hyperkomplekst samfund (Qvortrup, 2004:34-35). Komplexiteten i verden omkring os er stærkt stigende, hvor de konstante samfundsforandringer sætter store krav til vores evner til kompleksitetshåndtering, og hvor viden og evnen til at tilegne sig viden i stigende grad bliver betragtet som et konkurrenceparameter (Gynther, 2005:20-21; Qvortrup, 2004:15, 34-35).

Derfor stilles der i dag større krav til kontinuerlig kompetenceudvikling hos medarbejdere i alle dele af arbejdsstyrken. Begrebet livslang læring og læring i arbejdslivet er blevet en fast bestanddel af de flestes hverdag, og med den hastige teknologiske udvikling er det blevet et vilkår der uundgåeligt påvirker og ændrer den måde vi arbejder på i dag og i morgen (Elkjær, 2005:13; Qvortrup, 2004:15).

Den udvikling sætter ikke mindst sit præg på uddannelsesverden, hvor kravene til undervisernes færdigheder og kompetencer i dag retter sig mod ikke bare deres fag-færdigheder¹, men i høj grad også mod deres evner til at kunne udvikle egen undervisningspraksis, så de kan imødekomme samfundets krav om fleksibilitet, innovation og evne til at reflektere (Holdt Christensen, 2007:114).

¹ F.eks. fagene "Sygepleje" og "Anatomi/fysiologi" som er en del af sygeplejerskeuddannelsen.

Sygeplejerskeuddannelsen er en del af VIA University College (VIA UC), der dækker alle de mellemlange videregående uddannelser i Region Midtjylland. VIA UC har som de øvrige professionshøjskoler i Danmark indgået en udviklingskontrakt med Undervisningsministeriet gældende for 2010-2012². Et af områderne i kontrakten er kravet om originale uddannelsesstilbud af høj kvalitet for at kunne tiltrække og fastholde studerende herunder at kunne imødekomme en mere individualistisk indstillet ungdom og på den anden side uddanne de studerende til at deltage i fællesskaber.

Nedenstående er et uddrag fra kontrakten:

”En central konkurrence- og kvalitetsparameter vil endvidere være en stigende integration af IT i ikke blot VIAs kerneydelser uddannelse og videnproduktion, mens også støtteprocesserne hertil. Flexibilitet og mobilitet er væsentlige parametre i moderne uddannelsesetænkning, hvor uddannelsesaktiviteter i stadig større omfang vil blive præget af virtuel læring, lærings på arbejdspladsen og skræddersyede forløb.”

Nu og de næste mange år vil sundhedsvæsenet gennemløbe store forandringer, som alt andet lige kommer til at påvirke sygeplejerskeuddannelsen og de færdigheder og kompetencer, som samfundet og sundhedsvæsenet især vil forlange af dets personale. En af de store udfordringer er hele feltet omkring velfærdsteknologi og innovation i uddannelsen. De studerende skal gennem uddannelses kvalificeres til at kunne håndtere samspillet med de mange nye teknologier, som de kommer til at møde i deres arbejdsliv i sundhedsvæsenet f.eks. telemedicin. Det stiller krav til underviserne og deres tilgang til teknologi og digitale medier, og der skal hos underviserne udvikles en teknologi helhedsforståelse, der på sigt vil sætte dem i stand til at integrere teknologi på alle niveauer i deres undervisning³. Der skal blandt underviserne være vilje og evne til at benytte og være medudvikler i forhold til de mange teknologiske muligheder f.eks. i forhold til simuleringsteknologier, brug af smartphones og tablets ikke bare som studieværktøj men også som et arbejdsredskab i de studerendes kommende arbejdsliv som sygeplejerske.

Gennem mit arbejde med pædagogisk it, støder jeg dagligt på både tekniske og pædagogiske udfordringer i forhold til brugen af de it-værktøjer som der bruges på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted. Problemer der for mig som it-vejleder kan føles lille og ubetydelig, men som for den pågældende underviser kan være et stort problem, der bremser og frustrerer deres igangværende opgave, og måske helt får dem til at opgive at bruge det pågældende program eller medie.

² http://www.viauc.dk/omvia/Documents/Organisering/VIA_udviklingskontrakt.pdf

³ <http://www.teknologisk.dk/ydelser/30836>

I arbejdet med udviklingen af en sådan teknologisk helhedsforståelse omkring digitale medier og ikt-baserede læreprocesser anser jeg det som et vigtigt delelement i den proces, at der bliver udviklet og implementeret en lærings- og videndelingsportal, der kan understøtte underviserne i deres arbejde med teknologi og ikt i uddannelsen.

1.2 Problemformulering

Med afsæt i ovenstående problemstilling lyder min problemformulering:

Hvordan designes et læringsmiljø på en lærings- og videndelingsportal (LV-portal) om it og ikt-støttede læreprocesser, således at det understøtter underviserne som didaktiske designere i forhold til anvendelse af ikt i egen undervisningspraksis?

For at besvare problemformuleringen vil det være relevant at fokusere på følgende underspørgsmål:

- Hvad definerer begreberne læring, viden, videndeling og videnskonstruktion?
- Er der specielle karakteristika ved kompetenceudvikling og læring på arbejdspladsen?
- Hvad indebærer det at være didaktisk designer i forhold til egen undervisningspraksis?

1.3 Metodevalg

Målet med dette projekt er at identificere det læringsmiljø herunder de lærings- og videndelingselementer der er vigtige på en computermedieret LV-portal på Sharepoint Studienet, så det giver underviserne de bedst mulige betingelser for at blive deres egne didaktiske designere i forhold til inddragelse og integrering af ikt i deres undervisningspraksis og samtidig være fremmende for udvikling af ny viden. Det er ikke muligt inden for rammerne af dette projekt at udvikle og implementere en færdig LV-portal, men i stedet vil der blive udarbejdet et mindmap med forslag til lærings- og videndelingselementer til en LV-portal.

For at kunne besvare problemformuleringen vil jeg tage udgangspunkt i udvalgte teorier og den indsamlede empiri, hvilket vil danne grundlag for at kunne komme med et overordnet konceptuelt læringsdesign for en LV-portal i relation til teknologi og ikt-baserede læreprocesser.

Det er vigtigt at få afklaret mine definitioner af viden og læring og koblet med de læringsmæssige potentialer, der er i brugen af en LV-portal som redskab til at understøtte underviserne som didaktiske designere af teknologi og ikt i deres undervisningspraksis.

De empiriske undersøgelser der skal i projektet omfatter:

- Observation af underviserne på pædagogisk dag, hvor temaet var ikt-støttet undervisning
- Spørgeskemaundersøgelse blandt underviserne på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted
- Fokusgruppeinterview med den pædagogiske it-gruppe (pæd. it-grp.)

samt sekundær empiri i form af referater fra temadag omkring it-teknologiens indflydelse på didaktik, læring og undervisning.

Undersøgelserne rummer både kvantitative og kvalitative data. Metoderne er valgt ud fra deres egnethed til indhentning af de ønskede oplysninger, favne det store problemfelt med både undervisere og den pæd. it-grp. som undersøgelsesfelt og de tidsmæssige ressourcer der har været til rådighed.

Med udgangspunkt i en hermeneutisk tilgang, må jeg som undersøger være opmærksom på mine egne forforståelse i relation til den valgte problemstilling. Min forforståelse er påvirket af min ansættelse på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted og mit arbejde med udvikling og integration af it-systemer og som superbruger og vejleder for undervisere og studerende. I projektet har jeg derfor forsøgt at være opmærksom på at min forforståelse ikke måtte påvirke mine tolkninger af problemfeltet og mine empiriske data.

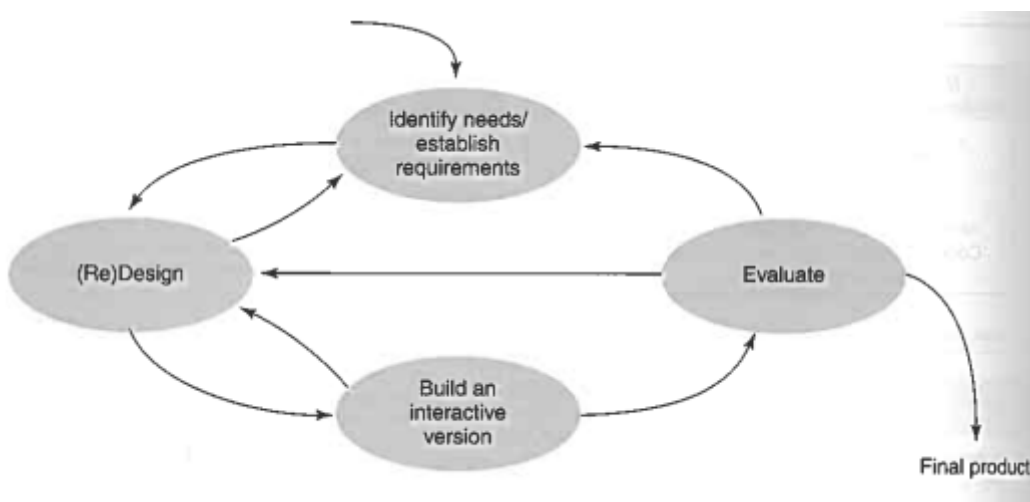
Netop i arbejdet med empiriske data er validitet og reliabilitet med til at angive eventuelle måleproblemer, og som det er vigtigt at have med i overvejelserne ved valg af dataindsamlingsmetoder særligt ved brugen af spørgeskemaer (Andersen, 2003:119; Nielsen, 1998:69). Validitet (gyldighed) dækker over, om vi måler det vi ønsker at måle, afhænger bl.a. af de spørgsmål der stilles, er de forståelige og dækkende nok. Reliabilitet (pålidelighed) dækker over, om respondenternes svar er tilfældige eller om vi vil kunne gentage målingen og komme frem til det samme resultat (Andersen, 2003:119; Nielsen, 1998:69).

Den primære målgruppe dvs. brugerne af portalen er underviserne, mens den sekundære målgruppe er den pæd. it-grp., der primært kommer til at levere, producere og vedligeholde portalen. Det er derfor valgt at begge målgrupper inddrages i forundersøgelsen, og det samme gør sig gældende gennem den

efterfølgende designfase og efterfølgende implementering. Sharp, Rogers og Preece (2007:418) formulerer det således:

“The best way to ensure that development continues to take users’ activities into account is to involve real users throughout development. In this way developers can gain a better understanding of users’ goals, leading to a more appropriate, more usable product. “

Herunder ses en cyklisk designmodel der viser aktiviteterne i en designproces med iterative fire stadier (Sharp et al., 2007:448):

Figur 1 Cyklisk designmodel fra Sharp, Rogers and Preece (2007)

Projektet opererer primært i forundersøgelsesfasen – identifikation af behov og krav til projekt.

1.4 Afgrænsning og begrebsafklaring

Emnet arbejdspladslæring og organisatorisk videndeling er et meget stort område, som det ikke vil være muligt at dække fyldestgørende i et projekt af denne størrelse, hvorfor der er truffet en række fravalg i forhold til valgte teorier og teoretikere.

Det ledelsesmæssige og økonomiske aspekt bliver heller ikke berørt, om end LV-portalen vil skulle udvikles, implementeres og fungere inden for en økonomisk ramme, så vil det af ressourcemæssige ikke blive berørt i dette projekt.

Når der i projektet bruges ordet underviser henviser til én, der uanset faglig uddannelse underviser på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted.

Ligeledes dækker begrebet undervisning over de forskellige aktiviteter igangsat af den enkelte underviser i relation til undervisningen, det være sig både underviserstyrede aktiviteter og mere deltagerstyrede aktiviteter som gruppearbejde, laboratorieøvelser og fremlæggelser.

Både udtrykket it og ikt vil blive anvendt løbende gennem projektet, og deres betydning vil ofte overlappe hinanden. Begrebet ikt er en udbygning af it-begrebet, og hentyder til, at "kommunikation" er en del af informationsteknologien, og kan derfor anvendes som en beskrivelse af al den teknologi vi bruger til at kommunikere og dele information med.

2 Teoretisk forståelsesramme

I dette afsnit vil jeg komme nærmere ind på projektets teoretiske grundlag og komme med en præsentation af de begreber, som jeg finder relevant i forhold til problemfeltet og for på bedste vis at kunne besvare problemformuleringen.

Gennem læsning af udvalgte dele af de mange tilgængelige lærings- og vidensteorier, har jeg valgt her at fremhæve, diskutere og sammentænke flere forskellige teoretikere for af den vej bedst at kunne favne det store teoretiske felt. Et bredere læringsbegreb gør det nemmere at indfange og diskutere de faktorer, der har indflydelse på netop denne problemstilling med ikt-medieret læring og videndeling.

Projektets teoretiske ramme bygger på konstruktivisme med fokus på den socialkonstruktivistiske retning, da det stemmer overens med mine grundlæggende opfattelser af forholdet mellem læring, erkendelse og de kognitive processer hos den enkelte, de sociale relationer og den kontekst de indgår i. Det enkelte menneske konstruerer gennem interaktion med omverdenen sin egen forståelse af verden.

2.1 Læringsbegrebet

Der findes i litteraturen mange forståelser af læringsbegrebet – det at lære, og det er ikke muligt at opstille en generel teori, der kan rumme alle facetter af det *at lære*. Det er dog muligt via forskellige teoretiske retninger inden for konstruktivismen at komme op med nogle vigtige aspekter, der finder sted i mange former for læreprocesser.

Wahlgren (2010:44) tager udgangspunkt i definitioner af bl.a. Knud Illeris' og Mads Hermansen. De mener, at læring er noget der fører til varige ændringer hos den der lærer, hvorefter den lærende bliver i stand til at gøre noget andet - mere kvalificeret. Wahlgren (2010:44) definerer begrebet læring som: *"... den proces som udvikler den lærendes kompetencer – potentiale til at handle.*

Hvor konstruktivismen ser læring som noget der udelukkende sker i den enkelte (kognitiv erkendelse), ser socialkonstruktivismen læring som noget der konstrueres i sociale sammenhænge mellem individer (Dolin, 2001:173, 176), men ifølge Illeris behøver læring ikke at være et enten eller. For at viden kan eksistere og konstrueres socialt, vil det også skulle eksistere i individet (Illeris, 2001:98).

Det er den læringsforståelse der ligger til grund for dette projekts teoretiske tilgang til problemfeltet.

2.1.1 Systemteoretisk læringsperspektiv

Når der tales om læring og læring på arbejdspladsen, vil jeg gerne inddrage Luhmanns læringsteori (systemteori), der bl.a. har til formål at beskrive forholdet mellem et system og systemets omverden, og hvor et system er at betragte som et psykisk system (individ), et socialt system eller et biologisk system (Hermansen, 2001:71). Luhmanns systemteoretiske læringsperspektiv dækker derfor både individuel læring f.eks. set hos den enkelte underviser og den mere organisatoriske læring f.eks. set i en undervisningssession med et hold studerende eller internt i undervisergruppen.

Luhmann (Hermansen, 2001:71) karakteriserer et system som: lukket (der er ikke noget umiddelbart forhold mellem det og omverdenen), selvreferentielt (det henter sine begrundelser fra sig selv) og autopoietisk (systemet skaber sig selv, det er ikke omgivelserne der skaber systemet)

Selvom systemet er lukket, fungerer det ikke uafhængigt af den verden der omgiver individet (omverdenen), men vil hele tiden udveksle med omverden og dermed differentiere sig fra den (Hermansen,

2001:71). Det sker bl.a. ved at systemet udvælger og forenkler informationer om omverdenens kompleksitet på baggrund af systemets egen forforståelse (Hermansen, 2001:72). Derved mindskes omverdenskompleksiteten samtidig med at egenkompleksiteten øges (Hermansen, 2001:72), hvilket paradoksalt nok får omverden til at fremstå endnu mere kompleks (Qvortrup, 2004:69). Vi kender nok alle følelsen af, at have fordybet os i et emne f.eks. læringsteori, og jo mere vi erfarer om de forskellige teorier og deres mange facetter, jo mere går det også op for os, hvor meget vi ikke ved og hvor komplekst området er.

Kommunikationen er det essentielle i systemteorien. De psykiske og sociale systemer anser Luhmann for at være forskellige systemer (Hermansen, 2001:71), hvor de psykiske opererer ved bevidsthed (tanker, følelser og sanser), mens det sociale opererer ved kommunikation. De to systemer er omverden for hinanden, og det der binder (strukturel kobling) dem sammen er kommunikationen (Rasmussen, 1999:37). Omsat til praksis betyder det, at den pæd. it-grp. ikke kan læse undervisergruppens tanker og følelser eller omvendt, men samtidig er tankerne og følelserne nødvendige for at vi kan kommunikere med hinanden.

Vi som mennesker tænker og føler meget mere end vi kommunikerer via sproget, og det er nok godt det samme, men samtidig er en af funktionerne for kommunikationen at være med til at kickstarte nye tanker og følelser også kaldet operationer. Eftersom sociale systemer udelukkende består af kommunikation og ikke individer kan sociale systemer også betegnes som kommunikationssystemer, der er helt afhængige af individer (psykiske systemer) for at kunne eksistere (Gynther, 2005:31-32).

Kommunikation kræver deltagelse af mindst to psykiske systemer, og i praksis kunne det være f.eks. være kommunikation mellem underviser og studerende eller vejledning i brugen af et program mellem it-vejleder og underviser. Hvis jeg som it-vejleder vejleder og instruerer en lille gruppe undervisere i brugen af f.eks. smartphones, så vil de hver især efterfølgende forsøge at konstruere deres egen forståelse af det sagte ord (kommunikationen), og deres respons til mig vil kunne guide mig på vej i forhold til, om de har forstået mit budskab. Hvis jeg føler deres forståelse er lig med den jeg ønskede at kommunikere, må det formodes at kommunikation er lykkedes, hvis ikke må jeg ændre strategi og evt. prøve at formulere mig anderledes i håbet om, at kommunikationen så vil lykkes. Eftersom vores systemer, jeg som afsender og underviseren som modtagere, er usynlige for hinanden, er det eneste der kan iagttages den indbyrdes kommunikation, den skiftende dialog der skal være med til at afklare egen forståelse eller misforståelse (Gynther, 2005:49).

Qvortrup (2004:23,118) forsøger med udgangspunkt i Luhmann at adskille undervisning og læring, ved at karakterisere undervisning som en bestemt form for kommunikation, mens læring er det psykiske eller organisatoriske systems bevidste selvforandring gennem konstruktion af viden. Læring er en kognitiv aktivitet, mens undervisning er en social aktivitet.

I modsætning til en almindelig undervisningslektion hvor underviseren kan have en dialog kørende med de studerende, så er det straks sværere via en LV-portal at tjekke om kommunikationen er lykkedes, hvilket skal tænkes med ind i designet af portalens aktiviteter, lærings- og videndelingselementer. Måden der kommunikeres på er vigtig, det rette sprog til den valgte målgruppe men efterfølgende også, hvordan man sikrer sig, at budskabet er korrekt forstået.

2.1.2 Zonen for nærmeste udvikling og stilladsering

Når læringsbegrebet som her kobles med arbejdspladsen er det nærliggende at inddrage psykologen Lev Vygotsky, der var en af repræsentanterne for den kulturhistoriske skole⁴ (også kendt som virksomhedsteori), der her i nyere tid har fået stor opmærksomhed bl.a. pga. hans teori omkring *zonen for nærmeste udvikling* (ZNU) (Dolin, 2001:189; Hansen, 2005:64)).

Grundessensen i ZNU er, at den enkeltes tilegnelse af viden går gennem sociale handlinger, forstået som aktivitet og samvær med en mere vidende person f.eks. en underviser der får hjælp af en kollega eller en pædagogisk it-vejleder. ZNU kan betegnes som et dynamisk rum, hvor relationen og den indbyrdes interaktion mellem den mervidende og den mindrevidende skaber frugtbare læringssituationer, der er med til at udvide ZNU (Hansen, 2005:65). Det er dog vigtigt her at påpege, at brugen af mer- og mindrevidende kun er i forhold til det valgte vidensområde, og altså ikke har noget at gøre med parternes øvrige ligeværdighed (Hansen, 2005:66). Kritikere vil mene, at læringsforståelsen i ZNU meget nemt går hen og bliver lærerstyret og mindre deltagerorienteret og deltagermotiveret (Illeris, 2001:44). Om end den kulturhistoriske tradition er opstået ud af en særlig samfundsmæssig og kulturhistorisk tilgang (kommunistisk), er det stadig muligt at overføre læringsforståelsen til en mere deltagerstyret kontekst som en dansk uddannelsesinstitution (Illeris, 2001:45).

⁴ Stammer fra Rusland og er baseret på, at det enkelte menneske er et resultat af de historiske og kulturelle livsvilkår, som det fødes ind i, samtidig med at det også er med til at forme den selvsamme kultur (objekt-subjekt forhold) (Dolin, 2001:199)

Når det planlægges, hvordan en LV-portal skal organiseres og udvikles er det derfor vigtigt at have for øje, at underviserne skal udfordres og forstyrres, men hele tiden med udgangspunkt i deres kontekst og ikke udelukkende it-gruppens eller ledelsens ønsker. I så fald vil projektet højest sandsynligt mislykkes og man får skabt intern uro og øger risikoen for "modstand mod forandring", dvs. større eller mindre grad af modvillighed mod forandringsprojektet. Følelser har stor betydning for læring. Følelser som tryghed, accept, ambition og nysgerrighed er befordrende for læring, mens følelser som forvirring, angst og manglende selvtillid modarbejder læring og lysten til forandring (Blok, 2005:138). Selvfølgelig skal der være en fælles overordnet it-strategi der kan være med til at vise frem, men på det operationelle niveau er det vigtigt, at der bliver lyttet til underviserne, og at de bliver taget med i betragtning, når vejen frem skal planlægges.

Når underviserne skal tilegne sig nye færdigheder og kompetencer er det vigtigt, at der er en støttende og vejledende foranstaltning, som kan hjælpe og guide dem, når de skal bevæge sig fra deres aktuelle udviklingsniveau videre ind i det næste. Sådan en støttende foranstaltning kaldes med et pædagogisk udtryk for stilladsering⁵, at bygge et midlertidigt stillads op for tænkningen (Agertoft, Bjørnshave, & Lerche, 2003:39; Hermansen, 2001:85).

Med stilladsering er det muligt at støtte underviseren i vedkommendes læringsaktiviteter, og så løbende slække på støtten i det tempo som underviseren føler sig klar til (Gynther & Lerche Christensen, 2010:81). En vigtig opgave i forhold til portalen er derfor at indtænke stilladseringsstrategier, der kan hjælpe og motivere underviserne i deres møde med forskellige teknologier og deres integration i undervisningen. Netop som med ZNU drejer stilladsering sig om, at underviseren går fra at bruge værktøj givet og assisteret af den pæd. it-grp. til selv at kunne bruge de værktøjer, og alt sammen tæt knyttet til praksis og undervisernes egen undervisningskontekst. Læring og udvikling vil kun kunne finde sted, hvis det har sit udgangspunkt i den aktuelle udviklingszone, der er en forudsætning for at kunne bevæge sig videre til ZNU (Hansen, 2005:69). Er skridtet for stort, dvs. forsøger man at presse for meget på, og give dem større udfordringer end de kompetence- og følelsesmæssigt er klar til, så vil det påvirke deres motivation og evne til at lære.

⁵ Oprindeligt fremført af den amerikanske psykolog Jerome Bruner

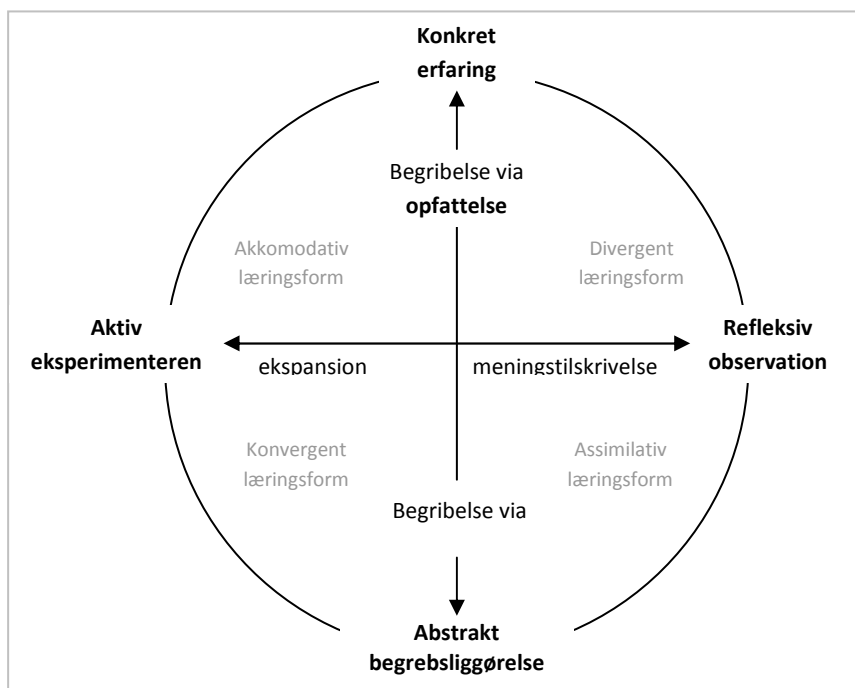
2.1.3 Erfaringsbaseret læring

Alle mennesker kommer til en potentiel læringssituation med erfaringer i bagagen, vi er alle i besiddelse af erfaringer, der har været med til at forme os som mennesker. De erfaringer har stor betydning for vores måde at tilgå en læringssituation og det læringsmæssige udfald, og gør os til aktive konstruerende af viden, færdigheder og kompetencer (Malberg, 2003:23; Wahlgren, 2010:47). Erfaringsbaseret læring er derfor især inden for voksenuddannelse og lærings i arbejdslivet blevet et vigtigt teoretisk perspektiv både nationalt og internationalt (Elkjær, 2005:113).

Når der tales læring og læringsvilkår, er det ifølge filosofen og pædagogen John Dewey muligt at opdele vilkårene i objektive ydre og subjektive indre vilkår (Malberg, 2003:24). De ydre vilkår er dem der omgiver os, og som vi alle kan se, det være sig underviseren, computeren på bordet, bøgerne, den måde vi agerer på og taler til hinanden. De indre vilkår er deltagernes følelser, deres tilbøjeligheder og de valg de træffer. For at kunne skabe bedre læringsvilkår er det nødvendigt ikke kun at kigge på de mere tilgængelige ydre vilkår, men i lige så høj grad lade det ske i samspil med de indre og subjektive vilkår (Malberg, 2003:25; Wahlgren, 2010:141-145).

Med det mener Dewey, at en læringssituation aldrig kan være kontekstløs. Alt hvad vi gør, sker i et samspil mellem de ydre og indre vilkår, hvorfor en erfaring altid er et resultat af samspillet mellem individet og dets omgivelser på det tidspunkt begivenheden fandt sted (Malberg, 2003:25). Når man som lærende skal lære et nyt vidensområde, vil det aldrig kunne ske uden påvirkning fra den lærende selv, hvorfor det vigtigste udgangspunkt for en succesfuld læringssituation ikke er selve det indhold der skal læres, men måden det bliver præsenteret på (Malberg, 2003:25). Det er altså vigtigt, at man som underviser er klar over, at de lærende ikke er tomme kar klar til opfyldning, men at de hver især kommer med et sæt erfaringer og erkendelse. Den lærende bliver derfor en aktiv medspiller og læring et valg, hvilket har stor betydning for læringsrummet (Malberg, 2003:25). Som pæd. it-vejleder er det vigtigt at have for øje, at de erfaringer, som underviserne tidligere har gjort sig med it på forskellig vis vil influere den måde de efterfølgende tilgår området på. Negative erfaringer vil kunne resultere i negative følelser, der kan virke som en bremseklo for fremtidig læring. It-vejlederen får derfor til opgave først at udviske eller minimere de negative erfaringer for at skabe grobund for ny læring.

En af de teoretikere der har bygget videre på Deweys erfaringslære er David Kolb, der med yderligere inspiration fra Piaget og Lewin udviklede nedenstående læringscirkel (Blok, 2005:28)

Figur 2 Kolbs læringsmodel (Blok 2005)

Baggrunden for Kolbs læringscirkel er at få synliggjort læring og videnstilegnelse som en ligevægtig handling mellem de intellektuelle indre processer og de ydre sociale og erfaringsmæssige processer (Blok, 2005:28). Modellen forsøger at visualisere, at viden kan tilegnes i et samspil mellem 4 forskellige læreprocesser, hvor det centrale er den erfaring som den lærende allerede besidder, eller tilegner sig, og at den efterfølgende læring sker enten ved at bygge ovenpå eller revidere de allerede opnåede erfaringer (Blok, 2005:28; Malberg, 2003:29). Læreprocesser rummer derfor både, hvordan man lærer og selve resultatet af læringen, og som nævnt selve sammenhængen mellem ny og gammel viden.

Modellens 4 læreprocesser er: Konkret erfaring/oplevelse, refleksiv observation, abstrakt begrebsliggørelse og aktiv eksperimenteren.

Læreprocesserne står alle i modsætning til hinanden, og symboliserer 4 forskellige måder, man lærer og indhenter viden på (Blok, 2005:28; Illeris, 2001:36). At lære gennem en konkret oplevelse f.eks. ude i klinikken for de studerende er det modsatte af at lære gennem abstrakt begrebsliggørelse ved at læse forskellige teorier og modeller om klinisk praksis. Læring skal opfattes som en cirkulær proces, og udelukker derfor ikke hinanden, alle 4 elementer indgå i den samlede læreproces (Blok, 2005:29; Illeris, 2001:36) Læring omfatter derfor både aktive, konkrete, refleksive og abstrakte processer, i vekselvirkning med hinanden (Blok, 2005:30).

Ud over de 4 læreprocesser indgår der også i modellen 4 læringsformer funderet omkring akserne begribelse og omdannelse (ændring): Akkomodativ-, divergent-, assimilativ- og konvergent læringsform

De 4 læringsformer omhandler hvordan vi lærer, dvs. hvilken læringsstil man som lærende mere eller mindre bevidst foretrækker, når ny viden og færdigheder skal tilegnes. Ens læringsstil er ikke et statisk træk, der forbliver det samme livet i gennem, det ændrer sig og former sig ud fra de erfaringer og oplevelser man går i gennem (Blok, 2005:29), og for mange kan ens læringsstil varierer alt afhængig af, hvad der skal læres og i hvilken kontekst (Blok, 2005:31).

Med udgangspunkt i Kolbs 4 læringsformer har Peter Honey og Alan Mumford udviklet 4 læringsstile: aktivisten, reflektoren, teoretikeren og pragmatikeren (Blok, 2005:31; Malberg, 2003:35), og en detaljeret beskrivelse af de 4 læringsformer og Honey og Mumfords læringsstile vil være at finde i bilag 1.

Selvom teorierne om læringsstile er hyppigt anvendt (Blok, 2005:31-35; Malberg, 2003:87-92; Wahlgren, 2010:49-52), så er der gennem de seneste par år kommet en del kritik på området, bl.a. går et af kritikpunkterne på, at det ikke er forskningsmæssigt bevist, at vi alle hver især har en specifik læringsstil, men at vi i stedet alle vil have gavn af en læringstilgang der inddrager vores forskellige sanser (Riener & Willingham, 2010). Der vil ikke blive gået i yderligere i dybden med kritikken, men uanset ståsted kan bevidsthed om læringsstile være med til at øge fokus på vigtigheden i at inddrage forskellige sanser i læreprocessen.

Selvom Kolbs læringsmodel er en af en af de mest refererede og citerede i forbindelse med erfaringsbaseret læring, lyder der også her ind i mellem kritiske røster, bl.a. fra Illeris (2001) og Elkjær (2005).

Hvor vi før med Vygotsky og Dewey havde inddraget det omkringliggende samfund som en del af erfaringsdannelsen (sociokulturel påvirkning), spiller den ingen rolle i Kolbs læringsmodel. Kolb tager udelukkende udgangspunkt i den enkeltstående handling eller forstyrrelse i handling – individets handling og tænkning foregår hos Kolb i isolation (Elkjær, 2005:113). Modellen forbliver derfor udelukkende et udtryk for individuel læring og inddrager derfor ikke det sociale aspekt (Elkjær, 2005:117). Hvor Kolbs læringsmodel baserer sig på refleksioner over erfaringer gjort via oplevelser eller handlinger går Deweys erfaringsbegreb noget dybere og retter sig mod kritisk tænkning og refleksion som et redskab til at lære af erfaring og for af den vej at lade erfaring indgå i den fremadrettede tænkning og handling (Elkjær, 2005:117). Slutteligt mener bl.a. Illeris, at Kolbs model om end den har fat i nogle vigtige sammenhænge i

læreprocessen måske nok rationaliserer lidt for meget i forhold til virkeligheden; menneskets læring vil sjældent følge en skitseret systematik (Illeris, 2001:35).

Selvom der kan rejses flere kritikpunkter af Kolbs læringsmodel finder jeg den relevant at inddrage, både fordi den har haft så stor betydning for hele forskningen omkring erfaringsbaseret og organisatorisk læring (Blok, 2005:28; Elkjær, 2005:113), men også fordi den trods alt forsøger at flytte fokus fra underviseren til den lærende og ved at skitsere, hvordan læring er bundet op på erfaringer, og at disse hele tiden er i spil og som oftest vil gennemløbe flere stadier for at læring vil finde sted.

2.1.4 Situeret læring – læring i fællesskaber

Etienne Wenger har med sin teori om praksisfællesskaber bygget videre på idéen om fællesskaber som rammen for social læring og videnskonstruktion (Elkjær, 2005:47), hvor mening og identitetsudvikling finder sted som gensidige sociale processer (Illeris, 2001:113), og omhandler at de lærende dvs. underviserne skal engagere sig i, og bidrage til det, der er fællesskabets praksis (Elkjær, 2005:48; Wenger, 1998:2).

Jean Lave og Etienne Wenger opererer med begrebet situeret læring, der bygger på idéen om, at læring udvikler sig i praksisfællesskaber, der fungerer som rammen for social læring (Lave & Wenger, 2003:130-132). At læringen er situeret kommer af, at den udfolder sig gennem udførelse af og deltagelse i praksis ikke mindst for den nyankomne til fællesskabet. Deltagelse er her ikke bare, hvad man gør, men også hvem man er og fortolkningen af, det man gør (Lave & Wenger, 2003:131).

De fleste af os er alle en del af flere praksisfællesskaber både i arbejdslivet og privat, nogle kan vi sætte navn på og andre ikke. Det er fællesskaber lige fra familien, til håndboldklubben og et lille fagligt team på arbejdspladsen. Nogle fællesskaber strækker sig over mange år, mens andre er kortvarige og måske kun varer i et par måneder (Lave & Wenger, 2003:132-134). I nogle fællesskaber er vi fuldgældige aktive medlemmer og i andre er vi i kortere eller længere tid perifere medlemmer.

Det der skaber social læring i praksisfællesskabet er deltagelsen, engagementet og det at bidrage til fællesskabets praksis. Der skal være udvikling af forskellige former for fælles engagement, forståelse og afstemning af fællesskabets virksomhed (mål) og repertoire (Lave & Wenger, 2003:166; Wenger, 1998:2).

Læring i praksisfællesskabet handler også om at kunne aflæse og afkode fællesskabets normer, holdninger og kultur, hvormed socialisering og læring bliver til to sider af samme sag (Elkjær, 2005:49)

På sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted eksisterer der flere formelle grupperinger, det være sig undervisergruppen som helhed, forskellige modulgrupper og andre teams, der alle har en mere eller mindre formel status og er sat i system med møder, dagsordner og referater. Ingen af disse er i Wengers optik rigtige praksisfællesskaber.

Et praksisfællesskab [...] *defines itself in the doing, as members develop among themselves their own understanding of what their practice is about* (Wenger, 1998:4).

Det der driver praksisfællesskaber er indre motivation og en fælles drivkraft til at engagere sig og viderebringe deres opnåede viden og kompetencer fra fællesskabet ind i den formelle organisation. Praksisfællesskaber bliver holdt sammen af det videns- og læringsudbytte som medlemmer får med sig, og er derfor mere end bare deltagelse, der skal ligeledes være et fælles mål (Wenger, 1998:4). De kan skabes og opløses med kort frist, når de ikke længere giver mening eller har et fælles mål for øje (Wenger, 1998:4).

Internt i undervisergruppen kan der eksistere uformelle grupperinger eller på tværs af institutioner, f.eks. mellem undervisere, der underviser i samme fag men på forskellige institutioner, alle er de dog holdt sammen af faglige interesser og har derfor set med organisatoriske øjne ikke har nogen formel status og derfor heller ikke nogen formel leder eller skal refererer tilbage til den formelle organisation.

Det gensidige engagement skabes gennem kontinuerlig interaktion og kan foregå både f2f og gennem computermedieret kommunikation. Det fælles repertoire dækker over gruppens måde at agere på både internt og i forhold til omverden, deres fælles historie og rutiner, de koder og ressourcer de gør brug af. repertoire er udviklet i den fælles praksis og er med til at gøre gruppen unik (Wenger, 1998:2)

Selvom Wengers teori ikke retter sig mod de i organisationen formelle arbejds- og modulgrupper, så kan mange af antagelserne sagtens overføres til de modulgrupper, der eksisterer på uddannelsen. Modulgrupperne har til formål at diskutere, koordinere og planlægge de forskellige fag under et givent modul. Ingen undervisere kan køre sololøb, og om end deltagerne af de forskellige grupper ikke nødvendigvis deler de samme pædagogiske interesser eller didaktiske holdninger, så er de nødt til at samarbejde og få de forskellige fag og deres undervisningsmæssige placering til at hænge sammen, så det både fagligt og forløbsmæssigt giver mening for de studerende og hjælper dem til at kunne opfylde de i

studieordningen fastsatte læringsmål. At være i et fællesskab er ikke ensbetydende med, at der ikke kan være interne uoverensstemmelser, det at være et fællesskab betyder, at man bevæger sig mod et fælles mål – den fælles virksomhed, det gensidige engagement og det fælles repertoire. Læring som social deltagelse er relevant for det arbejde der foregår i modulgrupperne, og vil være relevant at kigge på i forhold til både kompetenceudvikling blandt underviserne og udvikling af sammenhængende ikt-baserede læreprocesser for de forskellige moduler.

Social læring i praksisfællesskaber er ikke en erstatning for de eksisterende læringsteorier, men skal indgå i det samlede læringsbegreb på lige fod med de øvrige tilgange til læring (Lave & Wenger, 2003:130). Det at lære i et praksisfællesskab handler om at lære fællesskabets kultur, holdninger og normer, hvilket også gør deltagelse i praksisfællesskabet til en slags socialisering, der foregår hele tiden og derved ikke kan afgrænses til specielle tidspunkter eller institutionelle rammer (Elkjær, 2005:49).

At lære i fællesskab bygger på, at summen af samarbejdet er større end de enkelte dele, og at læreprocessen ofte er lige så vigtig som det mål der forfølges (Blok, 2005:39).

Ved udvikling af LV-portalen vil det være en fordel, hvis den kan understøtte udviklingsarbejdet med digitale medier i modulgrupperne, gøre det muligt for underviserne at samarbejde om at finde de mest relevante værktøjer og pædagogikker, der kan være med til at de studerende når de i modulbeskrivelsen opstillede mål. Der bør skabes en portal, der kan understøtte både formelle arbejds- og modulgrupper samt selvskabte praksisfællesskaber, etableret omkring egen faglig interesse inden for arbejdet med digital kompetence og udvikle ikt-baserede læreprocesser.

2.2 Kompetencebegrebet

Som en afslutning på afsnittet om forståelsen af læring, er det ligeledes vigtigt at få afklaret kompetencebegrebet, der op gennem de seneste par årtier er blevet hyppigt brugt og ofte i kombination med læring på arbejdspladsen (Elkjaer & Pedersen, 2003), men som med læringsbegrebet eksisterer der heller ikke her en entydig forståelse (Elkjaer & Pedersen, 2003).

Kompetencebegrebet er et begreb, der er fulgt i kølvandet på overgangen fra industrisamfund til videnssamfund, og kommer som en reaktion på, at verden er blevet mere kompleks (Elkjaer & Pedersen, 2003; Qvortrup, 2004:73). Det indikerer at det i nutidens arbejdsliv ikke længere er nok at kunne trække på

sine tillærte kvalifikationer og færdigheder for at kunne udføre sit arbejde på tilfredsstillende vis (Elkjaer & Pedersen, 2003). Grundet den stigende hastighed hvormed alting ændrer sig, er medarbejdere nødt til at kunne omstille sig, kunne tilegne sig viden og anvende det lærte til gavn for arbejdspladsen (Holdt Christensen, 2007:115; Qvortrup, 2004:73).

Kompetencebegrebet i dette projekt tager udgangspunkt i definitionen fremsat af Elkjær og Høyrup (2003), der beskriver kompetencer som situationsbestemte, de er situerede i selve udførelsen af kompetencerne. De er knyttet til arbejdspladsen og det hverdags- og arbejdsliv der foregår der, det er evnen til at kunne håndtere og agere i en social kontekst, hvorimod kvalifikationer er mere knyttet til uddannelsessystemet, og dækker over færdigheder og det at besidde faglig viden, der kan dokumenteres (Elkjaer & Pedersen, 2003)

Hvor kvalifikationer er individuelle og uafhængige af kontekst, så vil kompetencer ikke udelukkende kunne ses som relateret til individet, men vil være stærkt knyttet til den organisatoriske arbejdspraksis, og de muligheder, der byder sig der for læring og udvikling (Elkjaer & Pedersen, 2003). At individet er i besiddelse af motivation og lyst til at lære og udvikle sine kompetencer er ikke i sig selv nok, hvis læringsrummet dvs. de organisatoriske rammer, vilkår og råderum ikke er gearret til at imødekomme det (Bottrup, 2001:60; Elkjaer & Pedersen, 2003)

Læring og kompetenceudvikling følges ad hvilket i relation til arbejdspladsen betyder at læreprocesserne her ikke udelukkende kan sidestilles med traditionelle kursus og uddannelsesaktiviteter, men netop er situeret og tæt knyttet til det daglige hverdags- og arbejdsliv.

Med den forståelse breddes begrebet ud til ikke kun at omfatte den læring der forekommer gennem udførelsen af arbejdsopgaver som f.eks. undervisning og vejledning, men i lige så høj grad også den læring der kan ske gennem sin fysiske tilstedeværelse på arbejdspladsen, det være sig læremøder, snakke med kolleger i personalestuen, deltagelse i udviklingsprojekter etc. Arbejdspladslæring skal her forstås som alle de aktiviteter og udfoldelsesmuligheder der er en del af hverdagen på arbejdspladsen, og er ikke begrænset til kun at foregå i de dertil etablerede fora som f.eks. deltagelse i projekter, interne kurser, temadage etc. (Bottrup, 2001:59)

Det der gør kompetencebegrebet særlig relevant for problemstillingen i dette projekt skyldes praksistilknytningen og det faktum, at brugen af it som samarbejds- og læringsværktøj ikke udelukkende beror sig på færdigheder og dokumenterbare kvalifikationer, men i lige så høj grad er betinget af en på

arbejdspladsen kontinuerlig udforskning, erfaringsudveksling og deltagelse. Selvom de grundlæggende læreprocesser er individuelt forankret, så spiller det sociale, det situerede en stor rolle i læreprocesserne og udviklingen af kompetencer, der er et kollektivt ansvar i arbejdet med den organisatoriske kompetenceudvikling og kan ikke udelukkende ses som et individuelt ansvar (Bottrup, 2001:60). Ved at gribe kompetenceudvikling an med fokus i Wenger og Laves teori om praksislæring samt Deweys erfaringslæring får man en kombineret praksislæring, der er karakteriseret ved at være situeret og tæt knyttet til det organisatoriske hverdags- og arbejdsliv med undervisernes tidligere opnåede erfaringer i brugen af teknologi og ikt som arbejds- og undervisningsredskab (Elkjaer & Pedersen, 2003; Qvortrup, 2004).

Udviklingen på det teknologiske område, om det gælder ikt i uddannelsessammenhæng eller velfærdsteknologi, går i dag så stærkt, at det er nødvendigt hele tiden at holde sig orienteret, at være i kontinuerlig udvikling af sine kompetencer. Som underviser med eget fagområde at holde sig opdateret på, kan det være en stor mundfuld også at skulle favne over den evigt forandrende verden af ikt-værktøjer, hvorfor det må anses som en del af det ledelsesmæssige ansvar at stille de ressourcer til rådighed, der gør det muligt at facilitere underviserne i en sådan grad, at de har mulighederne for at imødegå de mange digitale udfordringer. En dynamisk LV-portal kan ses som et af midlerne i en sådan facilitering.

2.3 Viden, videndeling og videnskonstruktion

Vidensbegrebet vil i dette afsnit blive beskrevet ved teoretisk at redegøre for nogle af de forskellige opfattelser af vidensbegrebet og redegøre for vigtigheden i, at videndeling bliver italesat og kommer på dagsorden. Vi bruger alle gladelig begrebet, men nok sjældent gør vi os de store tanker om, hvad viden egentlig er og hvordan ny viden skabes.

Afsnittet vil ikke gå i dybden med den filosofiske betydning af begrebet viden, der udspringer fra den græske filosofi (Malberg, 2003:21-22), men vil i stedet holde sig til de nyere forståelser, fremsat af bl.a. Nonaka, Qvortrup og John Dewey, hvor sidstnævnte især er kendt for sin pragmatiske tilgang til videns- og læringsbegrebet (Elkjær, 2005:70-71).

2.3.1 Vidensbegrebet

Qvortrup (2004:69) beskriver viden som en meget kompleks ting med en gran af mystik over sig. Viden er ikke en essens, det er ikke et stort kar, hvori der bare kan fyldes på indtil det er fuldt, ej heller kan det transmitteres eller overføres fra et individ til et andet, og paradoksalt forholder det sig tilmed sådan, at jo mere vi ved, jo mere ved vi, at vi ikke ved (Qvortrup, 2004:69)

Nonaka (Nonaka, 1994:17) definerer viden som "*justified true beliefs*", dvs. overbevisninger der er berettiget sande. Nonaka vender sig imod det han kalder for den vestlige forståelse af viden, hvor faktorer som mennesker og deres indbyrdes relationer bliver negligeret i forhold til opretholdes af "*belief*". Viden er ifølge Nonaka (1994:15-16) ikke det samme som information. Information er data, og udenfor kontekst har de ingen værdimæssig relevans, hvorimod viden er reflekteret eller erfaret information (Nonaka, 1994:15-16).

Viden kan ifølge Nonaka ikke eksistere uden menneskelig interaktion, hvilket leder tilbage til Dewey og Lave and Wenger (Elkjær, 2005:50, 112), der netop beskriver viden, som noget der skabes i en dynamisk proces, en tilegnelsesproces⁶. Jo mere kompleks viden der skal tilegnes, jo større betydning får selve erkendelsesprocessen, og jo sværere er det at skille proces fra produkt, dvs. dens kontekstafhængighed og hvad der skal tilegnes (Dolin, 2001:175).

Dewey argumenterer for at alle former for viden⁷ kommer af udforskning, dvs. gennem udforskning, kritisk eller refleksiv tænkning opnås erfaring og kan viden skabes (Elkjær, 2005:119-121). For Dewey er viden udsprunget af den erfaring vi som mennesker har dannet og formet gennem kontinuerlig og aktiv vekselvirkning med omverden (subjekt-verden), og derfor er viden heller ikke en fast størrelse men er under konstant forandring gennem fortsat udforskning, kritisk eller refleksiv tænkning (Elkjær, 2005:112). Vidensbegrebet i sociokulturel optik tager altid udgangspunkt i den enkeltes situation eller kontekst og i den enkeltes aktiviteter (Bang & Dalgaard, 2010) og lægger sig derfor op af Deweys pragmatiske tilgang til vidensbegrebet, der beror sig på udforskning og kritisk og refleksiv tænkning – viden er midlertidig og udvikler sig konstant (Elkjær, 2005:121).

⁶ Når der her tales om viden inkluderer det ikke simpel data og information

⁷ Dewey brød sig ikke om begrebet viden, da det indikerer en fast og uforanderlig størrelse. Han ville hellere bruge begrebet "begrundede påstande" (Elkjær, 2005:121)

2.3.2 Tavs viden

For mange har det med viden forholdt sig sådan, at det man kunne, var identisk med det man vidste. Det gjorde Michael Polanyi opgør med i 1966⁸, da han fremsatte teorien omkring alt det vi kan, selv om vi ikke ved det eller kan gøre rede for det – den tavse viden (Qvortrup, 2004:71). Den tavse viden eksisterer ved siden af den eksplicitte viden, dvs. den viden vi kan italesætte og umiddelbart dele med hinanden gennem sproget, alt eller skriftligt (Nonaka:16;(Qvortrup, 2004:71)). Den tavse viden er subjektiv og eksisterer i form af uformulerede kompetencer og færdigheder, og dækker over ikke nødvendigvis en særlig dyb eller autentisk viden, men beskriver en vidensform, der går forud for den eksplicitte viden, dvs. færdighed går forud for viden – først *kan* vi, dernæst *ved* vi (Qvortrup, 2004:72).

Eksempler på tavs viden kan være noget helt basalt som det at kunne cykle og i relation til det dette projekt, den knowhow eller kompetencer som vi pædagogiske it-vejledere grundet vores mange års arbejde med it besidder i forhold vores tilgang til og forståelse for teknologien. Selvom det sidste eksempel med lidt god vilje og hårdt arbejde nok vil kunne italesættes, så er det med til at vise, at meget viden ofte kan være utilgængeligt for bevidstheden og kun svært lader sig nedskrive i manualer og vejledninger (Hildreth & Kimble, 2002:4).

Der er i teorierne heller ikke enighed omkring, i hvor høj grad det er muligt overhovedet at kunne omdanne tavs viden til eksplicit viden (Hildreth & Kimble, 2002:4-10; Nonaka, 1994:18-25), hvilket peger i retning af, at det er mere ressourcekrævende og kompliceret at arbejde med virtuel videndeling og videnskonstruktion. Selve det at identificere den tavse viden er svær og måske oftest umulig, for i det øjeblik den bliver identificeret, er den vel på vej til at blive eksplicit? En mulighed for at imødegå problematikken med svær identificerbar viden kan være at medtænke multimodalitet som f.eks. videoklip og skærmoptagelser som supplement til mere traditionel skriftlig computermedieret videndeling, hvilket også vil imødegå flere forskellige læringsstile.

Netop fordi læring og videndeling ved portalen er computermedieret er det vigtigt at være opmærksom på udfordringerne omkring det at transformere tavs viden. For at underviserne skal kunne afkode kommunikationen på LV-portalen, er det nødvendigt at den pæd. it-grp. som afsender hele tiden er bevidst om at få tilpasset sit sprog og brugen af symbolik til undervisernes forudsætninger.

⁸ Polanyi udgav i 1966 bogen "The Tacit Dimension"

2.3.2 Videndeling og videnskonstruktion

Viden er magt, og for at viden i en organisation kan udnyttes er det nødvendigt, at den eksisterende viden kendes og kan anvendes i og af organisationen. Den viden som individer sidder inde med får først værdi i det øjeblik den synliggøres og kan genfindes af andre, og det kan ikke ske gennem transfer men gennem dialogiske og dynamiske processer – viden er bundet til handlinger og opstår i brug (Bang & Dalgaard, 2010:2). Deri ligger udfordringen, at viden som hvert enkelt individ besidder ikke bare sådan lader sig dele eller overføre til andre individer, selve tilegnelsen af viden som med læring er situeret i sociale praksisser og er helt og holdent kontekstafhængig (Bang & Dalgaard, 2010:2-3). Viden og læring er her to sider af samme sag. I Luhmanns optik er læring og videnskonstruktion en proces, der finder sted i kommunikationen og afhænger af den valgte information, meddelelsesform og forståelse (Gynther, 2005:48; Qvortrup, 2004:118) og som i den sociokulturelle forståelse er det ligeledes i kommunikationen og deltagelsen at individet konstruerer sin viden (Bang & Dalgaard, 2010:3).

Omkring videntdeling er det overordnede formål ikke udelukkende at flere får gavn af allerede eksisterende viden, det er i lige så høj grad fordi det kan fungere som en katalysator for generering af ny viden (P. Holdt Christensen, 2004:26). Da vi alle kommer med et sæt af erfaringer i bagagen vil videntdeling kunne forstås som videnskonstruktion, da modtagerens egne livserfaringer vil påvirke modtagelsen af den delte viden og dermed skabe ny modificeret viden, der vil blive tilpasset modtagerens kontekst og praksis (Elkjær, 2005:112; Malberg, 2003:23). Når viden deles vil den altid tage ny form i modtagerens bevidsthed, den vil skulle indpasses i modtagerens kognitive struktur for at give mening.

Sygeplejerskeuddannelsen er en vidensorganisation, hvorfor der på alle niveauer er stort fokus på vigtigheden af viden og deling af selv samme, og som uddannelse hvor produceres der viden, er organisationen helt afhængig af vidensstærke og kompetente undervisere.

Kigges der på portalen som medie til læring, videntdeling og videnskonstruktion, så er det vigtigt, at den kan understøtte undervisernes læringsaktiviteter, fokus må ikke blive på selve portalen som en samling af medier, stedet skal der fokuseres på de funktioner som portalens elementer kan tilbyde i relation til undervisernes aktiviteter (Bang & Dalgaard, 2010:4). Her kommer det kontekstafhængige igen ind i billedet, for skal portalen kunne fungere som et vidensmedie skal den enkelte underviser kunne relatere sig til indholdet og finde støtte i forhold til vedkommendes aktiviteter (Bang & Dalgaard, 2010:4).

2.4 Læring på arbejdspladsen – læringsmiljø og læringsrum

Dette projekt har sit udgangspunkt i læring på arbejdspladsen, en arbejdsplads der er at betegne som en vidensorganisation. At være en vidensorganisation og samtidig have fokus på udvikling, innovation og forskning er med til at sætte det at lære i forbindelse med arbejdet i højsædet. Arbejdspladslæring lægger sig op af en opfattelse, der hylder nogle af de humanistiske idealer omkring det hele og udviklende menneske, der er virksomhedens vigtigste ressource (Andersen, Clematide, & Høyrup, 2004:15). Det betyder, at organisationen ikke længere bare er en arbejdsplads med den dertilhørende samfundsmæssige rolle, organisationen bliver samtidig også til en kompetenceudviklingsarena – et læringsmiljø (Andersen et al., 2004:15).

Overskriften for dette afsnit er læringsmiljø og læringsrum. To begreber der tilsammen skal forsøge at favne de egenskaber og karakteristika ved organisationen, som har betydning for den læring kan foregå (Andersen et al., 2004:23). Begreberne er kendetegnet ved det arbejde der udføres (art) og hvordan (teknik), arbejdsorganisering samt sociale og uformelle relationer. Samtidig er begreberne præget af, udformningens betydning for rammer for læring, og at de hele tiden er under forandring og er et resultat af den ledelse og de medarbejdere, der opererer i læringsmiljøet/rummet (Andersen et al., 2004:23)

Pernille Bottrup (Illeris, 2004:47) har i en model inspireret af Jørgensen & Warring grafisk forsøgt at illustrere arbejdslivets læringsmiljøer (se figur 2)

Figur 3: Arbejdslivets betingelser for læring (Illeris, 2004:47)

Læringsrummet kan beskrives som det der omkranser læringsmiljøerne, dvs. de strukturelle forhold der både kan være mulighedsskabende og begrænsende i mulighederne for arbejdspladslæring.

Argyris og Schöns betegner organisationen som et læresystem, dvs. organisationen skal ses som et læremiljø, hvori individers udvikling og læring finder sted (Elkjær, 2005:39). Ifølge Argyris og Schöns er læreprocessen individuel og kan omdannes til organisatorisk læring, når medarbejderen forsøger at løse et problem, og af den vej handler på vegne af organisationen (Elkjær, 2005:40). Skal den individuelle læring kunne fæstnes og dokumenteres som organisatorisk læring er det nødvendigt, at det nedskrives i diverse arbejds- og procedurebeskrivelser, og dernæst forankres i de organisatoriske fortællinger og handlinger (Argyris og Schön i Elkjær, 2005:40).

En af hindringerne for at organisationen kan udvikle sig til en læringsfremmende organisation, kan være defensive kommunikationsformer, der f.eks. kan være kendetegnet ved en vinder/taber-adfærd (Elkjær, 2005:41) eller bare en generel modvilje mod at dele viden grundet manglende tid eller blufærdighed (Holdt Christensen, 2004:103). Motivation omhandler de kræfter både uden for og inden i den enkelte, der får os til at udføre ønskede arbejdsrelaterede aktiviteter, motivation er drivkraften bag vores handlinger (Holdt Christensen, 2007:48-49), og vigtigst er det, at motivation altid er subjektiv (Holdt Christensen, 2007:53). Hvad der motiverer en underviser i at arbejde med at udvikle ikt-baserede læreprocesser behøver ikke at være det samme som de øvrige underviserkolleger. Tillid er sammen med motivation vigtige forudsætninger i arbejdet med videndeling og videnskonstruktion, det at have tillid til sine kolleger⁹, sin ledelse er en forudsætning for at kunne agere i en kompleks omverden præget af usikkerhed på alle (Holdt Christensen, 2007:115). Både de økonomiske svære tider og videns omsætningshastighed gør, at tingenes tilstand er i konstant forandring, der er ikke stilstand på nogen niveauer længere, og det kan sætte tillid, motivation og loyalitet under pres, og øger presset på kommunikation mellem ledelsen og medarbejderne. Der er i dette projekt ikke ressourcer til at gå i dybden med motivations- og tillidsbetingelserne, men i det videre arbejde med udvikling af portalen er det et område der bør tages med i betragtning, da de har betydning for portalens succes og det videre arbejde med integrering af ikt i undervisningen og som samarbejdsværktøj internt i organisationen.

Vi lever i en hektisk og krævende tid. Der bliver stillet mange krav fra alle sider, både i forhold til fleksibilitet, effektivitet og udvikling. I en sådan hverdag kan det være svært at finde tid og motivation til læring og kompetenceudvikling. Arbejdspladslæring vil uanset tilrettelæggelse altid være at betragte som

⁹ Herunder også i relation til dette projekt den pædagogiske it-gruppe

sekundær mod organisationens primære funktion (Elkjær, 2005:143), der for Sygeplejerskeuddannelsen er at uddanne nye sygeplejersker jf. den af ministeriet fastsatte uddannelsesbekendtgørelse.

Omdrejningspunktet for denne opgave er den tekniske, ikt-pædagogiske og didaktiske understøttelse af underviserne i relation til deres undervisning. Det er et område, der er sværere at opkvalificere og udvikle kun ved eksterne uddannelsesaktiviteter, og samtidig er det ønskværdigt, at de undervisere der har været af sted på kursus eller uddannelse får videndelt med de kolleger, der ikke har været af sted.

Arbejdspladsens læringsmiljø drejer sig derfor om, de muligheder og begrænsninger som medarbejderen i dette tilfælde underviseren har for at lære gennem sit daglige arbejde, samt alle de faktorer der måtte spille ind på de muligheder inkl. forudsætninger som tillid og motivation (Andersen et al., 2004:22). Omend det umiddelbart kan virke svært at indtænke tillid og motivation i opbygning af portalen med forskellige typer af læringselementer og øvrige web 2.0 teknologier, så bør det ikke negligeres når designet skal laves i forhold til at udvikle en portal der skal kunne inspirere, motivere og skabe nysgerrighed om området igen med forbindelse til ZNU og stilladsering.

2.5 Opsamling

Som dette afsnit kan bevidne er der rigtige mange ting der gør sig gældende, når der skal tilrettelægges velfungerende læringsmiljøer, uanset om de skal fungere virtuelt eller f2f i den "virkelige verden". Det læringsmæssige ståsted for dette projekt er, at læring er en individuel kognitiv proces, men at læring samtidig har en social- og samfundsmæssig dimension, der udgør et vigtigt element i fællesskaber og for opbygning af velfungerede læringsmiljøer og læringsrum. Netop ved at inddrage socialkonstruktivismen i læringsforståelsen og det at tilegne sig ny viden forøges mulighederne for at skabe kollaborative læringsmiljøer, der kan være grobund for erfaringsbaseret læring og videnskonstruktion.

De forskellige teoretikere Luhmann, Dewey, Vygotsky, Wenger og Kolb har alle deres bud på det læringsteoretiske begreb, og selvom de ikke er enige på alle punkter, bidrager de i denne forbindelse med et bud på en helhedsorienteret forståelse for den komplicerede størrelse som læringsbegrebet udgør.

3 Didaktisk designer i forhold til egen undervisningspraksis

Dette afsnit omhandler det at være didaktisk designer i forhold til egen undervisningspraksis herunder specielt i forhold til integration af digitale medier i undervisningen. For at kunne forstå LV-portalens rolle som facilitator for underviserne, er det vigtigt at få afklaret, hvad der ligger i begrebet ”at være didaktisk designer” og dermed den betydning som det får for portalens design og indhold.

Didaktik omhandler læren om undervisningens mål, indhold og metode (Gynther & Lerche Christensen, 2010:158) er noget alle undervisere mere eller mindre bevist arbejder med i deres kontinuerlige planlægning af egen undervisning uanset om det drejer sig om sygeplejelære, kommunikation eller Anatomi/fysiologi.

Begrebet didaktisk design omhandler, at undervisningen skal konstrueres eller designes ud fra nogle bestemte didaktiske overvejelser og tilpasses til afvikling i en bestemt undervisningskontekst, i et bestemt fag og til nogle specifikke studerende (Gynther & Lerche Christensen, 2010:18). Didaktisk design omfatter altså både den pædagogiske tilrettelæggelse, organiseringen af undervisningen, understøttelse af læreprocessen samt den måde brugerne interagerer med oplever interaktionen (Andreasen, Meyer, & Rattleff, 2008:11). Der hvor det bliver særligt interessant i forhold til dette projekt, er når ikt-baserede læreprocesser og praksis skal i spil og dermed blive en del af det didaktiske design.

Alle undervisere er specialister i hver deres undervisningsfelt og fag, men i forhold planlægning af det didaktiske design herunder ikke mindst de ikt-baserede didaktiske design, er der flere elementer der kommer i spil. Ikke alle undervisere besidder formelle pædagogisk- og didaktiske kompetencer¹⁰, og koblet med det øgede fokus på ikt-baserede læreprocesser øges kravet til underviserne i forhold til at kunne beherske flere og flere kompetencer, som nogle måske i forvejen allerede finder rigeligt udfordrende.

Som omtalt i problemformuleringen ønskes udviklet og implementeret en LV-portal der kan facilitere underviserne som didaktiske designere i forhold til at anvende og integrere ikt-baserede værktøjer i deres undervisning. Formålet med portalen er således at understøtte underviserne i at blive mere selvprogrammerende i deres arbejde med at integrere teknologi i undervisningen og de studerendes læreprocesser, hvilket ifølge Levinsen (2011:20) forudsætter undervisere der:

¹⁰ Det er ikke nødvendigt at have en pædagogisk overbygning på din kandidat- eller mastergrad for kunne undervise på sygeplejerskeuddannelsen

- Undrer sig og stiller spørgsmål
- Eksperimenterer og udforsker for at knække koden
- Finder det naturligt at videndele og praktisere netværk
- Overfører potentialer mellem kontekster
- Er kreative og besidder et bredt repertoire af udforskningsstrategier
- Er stærkt indre motiveret for at overvinde udfordringer

I mange dele af uddannelsessektoren har der primært været fokus på de tekniske investeringer og ikke i så høj grad i den efterfølgende integrering i undervisningen (Levinsen, 2011:21), og der er investeringerne i interaktive tavler i både grundskolen og videreuddannelsessystemet et godt eksempel¹¹. For at underviserne kan blive mere selvprogrammerende skal der ifølge Levinsen med henvisning til Allan Martin (2011:21) fokus på nye kompetencer herunder et for mange nyt begreb ”Digital dannelse”.

Digital dannelse (Levinsen, 2011:21) defineres som tre grader af engagement og læring:

1. *Digital competence* – at kunne betjene it
2. *Digital uses* – et udviklet repertoire af måder at omgås it på
3. *Digital transformation* – hvor individet magter radikal innovation i omgangen med it

De kompetencer som Levinsen (2011) holder på bl.a. i forhold til digital dannelse er meget lig begrebet Selvprogrammering som det ses hos Manuel Castells {{34 Levinsen, K.T. 2011/f:21;44 Castells, M. 2000;}}.

At være didaktisk designer er i dette projekt en betegnelse, der retter sig mod den rolle underviserne på sigt skal kunne påtage sig i forhold til at integrere ikt i undervisningen, men i forhold til den egentlige udvikling og design af LV-portalen, påtager den pæd. it-grp. den selvsamme rolle. Det er vigtigt, at den pæd. it-grp. er bevidst omkring den rolle og den betydning det didaktiske design har for undervisernes mulighed for at ruge portalen i deres egen proces med at blive didaktiske designere. Selvom portalen i dette projekt ikke bliver knyttet op omkring en fastlagt didaktisk model som f.eks. Hiim & HIPPES relationsmodel¹², så spiller designet af portalen en stor rolle for dens succes.

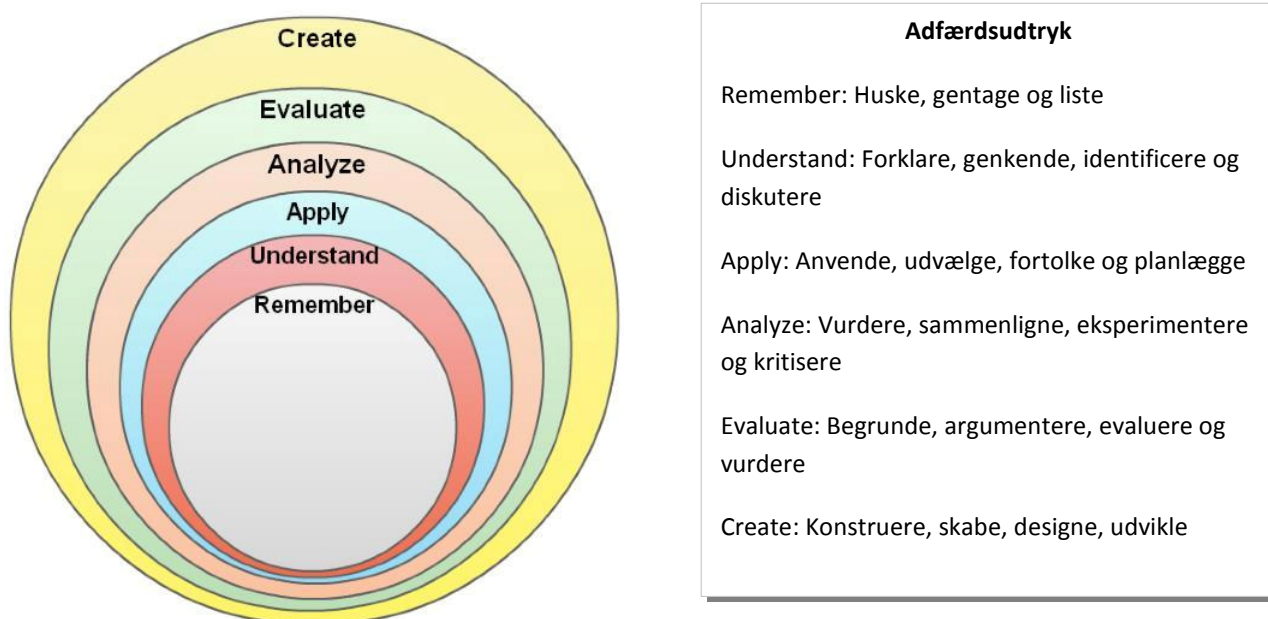
Figur 3 er en revideret model af Blooms klassiske taksonomi¹³, og forsøger med ændringen at imødegå den måde som undervisning og læring fungerer på med brugen af digitale medier. Den reviderede model af

¹¹ http://www.ucc.dk/public/dokumenter/Om%20UCC/Nyheder/Interaktive_tavler.pdf

¹² http://da.wikipedia.org/wiki/Den_didaktisk_relationsmodel

¹³ <http://www.videndanmark.dk/index.php?id=553>

udarbejdet af to af Blooms tidligere studerende Lorin Andersen¹⁴ og David Krathwohl, og viser de trin man som lærende skal igennem for at kunne komme et skridt højere op på læringskurven. I forhold til udviklingen af undervisernes digitale kompetencer og dermed deres evne til at kunne udfylde rollen som didaktik designer, beskriver taksonomimodellen meget godt de niveautrin som skal læres for at de kan kalde sig didaktiske designere i planlægning af egen undervisningspraksis med brug af digitale medier.

Figur 4 - af Mike Ritzius oploadet på <https://www.facebook.com/MindShift.KQED> 17. maj 2012

Udgangspunktet er i midten af cirklen "Remember" og jo mere man mestrer, jo længere bevæger man sig ud af i cirklen for til sidst at befinde sig i "skaber"-fasen eller rollen. For nogle er cirklen meget stor, mens den for andre er mindre, men uanset størrelse vil alle skulle bevæge sig fra lavere forståelsesniveauer til og opad uanset det valgte læringsområde. Det er der man som underviser nu behersker færdigheder og kompetencer til at udvikle og designe hele undervisningsforløb.

Den primære forskel på Blooms oprindelige taksonomi og den nye reviderede version er brugen af kategoriseringer. Bloom opererede med navneord, hvor de i den nye version bruger udsagnsord i stedet for. Hvor Bloom brugte "Knowledge" bruger i den nye version det aktive ord "Remember". Dertil kommer,

¹⁴ http://da.wikipedia.org/wiki/Taksonomi_for_indl%C3%A6ringsm%C3%A5l

at evaluering er blevet til 5. niveau og ind på 6. niveau er kommet en ny kategori "Create" – for at kunne skabe og tænke på tværs er det nødvendigt at kunne mestre de øvrige niveauer¹⁵.

Brugen af taksonomier som læringsredskab kan være til gavn for både underviserne som de lærende i denne sammenhæng og for den pæd. it-grp. Taksonomier er en måde at give underviserne på uddannelsen indsigt i eget læringsniveau og som et redskab for den pæd. it-grp. til at forstå underviserne og det niveau de befinder sig på.

4 Empiri

Dette kapitel omhandler de 3 primære empiriske undersøgelser:

- Observation af underviserne på pædagogisk dag, hvor temaet var ikt-støttet undervisning
- Spørgeskemaundersøgelse blandt underviserne på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted, der er målgruppen for projektet.
- Fokusgruppeinterview med uddannelsesleder og underviser/pædagogisk it-koordinator

Samt sekundær empiri indhentet fra en temadag med titlen "It-teknologiens indflydelse på didaktik, læring og undervisning" med deltagere fra alle Sygeplejerskeuddannelserne i VIA University College.

Empirien omfatter referater fra gruppediskussioner med overskrifterne:

- Hvilken betydning har det for sygeplejerskeuddannelsen, at det digitaliserede sundhedsvæsen har ændret på sygeplejefprofessionens roller og funktioner?
- Stiller det særlige krav til curriculum, undervisningens indhold, undervisningens organisering og den didaktiske tilrettelæggelse, at nutidens unge er digitalt velfunderet?

Undersøgelserne bliver først præsenteret og behandlet hver for sig, hvorefter efter der vil være en kort opsamling på undersøgelserne. Resultaterne vil efterfølgende blive inddraget i diskussions-afsnittet omkring opbygning af LV-portalen.

¹⁵ http://projects.coe.uga.edu/epltt/index.php?title=Bloom%27s_Taxonomy

4.1 Observation af underviserne på pædagogisk dag

Observation som undersøgelsesmetode er ofte brugt inden for samfundsvidenskaben til studier af fænomener (Andersen, 2003:199) og til usability tests¹⁶ (Sharp et al., 2007:321). Metoden egner sig specielt til at observere mennesker i en social praksis og anvendes derfor ofte til at observere udvalgte fænomener i deres naturlige omgivelser. Gennem observationen er det muligt at opfange ellers skjulte nuancer, få dybere beskrivelser af fænomenerne og sammenhænge, og derigennem gøre et forsøg på at se verden fra de observeredes synsvinkel og derved få afprøvet sine antagelser (Andersen, 2003:199-204)

Samtidig er det også vigtigt, at man holder sig for øje, at man ikke kan iagttage alt. Uanset hvor åben og imødekommende man som observatør er, så vil man mere eller mindre bevidst have forudset sig elementer, man vil iagttage og registrere og så udlade andre. (Andersen, 2003:203). Ingen kan lægge mærke til alt.

Der er her anvendt observation som metode til indsamling af empiri fra undervisergruppen foretaget tilbage i foråret 2011¹⁷, hvor de deltog i en pædagogisk dag med fokus på de didaktiske og kompetencemæssige konsekvenser og udfordringer i forhold til den udvikling som sker inden for sygepleje, teknologi og undervisning¹⁸. Gennem observationen var det muligt at få ytringer fra mange undervisere og det var den mindst invaderende metode, eftersom jeg er et kendt ansigt blandt underviserne i relation til bl.a. pædagogisk it. En ulempe ved dette valg frem for en interviewrunde med flere undervisere er, at jeg ikke selv har mulighed for at påvirke emnerne, jeg kan ikke selv spørge ind til de ting jeg gerne vil have svar på eller har mulighed for at spørge yderligere ind til uafklarede områder eller tvetydige kommentarer. Jeg kan kun håbe, at de kommer omkring de områder, jeg ønsker belyst, men til gengæld har jeg så her muligheden for at få indlæg, og kommentarer fra langt flere undervisere end ved interview.

Jeg har som observatør forsøgt at forholde mig neutral undgå indblanding i aktiviteterne og debatten på den pædagogiske dag. Jeg ønskede ikke at påvirke undervisernes indbyrdes diskussion, ikke mindst fordi de kender mig som kollega og min funktion som Studienet superbruger og at jeg er en del af it-gruppen på uddannelsen. Ved at betragte deres indbyrdes diskussioner ud fra overskrifterne for dagen, var det håbet at

¹⁶ Observation af brugervenlighed og anvendelighed af f.eks. websider og produkter

¹⁷ Observationen den gang var som led i mit førsteårsprojekt der omhandlede fordele og ulemper ved brug af blended learning.

¹⁸ Danskerne er ved at udvikle sig til en generation af e-patienter, bl.a. på baggrund af den løbende teknologiske og sociale udvikling. Dette har mange potentialer og konsekvenser for sygeplejen. Der er tale om teknologier, der udefra vil være med til at redefinere sygeplejens værktøjer og arbejdsmetoder og dermed også selve uddannelsen til sygeplejerske og den måde den tilrettelægges

(http://www.viauc.dk/professionsforskning/Documents/Gjallerhorn/gjallerhorn_12_2010_web.pdf)

det var muligt at få et indblik i de tanker, holdninger og meninger underviserne hver især og som gruppe måtte have i forhold til it og ikt i undervisningen ikke udelukkende som tekniske artefakter, men i lige så høj grad hvad de tænkte om ikt som en mere integreret del af de undervisningsaktiviteter der praktiseres på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted end det er tilfældet i dag. Jeg forsøgte så at sige, at være en "flue på væggen".

Den pædagogiske dag blev afviklet med først en seance i plenum, dernæst gruppearbejde og til slut fremlæggelse i plenum igen. Mine observationer er fra de to seancer i plenum samt uddrag af gruppernes skriftlige bidrag. Underviserne var inddelt i tre grupper ud fra de moduler, de til daglig underviser i. De tre grupper skulle nedskrive deres arbejde i en wiki på Studienet og derefter fremlægge på plenum. De tre gruppe-wikier er vedlagt som bilag 2 i reduceret og anonymiseret udgave.

Deltagerne på dagen var 15 undervisere, uddannelseslederen, klinisk uddannelseskoordinator samt én bibliotekar (deltog ikke i det efterfølgende gruppearbejde).

Ud over ikt i undervisningen omhandlede dagen også udfordringen med at fremme innovation og entreprenerskab blandt de studerende og med underviserne som rollemøddeller. De områder vil dog af ressourcemæssige årsager ikke blive behandlet her.

Underoverskrifter for dagen var:

- Hvordan oplever underviserne sig klædt på til at kunne arbejde i et stadigt mere teknologistøttet pædagogisk miljø?
- Hvordan fremmes en proces der sikrer at underviserne føler sig trygge med og behersker anvendelsen af ny teknologi og afledte undervisningsmetoder i den daglige undervisningspraksis?

Ved at være observatør, var det muligt at få forskellige udtalelser og umiddelbare kommentarer fra mange flere undervisere end ville kunne være opnået gennem individuelle eller fokusgruppeinterviews. Ytringer som måske ville have været svært at have fået frem gennem et fokusgruppeinterview, hvor jeg som interviewer og som en del af den pæd. it-grp. vil kunne komme til at påvirke undervisernes lyst til at åbne sig og "tale ud af posen".

Fokus for dagen var primært det talte ord, og dernæst den nonverbale kommunikation i form af stemning, samspillet mellem underviserne og måden der blev kommunikeret på. Jeg forsøgte at være så objektiv som muligt i min rolle både som både observatør og vurderer, hvilket formodentlig aldrig helt vil kunne lade sig

gøre. Jeg kommer med en forforståelse af både underviserne og det fænomen jeg ønsker at observere, hvilket jeg kan forsøge at lægge fra mig, men stadig vil der være ting jeg registrerer og ting der undgår min opmærksomhed – *selektiv perception* (Andersen, 2003:203)

Første indtryk var en munter stemning blandt underviserne, der blev snakket og grint højtlydt fra alle kanter af, og den glade stemning varede ved hele dagen. Den pædagogiske dag blev afviklet i et stort undervisningslokale, med underviserne ligeligt fordelt ved 3 store borde. Jeg selv som observatør selv sad ved ét af de tre borde sammen med min bærbare computer og tog noter. Der blev under plenumdiskussionerne jævnlige grint, og det virkede som om, de fleste følte sig godt tilpas og opsatte på at være deltagende i dagens tematikker. Bortset fra en enkelt underviser, der kun havde været ansat i et par måneder kom alle undervisere til orde. Umiddelbart virkede det som om, at alle havde lige mulighed for at komme til orde, selvom ikke alle var lige gode til at markere. Efter min vurdering en god og velargumenteret debat holdt i en sober tone.

Selve dagen startede med en kort introduktion af dagens overskrifter af underviser og pædagogisk it-koordinator Raymond Kolbæk¹⁹, hvorefter han via en PowerPoint fremlagde en præsentation med titlen "*It, læring og ungdomskultur*". En del af oplægget handlede om forskellen mellem de studerende (de digitalt indfødte) og underviserne (digitale immigranter), og hvad det betyder for vores tilgang til teknologierne, men samtidig også de myter der er omkring de digitale indfødte, at de pr. automatik ved, hvordan de skal bruge it i forbindelse med læring.

Det satte gang i flere godt diskussioner omkring bl.a. underviserens møde med studerende der manglede basale it-færdigheder i forhold til almindelig tekstbehandling, at sende mails mv., og hvor overraskende de fandt det ikke mindst efter snakken omkring de unge som digitale indfødte.

Diskussionerne kom efterfølgende meget til at omhandle online undervisning, bl.a. blev værktøjer som videostreaming og podcast bragt på banen, dvs. undervisning hvor de studerende har mulighed for at sidde hjemme og deltage enten synkront eller asynkront. Det gav meget snak i krogene, og mange meldte sig på banen for at få lov til at deltage i diskussionen. En af underviserne udbrød grinende uden at have markeret for taletid, at så kunne de (underviserne) da også bare blive hjemme og undervise derfra. Dertil svarede Raymond Kolbæk, at der på Sygeplejerskeuddannelsen i Horsens²⁰ med jævne mellemrum blev afholdt undervisning, hvor de studerende var til stede på uddannelsesinstitutionen, mens deres underviser sad på

¹⁹ Raymond Kolbæk er desuden en af deltagerne i fokusgruppeinterviewet

²⁰ Uddannelsen i Horsens er også en del af VIA University College. Uddannelsen startede op med sit første hold i februar 2011.

sit kontor på en anden institution. Det var min vurdering, at hovedparten af underviserne ikke var umiddelbare tilhængere af den undervisningsform. De mente den manglende fysiske kontakt, det ikke at kunne se hinanden i øjnene, gav en mangel på nærhed, som de anså for meget vigtig. Den form for undervisning var at anse som en nødløsning og ikke en del af normal undervisningskutyme.

En stor del af dagen arbejdede underviserne i grupper, hvor de bl.a. fik stillet opgaven at skulle arbejde i wikis (se uddrag i bilag 2) omkring forskellige undervisnings- og ikt-relaterede temaer som:

- Udvikling af egne kompetencer i relation til at arbejde med ikt som metode
- Teknologisk udvikling og det indflydelse/krav til uddannelsen af sygeplejersker
- Underviseren som rollemodel

Opsummeret fra gruppernes wikier havde underviserne listet disse ønsker:

- Udvikling af undervisernes kompetencer både på teknisk (f.eks. interaktive tavler og smartphones), pædagogisk og didaktisk niveau
 - F.eks. gennem projektorienteret og kollaborativ tilgang
 - organiseret undervisning i "design", metoder og læringssyn set i forhold til undervisningspraksis
- Teknisk og pædagogisk support både som "tilkaldevagt" ved akutte problemer, men også som hjælp til opkvalificering
- Øget fokus på it og teknologi i sundhedsvæsenet. Underviserne skal lære de studerende at tage et kritisk stillingstagen til teknologien (etiske-, politiske- og arbejdsmiljømæssige implikationer), turde stille de rigtige spørgsmål, men samtidig også være innovative og selv tage del i udviklingen af bl.a. velfærdsteknologi.
- Mere udvikling af e-læringsprogrammer både mono- og tværfagligt med andre uddannelser/samarbejdspartnere
- Udvikling af it-strategier decentralt på campus niveau. Hvordan kan uddannelserne bruge og hjælpe hinanden, evt. indgå i partnerskaber og hvilke kompetencer forventes der af underviserne?
- Som underviser at turde erkende, at man ikke indimellem er "uvidende". Det er okay ikke at være alt vidende uden at miste lederrollen (ansvarlig for undervisningen).

Gengivelserne der er sammenskrivninger af de tre gruppers wikier, er meget enslydende med den dialog der fandt sted på plenum i løbet af fællesseancerne på den pædagogiske dag.

En af de afsluttende om meget rammende bemærkninger på dagen kom fra en af underviserne, der rejste sig op og sagde:

”Teknologien er et middel og ikke et mål i sig selv”

En bemærkning der på mange måder indrammer dagen og på sin vis nok også rummer undervisernes pragmatiske syn på teknologien og dens indtog i undervisningen og som dagligt arbejdsredskab.

Teknologien rummer mange potentialer, og det viser dagen også, at underviserne udmærket godt ved, men samtidig viser bemærkningen også den bekymring som en del af underviserne besidder i forhold til den øgede fokus på teknologien. Ikt og teknologi i undervisningen skal som fremhævet ikke være et mål i sig selv, men netop et kommunikationsmiddel – et læremiddel til at fremme de studerendes læreprocesser.

4.2 Referater fra temadag for undervisere i Sygeplejerskeuddannelsen i VIA UC

Temadagen omhandlede it-teknologiens indflydelse på didaktik, læring og undervisning og bestod af flere forskellige oplæg i relation til de unge som brugere af it og medier og som studerende samt de mange teknologiske udfordringer som både sundhedsvæsenet og sundhedsuddannelserne nu og årene frem kommer til at stå over for.

Sidst på formiddagen skulle alle ud i mindre grupper og diskutere og referere over én af de to overskrifter:

- Hvilken betydning har det for sygeplejerskeuddannelsen, at det digitaliserede sundhedsvæsen har ændret på sygeplejefprofessionens roller og funktioner?
- Stiller det særlige krav til curriculum, undervisningens indhold, undervisningens organisering og den didaktiske tilrettelæggelse, at nutidens unge er digitalt velfunderet?

Hver gruppe skulle nedskrive et referat fra deres diskussioner og oploade det på projektwebstedet for temadagen på Studienet, så de efterfølgende var tilgængelige for alle deltagere. Udvalgte indlæg fra de forskellige referater er vedlagt i sammenskrevet form som bilag 3.

Eftersom deltagerne på temadagen kom fra alle sygeplejerskeuddannelserne i VIA UC og ikke kun fra uddannelsen i Viborg/Thisted, er det ikke muligt overføre alle udtalelserne til Sygeplejerskeuddannelsen, dog kan indlæggene give en indikation af de muligheder og bekymringer som underviserne i VIA UC ser i forhold til ikt-støttede læringsmiljøer og deres muligheder for at mestre nye digitale færdigheder og kompetencer.

Nedenfor er listet nogle af de væsentlige punkter fra de forskellige gruppers referater opdelt under muligheder, udfordringer og underviserkompetencer. Nogle af indlæggene kan placeres i flere kategorier, men hvor jeg af pladsmæssig hensyn har taget et valg.

Muligheder:

- Kommunikationen ændres, men medierne behøver ikke at være en hindring
- Mulighed for at udarbejde undervisningsmateriale, som de studerende kan arbejde med og som tager højde for læringsstile, hermed kan man reservere underviserkontrakten til at argumentere og diskutere
- Vi skal bruge medierne aktivt, de studerende inddrager allerede nu medierne i undervisningen.
- Skal vi nytænke, bruge andre begreber. Fx er litteratursøgning et ret kedeligt ord, Kan vi kalde det research eller hacking. Vi drøfter meget e-bøger, apps og brug af elektroniske bøger
- Vigtigt at vi undervisere er åbne for forandringer
- Leg og læring: it kan måske give noget af det legende til de studerende
- It giver en masse interessante aktiviteter, som de studerende kan bruge, når de ikke er sammen med underviserne.

Udfordringer:

- Udfordringen ligger i, at de studerende skal arbejde med mennesker og hvor bliver de af i digitaliseringen?
- Vi trænger til en diskussion om barrierer og modstand. Digitaliseringen skal vel ikke indføres overalt ift. undervisning – men diskutere hvor det er en ide at bruge dette – og hvornår er det ikke?
- Hvordan kan man være en god reflektiv partner online?
- Underviserne har den pædagogiske indsigt – udfordringen er så at producentsiden: hvordan får vi lavet noget der ikke kræver for mange undervisertimer – vi mangler nogle it-teknikere, der kan lave faktiske produkter ud fra undervisernes forklaringer.

- Gør vi for lidt for at facilitere læringsrum, så underviserne får lov til at undersøge mere af det virtuelle, digitale og it-baserede læringsrum.
- Hvad er det der kan lette vores egen dagligdag? En it-kyndig sekretær, der kan lave læringsobjekterne!! Skal vi være blæksprutter, der kan det hele, der bruger masser af tid på administrativt arbejde – kan vi lave en anderledes arbejdsdeling?

Underviserkompetencer

- Det har stor betydning at vi bliver klædt på til opgaven. Hvilke kompetencer er der brug for.
- Fortrolighed med den digitale verden er en forudsætning for at tænke den med i uddannelsen
- Som underviser er det en stor udfordring at følge med og vælge og bruge de relevante medier.
- De, der ved meget skal oplære andre i, hvordan man pædagogisk kan udnytte en bestemt teknologi.

Gennemgående ser det ud til, at underviserne på den ene side godt kan se, at teknologien gemmer på mange potentialer, der bl.a. kan give fleksibilitet og tilgodese flere læringsstile end traditionel klasseundervisning, men samtidig virker det som om, at mange af dem finder det både svært og problematisk at forene det praksisnære sygeplejefag med digitalisering af læreprocesser. En tolkning kunne være, at de ikke kan overskue hele paletten af uddannelsesrelevante teknologier, og derfor forståeligt nok ikke kan gennemskue alle de mange muligheder der er for CSCL²¹ og øvrige it-baserede læreprocesser.

Udtalelserne bærer præg af, at der ønskes en overordnet diskussion ikke bare på institutionsniveau men også på højskoleniveau, i hvilken grad it skal integreres i undervisningen og ikke mindst med hvilket formål, samt hvordan underviserne på sigt så får tilegnet sig de nødvendige færdigheder og kompetencer.

Tekniske færdigheder er kun en del af it-integrationen, hele det pædagogiske og didaktiske aspekt, det at besidde it-kompetencer at kunne blive selvprogrammerende i planlægning af egen undervisningspraksis med udgangspunkt i de mange muligheder og værktøjer som teknologien byder.

Ikt og digitale medier er for underviserne stadig noget ekstra, noget der skal puttes ovenpå den eksisterende undervisning. Et vigtigt element i forhold til LV-portalen, der altså både skal rumme udvikling af tekniske færdigheder, men i lige så høj grad sætte fokus på udvikling af kompetencer, dvs. evnen til at

²¹ Computer Supported Collaborative Learning (CSCL) - http://en.wikipedia.org/wiki/Computer-supported_collaborative_learning

kunne overskue og udvælge de rette elementer og komponenter i relation til undervisningspraksis.

4.3 Spørgeskemaundersøgelsen

Med min daglige gang på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted og som medlem af den pæd. it-grp. har jeg vis viden omkring undervisernes it-kompetencer og færdigheder, men for at få en dybere indsigt i deres holdninger og syn på egne behov er der foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt 25 af uddannelsens undervisere inkl. én der er på orlov. Fravalgt er den underviser der ud over sin funktion som underviser også fungerer som pædagogisk it-koordinator og sidder i den pæd. it-grp. Han deltager i stedet i fokusgruppeinterviewet sammen med den øvrige pædagogiske it-gruppe.

Valget af spørgeskema som undersøgelsesmetode blandt underviserne skyldes flere ting:

- Muligheden for at spørge hele undervisergruppen
- Fuld anonymitet for underviserne
- Mulighed for at komme stille både kvantitative og kvalitative spørgsmål

Grundet min position som en del af den pæd. it-grp. på uddannelsen kunne en anonym spørgeskemaundersøgelse være med til at sikre, at underviserne følte de kunne svare frit herunder også muligheden for at komme med kritik i forhold til situationen, som den ser ud i dag det være sig både på den strategiske, tekniske og supportmæssige side af sagen.

Spørgeskemaet består af 17 hovedspørgsmål og til hvert spørgsmål er der et større eller mindre antal svarmuligheder inkl. åbne svarmuligheder primært beregnet til uddybning af tidligere angivne svar. Det for at få adgang til både let analyserbare kvantitative data samt kvalitative udsagn, der går mere i dybden og er undervisernes egne ord. Spørgeskemaet er udarbejdet og distribueret via programmet SurveyXact. Inden udsendelse har skemaet været omkring kolleger med arbejdsfunktioner relateret til pædagogisk it til kommentering, hvilket gav anledning til enkelte ændringer og tilføjelser. Dernæst blev det gennemset af to kolleger, hvis jobfunktion ikke er relateret til pædagogisk it for at sikre, at sproget og formuleringerne kunne forstås og afkodes af alle underviserne, så risikoen for misforståelser, tvetydigheder og forsvarsmekanismer blev minimeret (Andersen, 2003:221)

De 17 spørgsmål fordeler sig under fire overskrifter/kategorier:

1. Væsentlige forhold og barrierer for integrationen af it-integrationen i undervisningen
2. Den konkrete anvendelse af teknologier og programmer
3. Videndeling med kollegerne

Valget af spørgsmål er sket ud fra en vurdering af behovet for empiri der sammen med teorien vil kunne hjælpe med at besvare problemformuleringen. Spørgsmålene er konstrueret således, at der ikke bliver spurgt til områder og emner som ikke er aktuel i forhold til problemfeltet, både for at kunne begrænse antallet af spørgsmål der efterfølgende skal analyseres, men også for at kunne bevare undervisernes motivation under besvarelsen og dermed øge svarprocenten (Andersen, 2003:222). Der er dog spurgt ind til et større udvalg af programmer og teknologier mv. som dette projekt ikke i detaljer vil komme omkring, og det er gjort med det formål at kunne bruge spørgeskemaundersøgelsen til den egentlige efterfølgende udviklingsfase.

En af ulemperne ved spørgeskemaundersøgelser er den ofte lave svarprocent (Sharp et al., 2007:317), der i dette projekt er forsøgt minimeret ved at udsende en remindermail nogle dage før svarfristen samt på selve dagen for svarfristen. Som yderligere incitament er der i indledningen til spørgeskemaet skitseret, hvorfor undersøgelsen er vigtigt, hvad deres svar skal bidrage til og hvad det endelige produkt gerne skulle kunne bidrage med.

Det samlede spørgeskema kan ses i bilag 4 og alle de indkomne svar er placeret i bilag 5.

4.3.1 Resultat af spørgeskemaundersøgelsen

Svarprocenten for spørgeskemaet blev 68% (N=17), dertil kommer 8% (N=2), der delvist besvarede spørgeskemaet. Det giver et eksternt bortfald på 24% (N=6). De delvist besvarede spørgeskemaer er ikke sorteret fra, da deres afgivne svar stadig er at anse som brugbare og valide.

Ved næsten alle empiriske undersøgelser er det næsten uundgåeligt, at der ikke indsniger sig fejl. For at minimere fejl er der brugt programmet SurveyXact lige fra udfærdigelse af skemaet til den efterfølgende analyse af de indkomne svar. Brugen af software løser dog ikke mulige fejlkilder i forhold til kvaliteten af spørgeskemaet eller muligheden for overfortolkning af data.

Resultaterne af undersøgelsen er grupperet efter de overskrifter der er anvendt i spørgeskemaet, og alle tabelhenvisninger vil være at finde i bilag 5.

Der er i forhold til baggrundsoplysninger spurgt ind til alder for netop Det var oprindelig planen, at alder skulle bruges i analysen som et parameter, men det blev fravalgt for at minimere muligheden for at underviserne efterfølgende ud fra deres svar kunne identificeres.

Som en yderligere baggrundsoplysning er der blevet spurgt ind til tidligere it-relaterede workshops, kursus- og/eller uddannelsesaktiviteter med det formål af få afklaret, hvor tit de har været af sted og hvilke aktiviteter de har deltaget i. Det er meget tydeligt, at underviserne kun sjældent deltager i formelle it-relaterede kursus- eller uddannelsesaktiviteter. Omkring 84% (N=16) har deltaget i internt afviklede kurser og workshops inden for det sidste ½ år, mens tallene for eksterne kurser som it-kørekort, Sund-it, e-certificering og øvrige aktiviteter ser helt anderledes ud. Der svarer hovedparten af underviserne, at de aldrig deltaget i formelle eksterne kurser, og af dem der har været af sted er det mere end 2 år siden. De præcise tal kan se i tabel 3-6.

Det kan måske undre med den store fokus der er på it, ikke bare som læringsredskab men også som dagligt arbejdsredskab, at ikke flere undervisere har været af sted på kursus eller uddannelsen. Der er desværre ikke spurgt ind til forklaringer på den manglende deltagelse, hvorfor det her er svært at komme med en forklaring på, hvorfor underviserne ikke mere ofte har søgt eksterne it-kurser og uddannelser.

Væsentlige forhold og barrierer for integrationen af it-integrationen i undervisningen

Underviserne er blevet bedt om at besvare spørgsmål omkring både de største barrierer og de væsentligste forhold for opnåelse af effekt af ikt i undervisningen (tabel 8 -13).

Listet efter %-vis angivelse er de tre største barrierer:

- Manglende kendskab til pædagogiske muligheder blandt underviserne (58%)
- Begrænsede muligheder for teknisk vejledning og support (58%)
- Underviserne har ikke tilstrækkelige ikt-kompetencer til, at undervisningen kan gennemføres med ikt (47%)

Der efterlyses derfor både tekniske og pædagogiske/didaktiske kompetencer når det gælder integrationen af ikt i undervisningen, hvilket måske også hænger tæt sammen med barrieren omkring den manglende vejledning og support. Hvis man ikke selv er i besiddelse af de nødvendige kompetencer, så vil behovet for ekstern hjælp også være det større.

Det var muligt for underviserne at komme kommentarer og andre barrierer end de listede muligheder, hvor det der går igen der er manglende tid. Der skal afsættes mere tid ikke bare til kompetenceudvikling og vejledning men og så til planlægning af undervisningsforløb.

Kigges der på de væsentligste forhold for opnåelse af effekt er de hyppigst valgte:

- Let tilgængeligt it-udstyr (61%)
- Vejledning og støtte fra uddannelsens it-vejledere til undervisningsforløb med it (56%)
- Udvalget af spændende digitale undervisningsprogrammer (39%)
- Inspiration fra ildsjæle på uddannelsen (39%)

Af kvalitative besvarelser er der igen listet tid som en væsentlig faktor, og at det er vigtigt, at få hjælp til at se mulighederne:

”Det væsentligste er at få hjælp til at se mulighederne. vi kan finde på at sige, at vi ikke kan se skoven for bare træer – men hvad hvis vi heller ikke kan se træerne? Hvad er der så at snakke om/blive inspireret af?”

Det er tydeligt, at se at svarene på de to spørgsmål hænger tæt sammen. Det fylder meget hos underviserne, hvor det de anser som et væsentlig forhold for succes også går hen og bliver en barriere.

Dertil kommer ønsket om spændende digitale undervisningsprogrammer og ildsjæle på uddannelsen der kan trækkes på, når det gælder inspiration til at integrere it i undervisningen.

Den konkrete anvendelse af teknologier og programmer

Omkring integration af ny teknologi i undervisningen har underviserne listet følgende som den type hjælp de har mest behov for (tabel 14-15):

- Ekstra forberedelsestid (afsat på tjenestetidslisten) (72%)
- Sparring med én der kan det tekniske (67%)
- En gruppe af andre undervisere til at udvikle idéer med (56%)

Igen er det tid, der bliver nævnt som en vigtig faktor, dernæst kommer både hjælp til det tekniske og som noget nyt gerne idéudvikling sammen med andre underviserkolleger.

For at få et helt konkret indblik i undervisernes behov for opkvalificering er der blevet spurgt ind til forskellige pædagogiske og didaktiske teorier og læringsformer samt teknik og programmel (tabel 16-39).

Overordnet set ønsker alle undervisere i større eller mindre grad at bliver opkvalificeret, at få øget indsigt i flere områder, bl.a. ses det at alle underviserne ønsker at få øget indsigt i teorier omkring ikt og læring (tabel 16).

Det er positivt at se, at hovedparten af underviserne kan se vigtigheden i at være opdateret og kompetent på områder som virtuel vejledning, digital evaluering og dynamiske arbejdsformer, men det fortæller samtidigt også, at der i forhold til vejledning og support kommer et øget pres, hvis opkvalificeringen skal føres ud i livet for hele undervisergruppen.

Omkring teknologier og programmer fortsætter tendensen som set i forhold til den pædagogiske og didaktiske områdefelt. Det er kun få undervisere der har sat kryds i feltet "Slet ikke" eller "Ved ikke" under nogen af de nævnte teknologier og programmer. For de fleste af områderne ligger hovedparten af svarene placeret fra "I nogen grad" til "i meget høj grad".

Omkring spørgsmålet, hvor ofte underviserne selv prøver sig frem, når de støder på noget, de ikke kan, svarer hovedparten af dem (71%), at de selv forsøger sig frem mindst hver 14. dag og flere af dem oftere (tabel 41), hvilket leder videre til spørgsmålet omkring den bedste måde de ifølge dem selv tilegner sig nye færdigheder og kompetencer på (tabel 41).

Her følger nogle af undervisernes svar:

"Ved at have gennemgået programmet og derefter have en manual jeg kan slå op i når jeg kommer i tvivl"

"Jeg tilegner mig bedst nye it-færdigheder ved at prøve dem og gerne flere gange. samtidig skal det være færdigheder jeg har brug for i de aktiviteter jeg har gang i"

"Ved at blive tvunget ud i det – som dette semester, hvor vi får afsat timer på tjenestetidslisten – så duer det ikke at sige, man intet kan"

"Jeg skal dresseres, helst en til en, hvor jeg får svar på det, der for mig er uklart – ikke det en underviser gerne vil informere om eller demonstrere"

Underviserne har forskellig tilgang til det at lære ikt-færdigheder, nogle lærer bedst ved at prøve sig frem selv (learning by doing), mens andre gerne vil have vejledning af enten kolleger eller supportere i forhold til en konkret udfordring. Der er dog flere af underviserne der påpeger, at workshops og andre undervisningsseancer omkring en teknologi eller program ikke giver et optimalt læringsudbytte, da undervisningen sjældent kan huskes efterfølgende dvs. når behovet opstår hos underviseren, og at de fælles seancer af logiske årsager sjældent kan adressere hver enkelt undervisers behov.

"[...] En undervisning huskes i øjeblikket men glemmes, hvis den ikke bruges efter et stykke tid. Så sparring når der første gang skal læres og en god manual at støtte sig til, hvis man har glemt noget ved senere brug af færdigheden [...]"

Flere nævner derfor, at de foretrækker individuel support og vejledning frem for workshops og fælles seancer med hele undervisergruppen samlet, i hvert fald hvis det forventes, at de efterfølgende har erhvervet sig brugbare færdigheder og kompetencer. "Just-in-time" princippet synes derfor at være gældende for en stor del af underviserne, og hvis færdighederne ikke bruges, går de i glemmebogen.

For at få et indblik i, hvor underviserne henvender sig efter hjælp, når der er behov for det og hvor ofte er der blev spurgt ind til de forskellige hjælpemuligheder der er på Campus Viborg (tabel 42-45).

Kun et fåtal af underviserne kommer på de ugentlige it-caféer²² eller retter direkte henvendelse til én af de pædagogiske it-vejledere, det sker for hovedparten af underviserne mindre end én gang om måneden. En tendens der umiddelbart kan undre, når flere har nævnt, at de lærer bedst ved individuel vejledning og når de står med en konkret problemstilling eller udfordring. trods de få henvendelser og besøg, er der dog lidt flere undervisere der henvender sig direkte til de pæd. it-vejledere frem for at komme på caféerne, der var lavet til selv samme formål (tabel 42 og 43).

Af årsager til den manglende kontakt til den pæd. it-grp. uanset om det er i it-caféerne eller ved anden direkte henvendelse skriver et par af underviserne (tabel 45):

²² Der er it-café to gange om ugen i de studerendes frokostpause. Caféen er for både personale og studerende, og retter sig mod individuel vejledning af konkrete problemstillinger i forhold til programmer anvendt på studiet. Arrangørerne af it-caféerne er den pædagogiske it-gruppe.

"[...] It-caféerne har jeg haft intention om at bruge mere men ofte kommer der andre gøremål i vejen, men det er en god mulighed som jeg gerne vil prøve at bruge mere"

"Har ikke tid og måske glemt problemet, når tilbud er der"

"Jeg har netop brug for hjælp, når jeg er i gang med noget. Det passer så ofte ikke med tidspunktet"

Når det ren teknisk hjælp fra den centrale it-support eller servicecentret²³, er henvendelserne lidt oftere uden dog at være hyppige (én til to gange om måneden), hvilket måske skyldes at henvendelsen ofte er omkring et akut teknisk behov som kræver øjeblikkelig assistance f.eks. klassepc eller smartboard der ikke fungerer.

Videndeling med kollegerne

Ved etablering af en LV-portal er det at kunne og ville videndele med kolleger en vigtig del, hvorfor der er blevet spurgt ind til, hvordan underviserne i dag deler relevant viden med kolleger i relation til ikt-baseret undervisning.

Til spørgsmålet om relevant viden bliver formidlet videre til kolleger (tabel 46), svarer 73% af underviserne, at det gør de ofte, kun 3 undervisere (27%) svarer at det gør de sjældent. Ingen af de 11 undervisere²⁴, der har svaret på spørgsmålet har angivet at de aldrig deler viden med kolleger.

Når viden skal deles med kolleger, så skriver et nogle af underviserne (tabel 48):

"Oftest ved uformelle møder. Dernæst modulgruppemøderne"

"Når vi er flere, der skal det samme og derfor hjælper hinanden"

"I samarbejde vedrørende projekter eller undervisning"

Der foregår kun lidt formel videndeling mellem underviserne, oftest er det tilfældigheder der spiller ind eller uformelle møder mellem underviserne.

²³ Servicecentret hjælper bl.a. med teknisk hjælp til print/kopimaskiner, interaktive tavler og opkobling i klasselokalerne

²⁴ Spørgsmål 14 blev kun vist til de undervisere, der havde angivet at de have erhvervet sig viden der relevant for andre

Det sidste spørgsmål i undersøgelsen drejer sig om, hvordan underviserne gerne ser den pædagogiske it-support organiseret, så de føler sig hjulpet bedst muligt (tabel 49-50). Underviserne har listet følgende som de anser som de mest brugbare:

- Sidemandsoplæring (53%)
- Idéer/inspirationskatalog til elementer, der kunne inddrages i undervisningen (47%)
- Ressourcer med gode eksempler "eksemplariske undervisningsforløb" at støtte sig til (47%)
- It-caféer (35%)
- Vejledninger og it-øvelser på Studienet/intranet (35%)
- E-læring som tema på modulgruppemøder (35%)
- Udarbejdelse af individuelle eller teamorganiserede kompetenceudviklingsplaner (24%)

Der var blandt svarende kun lidt tilslutning til formelle undervisningsforløb i udvalgte programmer og e-læringspædagogik og didaktik (<12%)

Ovenstående svar peger i retning af, læring der kan tilgås når der er behov for det og meget gerne individuel (sidemandsoplæring), dog gerne kombineret med lidt social interaktion i form af kollaborativ læring og videndeling (tema på modulgruppemøder).

Som sidste del af spørgeskemaet var det muligt for underviserne at komme beskrive nogle af de tanker både gode og dårlige de kunne have omkring ikt'ens indtog i uddannelsen både nu og fremadrettet (tabel 51). Den mulighed har næsten alle undervisere benyttet sig af.

Ingen af underviserne udviser decideret modstand mod ikt'ens indtog, de mange positive muligheder er synlig for de fleste, dog føler der hos mange ét MEN med:

"Mange muligheder, blot en skam, at det handler mere om besparelser end læring"

"Tidskrævende og tidsbesparende på samme tid"

"Tænker at det kan være super i mange sammenhænge, tænker at vi gamle undervisere er rigide i forhold til mediet, men også at det har sine begrænsninger"

"[...] Vi skal dog passe på, at det ikke bliver ikt for ikt'ens skyld. Det er vores kerneydelse – uddannelse i sygepleje – der skal være det centrale, skal se ikt som et muligt redskab. Det tager tid at blive fortrolig og at tro på, at det bøvler man skal igennem undervejs er det værd"

Måske nogle af underviserne gennem deres erfaring med ikt har følt, at teknologien ind i mellem har været det primære fokuspunkt, dvs. målet i sig selv, frem for at der har været fokus på det problem den kunne afhjælpe. Flere har i hvert fald pointeret, at ikt kan meget, men den har begrænsninger, og at det i sidste ende stadig kun er et værktøj og ikke omdrejningspunktet for undervisningen. Det er ikke muligt at sige, om underviserne tager fejl i deres vurdering, men når en stor del af dem føler som de gør, så er det ikke noget der kan negligeres eller ignoreres, det skal imødekommes af primært ledelsen og den pæd. it-grp.

Sidst men ikke mindst er det er dog tydeligt, at behovet for tid er et ekstremt vigtigt fokusområde. Underviserne føler ikke de har den fornødne tid, og det tager tid at integrere ikt i sin undervisning. Det er dog ikke inde for dette projekts ramme at vurdere, om der er afsat nok tid eller om problemet ligger i, at den tid der er, bliver brugt forkert.

4.3.2 Opsummering

Det er tydeligt ud fra de mange kvalitative besvarelser i undersøgelsen, at de deltagende undervisere har taget undersøgelsen seriøst og har ønsket at besvare spørgsmålene så godt og detaljeret som muligt.

Det er desværre ikke muligt at inddrage alle de mange forskellige kvalitative besvarelser fra underviserne i analysen, men de har alle været med til at sætte fokus på, at hele ikt-området både som lærings- og dagligt arbejdsværktøj stadig fylder meget. Selv på trods af de forskellige workshops, it-caféer, e-mail-skole²⁵ og øvrige muligheder for personlig it-hjælp og vejledning, så viser undersøgelsen at de mange initiativer ikke kan rumme alle undervisernes forskellige tilgang til teknologi og ikt som arbejds- og læringsværktøj. Nogle ønsker selv at prøve sig frem med hjælp fra manualer, mens andre foretrækker individuel sidemandsoplæring. En stor del af underviserne efterlyser:

- Tid til fordybelse, udvikling og integration af ikt i undervisningen
- Mere individuel og kontekstbaseret hjælp og vejledningmateriale.

²⁵ Små læringsaktiviteter i brugen af konkrete programmer for de undervisere der skal undervise på den kommende netuddannelse til sygeplejerske

- De gode historier - inspiration til at se mulighederne.
- "Just in time" læring, dvs. mulighed for at få support når problemerne opstår eller man har en udfordring, man gerne vil have hurtig hjælp til.
- Bedre muligheder for at sparre og udvikle nye idéer med andre undervisere.
- Generel opkvalificering i hovedparten af almindelige kontorprogrammer samt lærings- og samarbejdsteknologier som eportfolio, videokonferencer, mobillæring, web 2.0 mv.
- Mere teoretisk viden og indsigt i it og læring herunder de pædagogiske og didaktiske principper bag virtuel vejledning, evaluering, e-læring mv.

Der er udviklet mange manualer og vejledninger til konkrete funktioner i forskellige programmer og teknologier som f.eks. smartphones og interaktive tavler, men de kan ikke stå alene, og som undersøgelsen viser, så føler underviserne ikke, at de har den nødvendige kompetence til at udnytte dem optimalt. Underviserne mangler viden omkring, hvad det betyder for didaktikken, når der inddrages it-værktøjer i undervisningen som f.eks. diskussionsforums og hvad det betyder for underviserrollen.

4.4 Fokusgruppeinterview

Som en del af besvarelsen er det valgt at lave et fokusgruppeinterview med den pæd. it-grp. på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted. Formålet med interviewet var at få indsigt i gruppens syn på egen funktion som it-vejleder herunder arbejdsbelastning, udfordringer samt et ønske om at få generet idéer til opbygning og implementering af LV-portalen.

Eftersom jeg selv er en del af den pæd. it-grp. var denne seance både et interview og en samtale, dog med mig i en mere tilbagetrukket position i forhold til de tre deltagere.

Fokusgruppeinterviews er ofte brugt inden for alle socialvidenskabelige områder, og er ofte en billig og hurtig metode til at indsamle detaljerede oplysninger fra flere personer grundet interaktionen mellem deltagerne (Andersen, 2003:213). Brugen af fokusgruppeinterview sætter store krav til intervieweren grundet de mange deltagere og dertil kommer at mængden af spørgsmål og temaer ofte må begrænses til et minimum grundet de flere deltagere. Ligeledes er det ofte sværere at styre og kontrollere et fokusgruppeinterview end ved interview med kun en deltager (Andersen, 2003:213).

Der var udarbejdet en interviewguide (bilag 6) til interviewet der dog kun blev brugt perifert, da samtalen flød meget naturligt og kun krævede lidt indblanding fra min side som interviewer. Der var dog enkelte områder af spørgeguiden der grundet overskridelse af den afsatte tid ikke blev bragt på banen, hvilket vil fremgå af interviewguiden. Der var afsat en time til interviewet, som blev overskredet med 30 min.

Lydsiden af interviewet er blevet optaget, transskriberet og vedlagt som bilag 7. Grundet det naturlige flow i samtalen kom gruppen omkring mange forskellige områder som ikke umiddelbart er relevant for dette projekt. De dele af interviewet der er blevet redigeret ud.

4.4.1 Præsentation af data fra interview

Dette afsnit vil opsummere nogle af de mange relevante udsagn som fremkom under fokusgruppeinterviewet.

I relation til interviewet er emnerne inddelt i hovedoverskrifter:

- At være pædagogisk it-vejleder – funktion, belastning og udfordringer
- Undervisernes indstilling til it i undervisningen og de udfordringer det giver
- Muligheder og udfordringer omkring opkvalificering af undervisernes kompetencer
- LV-portal som understøttelse af den pæd. it-grp.'s arbejde

Henvisningerne til transskriberingen i er anført med et nummer i parentes, der svarer til numrene i transskriberingen. Alle deltagere er anonymiseret.

At være pædagogisk it-vejleder – funktion, belastning og udfordringer

Det var samstemmende for gruppen, at det at være pædagogisk it-vejleder i høj grad handler om at gøre underviserne og de studerende selvkørende (2), at få etableret systemer, vejledninger og programmer der kan hjælpe dem i deres forberedelse og med tiden gøre dem i stand til at klare sig selv (4). For at kunne gøre det, er det vigtigt at man som pædagogisk it-vejleder holder sig orienteret om hvad der rør sig både teknisk og didaktisk, og vil kunne have positiv betydning for undervisningen, underviserne og de studerende (5;7).

Ud over de mere formelle funktioner bliver der snakket lidt omkring rollen som provokatør, det at turde være civil ulydig med det formål at udfordre den eksisterende lærings, samarbejds- og organisationskultur (8; 9; 11; 15).

Alle medlemmer af den pæd. it-grp. har andre arbejdsopgaver i større eller mindre grad, hvilket i det daglige kan være nogle udfordringer. Der var enighed i gruppen om, at den største udfordring er de konstante afbrydelser fra både studerende og undervisere, hvilket dermed bliver en belastning i forhold til øvrige igangværende arbejdsopgaver (44; 45; 46). Ofte omhandler afbrydelserne hasteopgaver, hvilket igen betyder at det kan være svært at afsætte tid til, at underviseren med lidt vejledning selv forsøger at løse problemet, hvorfor det ofte ender ud i, at den pædagogiske it-vejleder ordner det for underviseren (56; 57). Der er ikke meget respekt omkring de afsatte tider til it-caféerne, og kun sjældent laver underviserne aftaler med vejlederne omkring support (46; 48; 49), hvilket gør det svært at finde den ro der skal til for netop at kunne være på forkant med den undervisningsrelaterede udvikling inden for hardware og software (50). De tilbagemeldinger it-gruppen ofte hører er, at underviserne ikke har tid til at komme på caféerne, selvom de ligger i frokostpausen to gange om ugen, netop med det formål at forstyrre den skemalagte undervisning mest muligt (47; 48).

Undervisernes indstilling til ikt i undervisningen og de udfordringer det giver

Selvom alle undervisere har taget ikt'en til sig i undervisningen og som samarbejdsværktøj i større eller mindre grad, så var det tydeligt, at alle havde erfaringer med ikke bare undervisernes succeser men i lige så høj grad deres udfordringer, frustration og til tider direkte afmagt i forhold til ikt'ens indtog i uddannelsen (48; 53; 60; 64; 68; 73; 103). Alle undervisere har i foråret 2012 fået 25 timer til intern ikt-relateret kompetenceudvikling (65), men de timer kan hurtig forsvinde ud i ingenting, hvis de ikke bliver struktureret og brugt for konkrete opgaver og med et bestemt mål for øje (65; 66; 68; 73). Alle var enige om, at der manglede dynamik både i undervisergruppen og i forhold til den pæd. it-grp., at underviserne vil og tør bruge os som sparringspartnere i forhold til udvikling og inddragelse af ikt i deres egen undervisningspraksis (67; 69; 70; 71; 89). Oftest bruges den pæd. it-grp. til her-og-nu opgaver, brandslukning og er dermed på ingen måde med til at gøre underviserne mere selvhjulpne i deres syn på og holdning til ikt som arbejdsredskab til understøttelse af læreprocesser i og underfor klasseværelset (45; 53; 55; 124; 126). Kultur blev nævnt flere gange gennem hele interviewet, og at det er den der skal ændres, førend arbejdet med ikt som lærings- og samarbejdsredskab kan blive en naturlig del af uddannelsen, institutionen og for dens undervisere (58; 63; 102; 103; 107; 108; 122; 124).

Muligheder og udfordringer omkring opkvalificering af undervisernes kompetencer

Med behovet for en kulturændring, hvordan gribes det så ifølge den pæd. it-grp. an, hvis målet er opkvalificering af undervisernes ikt-kompetencer, og hvilke udfordringer skal overvindes undervejs?

Med afsæt i de timer hver underviser på deres tjenestetidsliste har fået sat af til opkvalificering bør der sættes ind mere og flere konkrete tiltag, hvilket f.eks. kunne omhandle konkrete handleplaner og aftaler med hver enkelt underviser (77; 78; 86; 87; 88). Det kunne godt se ud som om, at det ikke kun er manglen på tid der er den primære udfordring (47; 48; 60; 74; 122), men at netop kulturen er en lige så vigtig årsag. Hovedparten af undervisergruppen er fra før internet og e-mails var en naturlig del af kommunikationsvejen (154), og det har her i 2012 stadig stor indflydelse på den måde underviserne tænker læring og undervisning på (75; 103; 124; 154).

A formulerede det, ved at citere en underviser: "[...] jeg håber det der en ond drøm der går over" (103). Ifølge A vidner nogle af undervisernes kommentarer i spørgeskemaundersøgelsen om, at mange af underviserne ser ikt som noget de ikke behøver at bekymre sig om, og hvis de ikke umiddelbart kan se et øget læringsudbytte for de studerende, så har det ingen berettigelse (124). Underviserne har ofte svært ved at se de øvrige pædagogiske gevinster ved digitalisering, at det i længden giver dem flere strenge at spille på, flere måder at præsentere deres fagindhold på (124; 126; 129).

Interviewet omhandlede ikke, hvordan man får ændret kulturen dvs. undervisernes overordnede indstilling til ikt'ens indtog, men opererede mere på detailniveau i forhold til, hvordan den pæd. it-grp. kunne imødekomme udfordringen med opkvalificeringen af underviserne. Her var en mere pågående og involverende rolle, én pædagogisk it-gruppe der skulle stille krav til underviserne (58; 64; 77; 87). Noget der f.eks. kunne ske gennem brugen af individuelle handleplaner med krav om dokumentation, tilbagemelding eller et produkt f.eks. PowerPoint med indlagte interaktive elementer (77), ville det øge muligheden for at underviserne ikke bare går og gemmer sig (71), men at der bliver fulgt op deres opkvalificering, at det reelt bliver brugt på opkvalificering (77; 87).

En anden udfordring som både den pæd. it-grp., undervisere og studerende dagligt møder, er f.eks. valget af LMS²⁶, som er et overordnet koncernvalg og kun på meget begrænset niveau lader sig ændre af de forskellige uddannelser (11; 13; 105; 106; 109; 110). Det giver udfordringer i forhold til både at få

²⁶ Learning Management System

underviserne og de studerende til at bruge systemet som et lærings- og videndelingssted, hvorfor mange studerende bruger andre services som f.eks. Facebook til at dele information og samarbejde på (8; 11; 18)

Organisationen her under den pæd. it-grp. skal håndtere ikke bare tekniske men i lige så høj grad også pædagogiske og kulturelle udfordringer, og som hver især skal imødekommes på forskellig vis.

LV-portal som understøttelse af den pædagogiske it-gruppens arbejde

Vil en LV-portal kunne understøtte den pæd. it-grp. i deres arbejde med de tre nævnte udfordringer?

Nedenfor er listet nogle af de områder som gruppen kom omkring i snakken omkring potentialerne i en sådan portal.

A mente, at det optimale ville være en LV-portal bestående af to niveauer – en *frontend* og en *backend* (144). En *frontend* rettet mod underviserne, og en *backend*, der er den pæd. it-grp's ressourcer. Det gruppen skal dele med hinanden, og som med løbende vil skulle skubbes ud til underviserne som *frontend* ressourcer (144).

Omkring udvikling af en netbaseret sygeplejerskeuddannelse i VIA UC er der udarbejdet forskellige initiativer for at opkvalificere de undervisere der vil skulle på som undervisere på de første moduler, og det er bl.a. gjort gennem brug af forskellige e-lærings initiativer a la gammeldags brevscole(77; 159) men primært i forhold til rent tekniske elementer som f.eks. brugen af regneark, Lync til online møder, funktioner i Studienet mv. De pædagogiske og didaktiske kompetencer er ikke en del af læringsmaterialet, men er noget der foregår via en frivillig dialog efter afslutning af brevscole, hvorfor det ville være et vigtigt læringsselement at få tænkt ind i en LV-portal (159).

LV-portal vil skulle kunne rumme alle undervisere, både novicerne, de mere rutinerede og de helt nyankomne til organisationen (145; 163; 164; 165) og som positiv sideeffekt kunne være med til at dokumentere organisationens arbejde med e-læring og undervisernes kompetenceudvikling set i et akkrediteringsperspektiv (147; 148). Ved at have en LV-portal med flere lag og niveauer, vil det være muligt at kunne henvise underviserne dertil med en del af deres problemer og udfordringer ikke mindst dem, der er kommet i gang og bare skal hjælpes lidt videre i processen, og så kan den pæd. it-grp. afsætte flere ressourcer til at hjælpe dem der har brug for ekstra support og side-mands-oplæring (154; 163; 164).

Omkring kollaborativ læring og videndeling i undervisergruppen var der om end ikke uenighed i gruppen, så i hvert fald lidt forskellige måder at gribe det an på. Hvor jeg som interviewer og medlem af den pæd. it-

grp. forsøgte med udgangspunkt i socialkonstruktivismen gerne så at underviserne blive bedre til at videndele med hinanden og lære af hinandens succeser enten via virtuelt eller face-2-face, var der hos andre medlemmer af gruppen lidt tvivlen omkring de muligheder (80; 81; 82; 83; 85; 90; 91; 92; 93; 94; 95). Blufærdighed og igen kulturen, underviserne er ikke vant til at skulle videndele og samarbejde i forhold til planlægning og af egen undervisningspraksis (91; 99; 100; 105; 106; 107; 108; 109).

Der var enighed om, at den pæd. it-grp. med deres viden om it og læring må tage kampen op, også selvom det indbyder til kritik fra undervisergruppen, få igangsat individuelle handleplaner og evt. søge økonomiske midler til at udvikle arbejdsformer og platforme, der vil kunne understøtte mere dynamiske og tidssvarende læreprocesser (112; 113; 114; 115).

4.5 Opsamling på de empiriske data

Dette afsnit rummer en kort opsamling af de primære og sekundære empiriske undersøgelser.

Selvom undervisergruppen over de sidste par år har rykket sig holdningsmæssigt og kompetencemæssigt, så viser alle de indsamlede data med al tydelighed, at den mentale omstilling til nye samarbejds- og læringsformer ikke hos alle er sket endnu. En af underviserne brugte ordet "bøvl", hvilket tydeligt indikerer, at der er et stykke vej endnu inden de digitale medier bliver en naturlig del af det at skulle planlægge undervisningsforløb. Det kunne tyde på, at mange undervisere mangler følelsen af ejerskab, at det at inddrage it i undervisningen stadig er noget ekstra, noget der ikke naturligt er en del af planlægningen og forberedelsen af deres undervisningspraksis. Der ligger altså et større arbejde foran organisationen i forhold til at få ændret kulturen i forhold til den måde teknologi og digitale medier bliver italesat, og den ændring vil tage tid og ikke være en som hverken en LV-portal eller den pæd. it-grp. vil kunne klare alene.

Mere praktisk orienteret er der udfordringen omkring, at de mere traditionelle face-2-face undervisningsformer ifølge underviserne ikke egner sig særlig godt til at lære færdigheder og kompetencer. De føler ofte, at det ikke er praksisrelevant, de har svært ved at huske det lærte og/eller de finder det svært at omsætte det lærte i andre kontekster. Mange efterlyser derfor mere praksisrelevant læring, meget gerne personlig og her-og-nu support, dvs. når behovet opstår.

Det lægger et ekstra pres på den pæd. it-grp., der ud over it-opgaver og support også har en del øvrige arbejdsfunktioner at skulle varetage. Gruppen gav i interviewet udtryk for, at de ofte finder det meget

svært at håndtere de forskellige roller både grundet manglen på tid og de konstante forstyrrelser og manglen på arbejdsro. Selvom underviserne ikke på papiret ikke beder om meget hjælp og vejledning, når de så gør det, så er det på tidspunkter, hvor det ikke er belejligt eller de har så travlt, at det ender med at den pæd. it-vejleder udfører opgaven i stedet for at underviseren bliver vejledt i at gøre det selv. En situation der ikke skaber læring eller bidrager til at underviseren bliver selvprogrammerende.

Den pæd. it-gruppe kunne se mange fordele ved en LV-portal, både i forhold til dokumentation, eget arbejdsområde, hjælp til selvhjælp for underviserne og dermed frigørelse af tid til de undervisere der har brug for ekstra face-2-face support.

5 Diskussion

Med udgangspunkt i den indsamlede empiri og den anvendte teori diskuterer dette afsnit mulighederne for at designe et læringsmiljø på LV-portalen, der vil kunne imødekomme undervisernes behov samt supportere den pæd. it-grp. i arbejdet med at integrere ikt som en mere naturlig del af samarbejdet og undervisningen på uddannelsen.

Afsnittet omhandler både de mere overordnede aspekter der skal til, for at skabe et velfungerende læringsmiljø samt de mere konkrete læringselementer som vil kunne støtte underviserne i arbejdet med de digitale medier.

LV-portalen skal være medvirkende til at få opbygget undervisernes digitale kompetencer, det er essentielt i forhold til at gøre dem mere initiativrige, nysgerrige og dermed motiverer dem til på sigt at udvikle en mere selv-programmerende tilgang til teknologi og anvendelsen af ikt i undervisningen. LV-portalen skal kunne facilitere undervisernes udvikling af færdigheder og kompetencer.

Spørgeskemaundersøgelsen viste, at hovedparten af underviserne ikke har været på ikt-relaterede kurser inden for de sidste par år eller mere. Undersøgelsen kunne desværre ikke give svarene på hvorfor, men muligvis kan det tillægges mangel på tid, lyst og måske har nogen af dem simpelthen ikke kunne se behovet for at skulle af sted. Med den manglende kursusaktivitet blandt underviserne bliver der lagt et ekstra pres på den pæd. it-grp. og hermed også LV-portalen i forhold til at kunne håndtere den for nogen manglende viden lige fra basisniveau til det øvede niveau, hvilket kan være svært hvis ressourcerne fra centralt hold

ikke bliver stillet til rådighed, men er en problemstilling som bør tages op men i et andet regi end dette projekt.

For at kunne i møde udfordringen med den manglende kursusaktivitet og løbende opdatering inden for det tekniske område, er det nødvendigt med en favnende og alsidig portal. Det er derfor vigtigt, at portalen kan tilgodese og håndtere undervisergruppens forskellige læringsforudsætninger, lige fra noviceniveau til eksperten, og der skal være inspirerende, motiverende og udfordrende indhold for alle.

Der er mange udfordringer ved virtuel kommunikation og det uanset om det er skriftligt, med lyd eller billede, synkron eller asynkron. LV-portalen skal langt hen af vejen være den pæd. it-grp.'s talerør til underviserne, og eftersom kommunikationen primært vil fungere uden direkte face-2-face interaktion vil det jf. Luhmanns systemteori øge risikoen for misforståelser og fejlkommunikation, ikke mindst når kommunikation skal rettes mod undervisere med meget forskellige digitale kompetencer. Det stiller ekstra krav til den måde den pæd. it-grp. vælger at kommunikere på, den information der uploades (f.eks. eksterne artikler, links mv.). Det er ikke umiddelbart muligt som ved face-2-face kommunikation at tjekke om kommunikationen dvs. budskabet er korrekt forstået. Portalen må hverken tale ned til underviserne eller være i et for teknisk sprog, der ligger langt over undervisernes ZNU. Det er kompliceret og kræver derfor dialog og forståelse for undervisernes udgangspunkt, samtidig med at de gerne skal rykke sig færdigheds- og kompetencemæssigt.

Det er ligeledes vigtigt, at portalen ikke skal blive et statisk uforanderligt system, men et dynamisk sted der hele tiden skal udvikle sig i relation til uddannelsens og undervisernes behov både nu og på sigt (være fremsynet). Ved at få etableret en LV-portal, der løbende kan udvikles efter behov og håndtere både tekniske og pædagogiske problemstillinger og være en informations- og vidensressource, så vil den på sigt kunne understøtte den pæd. it-grp. i deres vejledning og supportering af underviserne.

Hjælp til selvhjælp

Flere undervisere efterlyste "just-in-time" læring, og der vil en LV-portal med det rette indhold forhåbentlig kunne give underviserne en mulighed for at søge hjælp til selvhjælp. Den vil skulle give de undervisere, der ønsker det mulighed for selv at gå på opdagelse, udøve *learning by doing*, og dermed forhåbentlig øge deres selvtillid og digitale kompetencer. For at kunne udfylde den funktion er det vigtigt, at læringsmaterialet f.eks. de forskellige vejledninger og e-læringsaktiviteter har en støttende funktion og giver underviserne en følelse af, at de bliver assisteret gennem opgaverne, og ikke er efterladt helt til dem

selv jf. stilladseringsbegrebet og ZNU. Underviserne kommer alle med forskellige forudsætninger, nogen er at betegne som novicer og skal have meget hjælp og vejledning, mens andre kun skal guides lejlighedsvist og motiveres til at fortsætte den gode udvikling de allerede er i gang med. Undervisningsdifferentiering kan være svær at udøve i en kort f2f-undervisningssession, hvorfor det er vigtigt at LV-portalen forsøger at imødekomme undervisernes forskellige forudsætninger. En mulighed ville være at udarbejde vejledninger og e-læringsaktiviteter på forskellige niveauer, og med flere muligheder for selvhjælp vil den pæd. it-grp. få bedre mulighed for at hjælpe dem, der har brug for individuel face-to-face vejledning og henvise andre til portalen, hvor det måtte være hensigtsmæssigt.

Kollaborativ læring og videndeling

Skal LV-portalen kunne leve op til sit navn er det vigtigt, at læringens sociale aspekt kommer i spil. Målet er ikke udelukkende deling af viden med den pæd. it-grp. som afsender og underviserne som modtagere, men netop at få deling af viden igangsat mellem underviserne, fordi deres erfaringer og succesoplevelser med ikt-støttet læring har stor betydning for modtagelsen af kommunikationen. Det minimerer følelsen af, at det er noget der bliver påduttet ovenfra og kan medvirke til øget refleksion over egne digitale færdigheder, kompetencer og undervisningspraksis.

Undersøgelserne viste, at der er vilje og ønske om mere sparring, videndeling og udviklingsprojekter mellem undervisere, men der skal ifølge underviserne afsættes ressourcer til det. Det kommer ikke afsig selv, hvilket både spørgeskemaundersøgelsen og interviewet var med til at indikere, der er endnu et stykke vej til at deling af viden underviserne imellem bliver fast inventar på alle niveauer i organisationen. Om det skyldes undervisernes blufærdighed, usikkerhed på egne evner, mangel på tid eller mangel på ledelsesmæssig opbakning er svært at sige, men det er det område der fremadrettet bør opprioriteres og motiveres både via ledelsen og den it-pædagogiske it-gruppe. Det situerede og sociale har stor betydning for det der læres, ikke at inddrage undervisernes erfaringer, fiaskoer og succesoplevelser vil være at lade en meget vigtig ressource gå til spilde. At dele erfaringer og viden med kolleger vil være til gavn for alle parter også den pæd. it-grp. Læring er kontekstafhængig og vil altid ske med udgangspunkt i deltageres erfaringer, og det gælder også for medlemmerne af den pæd. it-grp. Omend underviserne underviser i forskellige fag, så er det ofte de samme udfordringer og problematikker de støder ind i, f.eks. hvordan laver man spændende Power points med interaktive elementer, og den viden som bliver generet hos de undervisere, hvor det lykkedes bør videreformidles til kolleger der sidder og tumler med de samme problemer. Den viden kunne med fordel deles i portalen ved at underviseren uploader sine "nye" Power

Points, skriver om processen, hvorfor var det nødvendigt med nye Power Points og hvordan de blev modtaget af de studerende, men det kræver en kulturændring. Undervisere der føler sig fagligt kompetente i forhold til at inddrage ikt i undervisningen, vil opøve selvevalueringskompetencer og dermed blive i stand til at reflektere og videndele med underviserkolleger. Det vil være oplagt at LV-portalen kunne understøtte den proces, f.eks. ved at stille virtuelle rum – websteder til rådighed for modulgruppeteams m.fl.

Der skal være både pligt og lyst til at videndele, men i en organisation hvor det ikke er kutyme at ”blotte sig” om det der foregår i eget klasselokale vil det for mange være lidt af en overvindelse, og det vil komme til at tage tid. Det er dog nødvendigt for fremtiden vil uundgåeligt komme til at omfatte både videokonference og streamet undervisning, alle aktiviteter der indbefatter båndet undervisning eller muligheden derfor, så vil dette vil kunne ses som første skridt i arbejdet med at åbne op og dele egen undervisningspraksis.

Værdiskabende

For at blive en succes er det nødvendigt, at underviserne ser LV-portalen som værdiskabende, dvs. den skal kunne bidrage til en forbedring af den eksisterende support, hvis ikke vil den komme til at stå uberørt hen og vil kun blive brugt i det omfang underviserne ”tvinges” til at bruge den. Det er derfor dog vigtigt, at der løbende bliver evalueret på portalen, fungerer efter hensigten, føler underviserne at de kan få den hjælp de har behov for, er et godt supplement til f2f-undervisning og vejledning fra den pæd. it-grp. mv. Ovenstående udelukker dog ikke, at den pæd. it-grp. som det bliver talt om i interviewet vil kunne bruge portalen til at provokere underviserne til debat og refleksion, f.eks. om for dem kontroversielle emner som f.eks. sociale medier, virtuelle verdener som Second Life eller streamet undervisning. Sådanne opslag kunne måske sætte en dialog i gang, og dermed give underviserne bedre indsigt i hinandens synspunkter og dermed sætte skub i videndeling og refleksion.

Backend-portal for den pæd. it-grp.

Ud over at være en portal rettet mod underviserne vil det være oplagt i den samme portal at lave en videndelingsplatform for den pæd. it-grp. A foreslog i interviewet, at der blev etableret en *frontend* rettet mod underviserne og en *backend* rettet mod den pæd. it-grp. I dag videndeler den pæd. it-grp. primært gennem mails, face-to-face og via andre websteder med forskellige formål. Ved at anvende den samme LV-portal til videndeling internt i gruppen, vil der kunne opnås de samme fordele som ved underviserne. De it-pædagogiske vejledere har også brug for at blive løbende opkvalificeret og holde sig opdateret med de

hastigt skiftende trends og tekniske muligheder, og selvom LV-portalen ikke vil kunne erstatte kurser og uddannelse, vil den kunne styrke læringen og videndelingen internt i gruppen. Den vil som hos underviserne kunne fungere som et ressourcecenter med et særligt fokus på videndeling og erfaringsudveksling. Dertil kommer muligheden for via portalen sammen at udvikle læringsmateriale rettet mod underviserne, for så derefter at kunne skubbe det ud til underviserne på selv samme websted og uden at det bliver synligt for underviserne hvad der foregår i bagi kulisserne.

5.1 Forslag til læringselementer

Med udgangspunkt i en konstruktivistisk og socialkonstruktivistisk læringsforståelse er det vigtigt, at læringsmiljøet omfatter teknologier og læringselementer, der understøtter både individuel og kollaborativ læring. Alle med udgangspunkt i undervisernes kontekst og derved danne baggrund for situeret læring og meget gerne kollaborativ læring. Portalen skal bygge bro mellem den tekniske og didaktiske verden i ønsket om at fremme den digitale anvendelse af digitale medier i undervisningen og som samarbejdsværktøj.

I prioriteret implementeringsrækkefølge er her listet følgende områder, som en LV-portal bør indeholde:

1. Læringsmaterialer i form af såvel tekst- som videobaserede vejledninger til specifikke programmer og teknologier
2. Nyhedsbreve/lister bestående af nyheder omkring de nyeste tendenser indenfor læringsunderstøttende teknologier samt øvrige tips og tricks. Herunder også mulighed for kommentering/tilbagemelding fra undervisere a la det man kender fra sociale medier som blogs, Facebook, Twitter mv.
3. Videreformidling af "de gode historier" fra andre sammenlignelige uddannelser (forsøg på at formidle situeret og kontekstbaseret viden i det omfang det er muligt)
4. Viden omkring læring, didaktik og pædagogik i relation til ikt
5. Etablering af websteder for de forskellige modulgruppers arbejde med integration af ikt-baserede læreprocesser
6. I samarbejde med ledelsen og modulgrupperne udarbejder vejledninger og guidelines for f.eks. virtuel vejledning og undervisning
7. Igangsættelse af videndeling underviserne imellem f.eks. gennem blogs, wikier og åbne modulgruppewebssteder mv.

Arbejdet med individuelle handleplaner for underviserne er ikke medtaget som en del af listen, da muligheden for dette først vil skulle afklares med ledelsen, og dens placering afhænger den godkendelse og evt. afsatte ressourcer. Det er dog et område der efter min anbefaling burde afses ressourcer til, da det vil give underviserne et yderligere incitament for at komme i gang, og det vil gøre det sværere for enkelte undervisere at ”gemme sig”.

Med så mange muligheder er det vigtigt, at portalindgangen holdes i et simpelt og gerne letgenkendeligt design, der skal virke inspirerende men samtidig ikke må virke overvældende og for teknisk. Alle muligheder skal ikke præsenteres i første lag, det vil sige det der møder underviseren ved første øjekast på portalen, men samtidig skal det være nemt at finde det man søger efter.

De forskellige værktøjer vil hver for sig og sammen kunne invitere både til individuel og kollaborativ læring. Portalen vil på sigt skulle indrettes, så den også kan imødekomme og understøtte samarbejde og videndeling i undervisergruppen samt i og mellem modulgrupper. Her får den pæd. it-grip en opgave i at få sat gang i dialog og gerne debat på portalen f.eks. i de dertil indrettede diskussionsforums og wikier.

I bilag 8 er et udkast til elementer i en optimal LV-portal listet i en mindmap, der kan bruges som pejlemærke for arbejdet med portalen, og som inspiration til yderligere lærings- og videndelingselementer. Elementerne er udvalgt med udgangspunkt i projektets læringsteoretiske ståsted samt empiriske data fra underviserne og den pæd. it-grp.

LV-portalen skal fungere i det allerede kendte LMS-miljø der er Microsoft Sharepoint i daglig tale Studienet. Portalen vil skulle opbygges som et projektwebsted, og vil i første omgang være et sted udelukkende for ansatte ved Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted. Viser det sig at være en succes vil det da være oplagt at dele succesen med andre sundhedsuddannelser inden for VIA.

Som udgangspunkt bør der vælges teknologier, der understøtter de pædagogiske målsætninger, som uddannelsen vægter²⁷, og dermed den underliggende læringsforståelse (Agertoft et al., 2003:86-87). Det er derfor vigtigt, at læringsmiljøet på portalen afspejler den didaktik og pædagogik, der ønskes fremhersket i uddannelsen, hvilket kan betyde at det er nødvendigt at understøtte læringsmiljøet af eksterne værktøjer og applikationer end de der er tilgængelige i det eksisterende system (Agertoft et al., 2003:87). Det vil være den pæd. it-grp. evt. med support fra It-afdelingen at finde ud af, de mange muligheder som Sharepoint

²⁷ <http://www.viauc.dk/sygeplejerske/viborg/omos/Sider/paedagogiskudgangspunkt.aspx>

tilbyder også kan imødegå behovet eller om det er nødvendigt at finde programmer mv. udefra, som ekstra hjælp. Det kan dette projekt ikke give svar på, det vil kræve yderligere undersøgelser og behovsaflaring.

Underviserne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt ind til mange forskellige undervisningsrelevante teknologier og læringselementer, og deres ønske om yderligere mulighed for indsigt og opkvalificering, hvorfor det vil være relevant i at indbefatte så mange af de teknologier og elementer i LV-portalen, ikke bare som det der skal læres men i lige så høj grad som de værktøjer der skal bruges for at tilegne sig de nødvendige digitale færdigheder og kompetencer.

Portalen vil ikke skulle være knyttet op mod nogle fastsatte og umiddelbare målbare læringsmål eller et nøje formuleret kompetenceniveau, men skal ses som et værktøj, der skal virke faciliterende i forhold til den enkelte undervisers egen udvikling og fortrolighed med at bruge ikt som arbejdsredskab og i undervisningen. Hvis det på sigt bliver muligt at arbejde med individuelle handle- og læringsplaner for underviserne, vil det selvfølgelig skulle udmunde i mere målbare læringsmål, men altså ikke som udgangspunkt en del af portalen.

Læringselementerne og aktiviteterne i portalen skal derfor både gennem indhold og læringsmetode bidrage til refleksion, læring og videndeling om digitale medier og ikt-baserede læreprocesser, og samtidig gennem differentiering og læringsstile kunne rumme både novicen og den mere rutinerede underviser. Aktiviteterne skal i Luhmanns optik give anledning til en forstyrrelse hos underviseren, for derved forhåbentlig at kickstarte refleksion, læring og videnskonstruktion.

6 Konklusion

Hovedsigtet med dette projekt har været at undersøge, hvordan et læringsmiljø på en LV-portal om it og ikt-baserede læreprocesser skulle designes, således at det kunne understøtte underviserne som didaktiske designere i forhold til anvendelse af ikt i egen undervisningspraksis.

At redegøre for om projektet har besvaret problemformuleringen er ikke en nem opgave, eftersom hele projektet bevæger sig i forundersøgelsesfasen af en designproces. At afgøre med sikkerhed om det skitserede læringsmiljø vil kunne opfylde sit mål med at facilitere underviserne i at blive mere selvprogrammerende er en længerevarende proces, der kræver tid og tålmodighed fra alle involverede parter. Gennem arbejdet med projektet og de empiriske undersøgelser er det desuden blevet klart, at der

udover det praktiske arbejde med integrering af digitale medier også ligger et stort arbejde i at få ændret det syn som mange undervisere har på teknologi og ikt. Det er for hovedparten ikke decideret modstand men snarere et syn på teknologien som en ekstra byrde, noget vi skal mere end fordi vi vil og kan, og som koster mange ressourcer, og det syn gennemsyrrer for mange den tilgang de har til teknologien og de mange forskellige læringsindgange som digitale medier kan være med til at skabe. Det kræver en kulturændring, som en LV-portal ikke kan være med til at generere alene. Konklusionen her giver derfor heller ikke et endegyldigt svar, men er en konklusion der ud fra teorien og den indsamlede empiri forsøger at identificere nogle vigtige områder, der har stor betydning for et velfungerende læringsmiljø på LV-portalen.

Projektet opererer inden for en konstruktivistisk lærings- og vidensteoretisk ramme med udstikker til både socialkonstruktivismen og systemteorien. Det er som underviser ikke muligt at lære nogen noget, men det er muligt at sætte rammerne for at læring kan finde sted. Det er med det perspektiv for øje, at LV-portalen skal designes og bruges. Portalen skal designes med afsæt i undervisernes kontekst og med mulighed for social og individuel læring.

At være didaktisk designer som underviser betyder, at man er undrende, eksperimenterende og udforskende. Man er stærkt indre motiveret, kreativ og finder det naturligt at videndele og søge viden i netværk. At være didaktisk designer i relation til digital dannelse, hvilket er vigtigt for at kunne integrere ikt i undervisningen, er der hvor LV-portalen får sin store berettigelse. LV-portalen skal medvirke til at gøre underviserne i stand til at lære at lære, at medvirke til at de opøver kompetencer i at omdanne information og overføre de muligheder de erfarer til andre kontekster.

Projektet har været omkring mange sider og facetter af opbygningen af et virtuelt læringsmiljø, der skal kunne facilitere underviserne i at blive selvprogrammerende, og de vigtigste aspekter i den henseende må være at selve læreprocessen er lige så vigtig en del som de tekniske færdigheder der bliver tilegnet gennem brugen. LV-portalen skal være med til at udvikle tekniske færdigheder (*digital competences*) i brugen af forskellige teknologier, men den skal samtidig kunne være medvirkende til at opbygge undervisernes repertoire af måder at omgås ikt på (*digital uses*) og deres evner i relation til at omgås digitale medier med en kreativ, eksperimenterende og innovativ tilgang (*digital transformation*). De empiriske undersøgelser viser, at det ikke er nok at kunne beherske forskellige teknologier f.eks. erhvervet gennem traditionelle kurser og workshops, hvis det efterfølgende ikke føles muligt at kunne overføre de færdigheder til andre kontekster. Dertil kommer det faktum, at underviserne af forskellige årsager ikke kommer af sted på eksterne kurser, hvorfor det indirekte bliver den pæd. it-grp's ansvar at opkvalificere undervisergruppen,

hvilket bør afspejles i portalens udformning, så den kan opfylde en del af den opgave via forskellige læringsaktiviteter.

Når portalen derfor får den dobbelte funktion med at skulle medvirke til udvikling af tekniske færdigheder, digitale kompetencer herunder evnen til at turde udfordre vante pædagogiske og didaktiske rutiner og måder at tænke undervisning og læring på, så er det vigtigt at LV-portalen bliver designet med følgende for øje:

- Indholdet skal tage udgangspunkt i undervisernes praksis og så vidt muligt være selvforklarende
- Designet skal tage udgangspunkt i, at underviserne kommer med forskellige forudsætninger og derfor ikke alle er lige kendt med det digitale sprog og symbolik.
- Der skal så mange steder i portalen være mulighed for social interaktion (muligheder for kommentering, dialog og diskussioner mv.)
- Det skal være muligt for underviserne selv at oploade, linke og dele information og viden med hinanden
- Indholdet skal appellere til undervisernes nysgerrighed og give plads til både novicen og den mere rutinerede
- Både e-læringsaktiviteterne og det øvrige indhold skal tilrettelægges, så underviserne føler sig vejledt og hjulpet (stilladsering og ZNU), men samtidig tvinger dem til at udfordre sig selv både færdighedsmæssigt og i deres måde at tænke digitale medier på (refleksion)
- Den pæd. it-grp. skal være synlig på portalen f.eks. gennem blogs, lægge op til dialog med underviserne mv.
- LV-portalen skal kunne fungere som arkiv for generet viden både som dokumentation (akkreditering) og som sikkerhed for at vigtig viden bliver i organisationen også efter nøglemedarbejders afsked med organisationen

Diskussionsafsnittet gennemgik mange af de funktionaliteter, der kan inkluderes i LV-portalens for at kunne imødekomme de vigtige aspekter i relation til lærings og videnskonstruktion, hvilke er at se i bilag 8.

For at underviserne kan se den overordnede mening med de ændrede lærings- og samarbejdsformer i relation til integration af it i undervisningen, for at motivere dem til ændring af adfærd og dermed ændring af organisationskulturen er det nødvendigt, at de bliver i stand til at se de forbedringer som it'en kan bibringe undervisningen og de studerendes læreprocesser. Den mening skal LV-portalens forsøge at være med til at skabe.

Skal portalen kunne opfylde sit mål som lærings- og videndelingsportal, er det nødvendigt at opbygningen bygger på læringsforståelsen, at det at formidle viden (overføring) til underviserne ikke skaber hverken læring eller konstruerer ny viden. Viden bliver skabt hos underviseren som et direkte resultat af den forstyrrelse og integration der sker mellem den allerede eksisterende viden og det nyligt erfarede. Det er derfor vigtigt, at læringsmiljøet ligger op til deltageraktivitet, dvs. underviserne skal ikke bare være passive modtagere af information udarbejdet af den pæd. it-grp. Skal interaktion og deltagelse kunne finde sted skal indholdet og aktiviteterne på være af interesse for underviserne, det skal kunne vække den indre motivation ellers vil der sandsynligvis ikke finde læring sted.

En afsluttende bemærkning må være, at Rom ikke blev bygget på en dag, og det samme gør sig gældende for den ultimative LV-portal. Udvikling, evaluering og implementering tager tid og processen vil højst sandsynlig skulle gentages flere gange, og det er vigtigt at have det for øje. Forcerer man processen risikerer man at få lavet et produkt, der ender med at blive en fastlåst og ikke deltagerorienteret, hvilket vil kunne forårsage at portalen ikke bliver brugt efter hensigten eller måske slet ikke bliver brugt, fordi den simpelthen ikke opfylder undervisernes behov eller de ikke kan se meningen med portalen.

7 Perspektivering

Ledelsen vil sagtens kunne lave strategier og overordnede handleplaner, men hvis underviserne ikke føler ejerskab til processen og det endelige formål, så vil hverken undervisning eller en LV-portal kunne få det overordnede formål med selvprogrammerende undervisere til at lykkedes.

Derfor er det vigtigt, at undervisergruppen bliver involveret i projektet. Det skal meldes ud, hvorfor der behøves en LV-portal og hvilke formål den skal være med til at opfylde. Underviserne må ikke have en følelse af, at der er en skjult agenda, alt skal være åbent for derved at øge motivationen for at bruge portalen og forhåbentlig mindske modstanden mod endnu et nyt tiltag på ikt-fronten. En LV-portal vil kunne være en del af arbejdet med at få bugt med myterne og forestillingen om, at digitalisering per definition skal være besværligt og ressourcekrævende og ofte ikke kan stå mål med de mange pædagogiske gevinster.

Jeg vil anbefale, at der udarbejdes en mindre portal med nogle basiselementer, og at det køres som et pilotprojekt med involvering af en mindre gruppe undervisere evt. et modulgruppeteam. Hvad fungerede godt ved designet, var portalforsiden let at finde rundt i, fandt de strukturen og organiseringen logisk eller

var der elementer og symbolik, som de ikke forstod betydningen af eller meningen med. Jo mere feedback den pæd. it-grp. kan få, jo bedre er mulighederne for at videreudvikle og forbedre designet, så det sikres at den kan opfylde både underviserens, den pæd. it-grp's og i det hele taget organisationens behov i forhold integration af it i undervisningen. Det kan absolut anbefales at tage sig tid til udvikling af det grafiske design og de teorier og teknikker der knytter sig til bl.a. design af brugervenlige websites.

Inden da vil jeg anbefale, at den pæd. it-grp. selv starter ud med at udvikle den omtale *backend* del af LV-portalen, og får prøvet nogle af de funktioner af, som senere vil kunne integreres i den del af portalen, som underviserne skal gøre brug af. Det vil gøre det muligt for gruppen at have et fælles sted at afprøve diverse designs og opsætninger, samtidig med at det gør implementeringen på den *frontend* siden af portalen forholdsvis simpelt.

Til allersidst vil jeg gerne tilføje: HÆNG I! Ændringer tager tid. En LV-portal med disse ambitioner vil være lang tid undervejs, og det vil tage lang tid at få ændret både videndelingskulturen og synet på digitale medier som et hjælpemiddel til læring og ikke kun ekstra arbejde, så derfor må det forventes at portalen i perioder vil lægge øde hen, men det må ikke få organisationen til at give op. Hvis alle kan se de positive effekter den vil kunne have, så gælder det bare om at hænge i, og det uanset om det tager 6 måneder eller 5 år. Jeg tro på, at den med det rette design vil kunne bevise sit værd.

Litteratur

- Agertoft, A., Bjørnshave, I., & Lerche, J. (2003). *Netbaseret kollaborativ læring - en guide til undervisere* (1. udgave ed.). Værløse: Billesø & Baltzer.
- Andersen, I. (2003). *Den skinbarlige virkelighed - om vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne* (2. udgave, 2. oplag ed.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Andersen, V., Clematide, B., & Høyrup, S. (Eds.). (2004). *Arbejdspladsen som læringsmiljø* (1. udgave ed.). Frederiksberg: roskilde Universitetsforlag.
- Andreasen, L. B., Meyer, B., & Rattleff, P. (2008). *Digitale medier og didaktisk design: Brug, erfaringer og forskning* Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.
- Bang, J., & Dalgaard, C. (2010). Læring i videnssamfundet-om vidensformidling, videnskonstruktion og vidensdeling. *Tidsskriftet Læring Og Medier (LOM)*, 3(5)
- Blok, R. (2005). *Undervisningen i netværket: E-læring, e-struktion og e-tiviteter*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Bottrup, P. (2001). Læringsrum og arbejdsvilkår. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 3(2), 53-71.
- Castells, M. (2000). Materials for an exploratory theory of the network society. *The British Journal of Sociology*, 51(1), 5-24.
- Dolin, A. J. (2001). *Kapitel 10 KONSTRUKTIVISMEN—enhed og mangfoldighed*. (). Undervisningsministeriet.
- Elkjaer, B., & Pedersen, S. H. (2003). Kompetencer og kompetenceudvikling i arbejdslivet. *Undervisningsministeriets Tidsskrift Uddannelse*, 1(1), 24-31.

Elkjær, B. (2005). *Når læring går på arbejde. et pragmatisk blik på læring i arbejdslivet*. (1. udgave ed.).

Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Gynther, K. (2005). *Blended learning: It og læring i et teoretisk og praktisk perspektiv*. Kbh.: Unge

Pædagoger.

Gynther, K., & Lerche Christensen, V. (2010). *Didaktik 2.0: Læremiddelkultur mellem tradition og innovation*

(1. udgave ed.). Kbh.: Akademisk.

Hansen, M. (2005). At lære sammen med andre - om zonen for den nærmeste udvikling og voksenlæring. In

C. N. Jensen (Ed.), *Voksnes læringsrum* (1. udgave ed.,).

Værløse: Billesø & Baltzer.

Hermansen, M. (2001). *Læringens univers* (4. udgave ed.). Århus: Klim.

Hildreth, P. M., & Kimble, C. (2002). The duality of knowledge. *Information Research*, 8(1), 8-1.

Holdt Christensen, P. (2004). *Vidensdeling: Perspektiver, problemer og praksis* (1. udgave ed.). Kbh.:

Handelshøjskolens Forlag.

Holdt Christensen, P. (2007). *Motivation i videnarbejde* (1. udgave ed.). København: Hans Reitzels Forlag.

Illeris, K. (2001). *Læring: Aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem piaget, freud og marx* (1. udgave ed.).

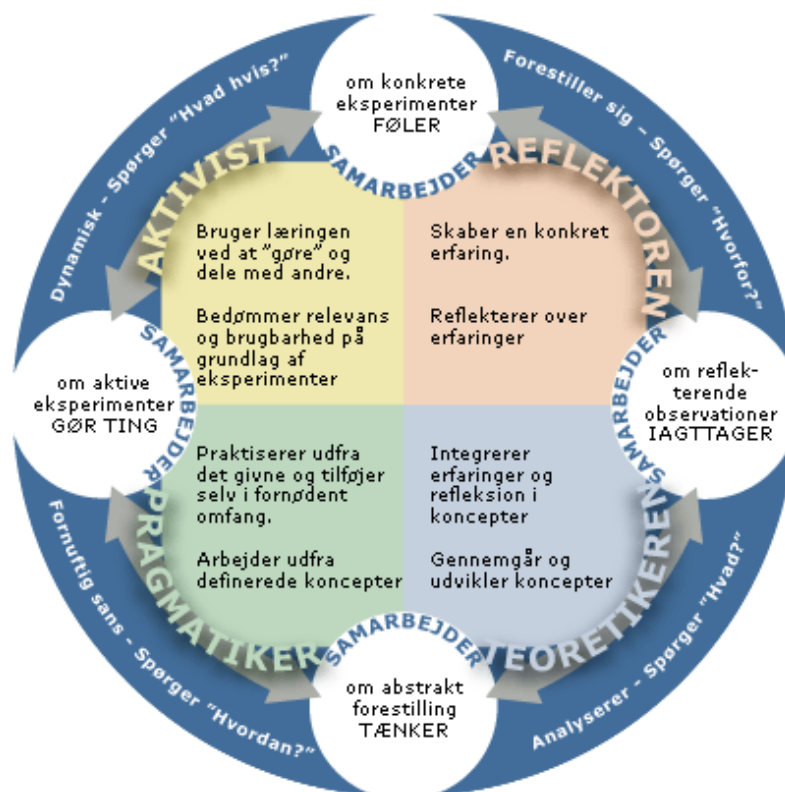
Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Illeris, K. & s. (2004). *Læring i arbejdslivet* (1. udgave ed.). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Lave, J., & Wenger, E. (2003). *Situeret læring - og andre tekster*. Kbh.: Hans Reitzel.

- Levinsen, K. T. (2011). Udfordringer i netværkssamfundet–digitale kompetencer og it i nye undervisningsmiljøer. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, 6(11), 20-25.
- Malberg, A. (2003). *E-læring og læringsstile* (1. udgave ed.). Frederikshavn: Dafolo A/S.
- Nielsen, P. (1998). *Produktion af viden - en praktisk metodebog* (2. udgave, 1. oplag ed.). København V: Teknisk Forlag A/S.
- Nonaka, I. (1994). A dynamic theory of organizational knowledge creation. *Organization Science*, , 14-37.
- Qvortrup, L. (2004). *Det vidende samfund. mysteriet om viden, læring og dannelse* (1. udgave ed.) Unger Pædagoger.
- Rasmussen, J. (1999). Læring og læringsteorier. *Kvan*, 19(54), 19-47.
- Riener, C., & Willingham, D. (2010). The myth of learning styles. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 42(5), 32-35.
- Sharp, H., Rogers, Y., & Preece, J. (2007). *Interaction design: Beyond human-computer interaction 2nd ed* John Wiley & Sons Ltd.
- Wahlgren, B. (2010). *Voksnes læreprocesser: Kompetenceudvikling i uddannelse og arbejde* (1. udgave ed.). Kbh.: Akademisk.
- Wenger, E. (1998). Communities of practice: Learning as a social system. *Systems Thinker*, 9(5), 2-3.

Bilag 1 Kolbs, Honey & Mumford – de 4 læringsstile

Den konvergente (abstrakt begribende og aktivt eksperimenterende)

Det kan være én der er rigtig god til at koble teori og praksis i forhold til konkrete problemstillinger. Den lærende vil dog ofte have svært ved at se et problem fra flere synsvinkler og ikke nødvendigvis kunne handle.

Den divergente (konkret oplevende og refleksiøst observerende)

Det kan være én hvis styrke er den terapeutiske kontakt. Vedkommende har ofte mange relevante behandlingsforslag og kan have svært ved at begrænse sig og træffe et valg.

Den assimilerende (abstrakt begribende refleksiøst observerende)

Det kan være én som altid er godt forberedt, og er god til at holde sig til sit program, men som kan have svært ved at afvige herfra og tænke nyt.

Den akkommoderende (konkret oplevende og aktivt eksperimenterende)

Det kunne være én, der godt kan lide at blive kastet ud i tingene uden at være forberedt, og derfor må bruge sin intuition hvis der opstår problemer. Vedkommende kan dog have svært ved at sætte ord på det vedkommende gør og koble teori med praksis.

Bilag 2 De tre gruppe-wikier fra den pædagogiske dag

De tre gruppe wikier

Neden for er uddrag fra de tre gruppers wikier. Uddragene er kopieret direkte uden redigering og uden angivelse af forfattere:

Gruppe 1:

Hvordan udvikle egne kompetence for at blive i stand til, at arbejde med IKT som metode.

- Arbejde projektorienteret/kollaborativt
- Undervisning i "design", hvor metoder og læringssyn diskuteres – metoder øves helt konkret ift. undervisningspraksis. Hvilke muligheder er der??
- Brug for undervisning /øvelse i at søge litteratur, videoer mm.
- Hvad prioriterer VIA – hvad har vi på Campus, som vi kan bruge? Blive fortrolige med teknologien. Hvordan agerer vi (til tider) i noget, der ikke fungerer? Eks. Tavlerne skal kalibreres
- Mere konkret undervisning i "interaktive tavler" konkret ift. egen undervisning!
- IT cafe for undervisere, evt. en gang om måneden, evt. med temaer.
 - Undervisning i IT muligheder kunne også ligge som f.eks. 1 time på modulgruppemøderne – evt. det næste år (f.eks. hvordan bruge "flickr" m.fl.)
 - Hvordan bruges mobiltlf., sms mm. i undervisningen?
 - Studiebesøg på steder, der bruger IKT

Gruppe 2:

Teknologisk udvikling og dets indflydelse/krav til uddannelse af sygeplejersker:

- De studerende skal uddannes til at forholde sig konstruktiv kritiske til ny teknologi.
- De studerende skal kunne forholde sig til hvilke etiske, politiske, arbejdsmiljømæssige etc. implikationer ny teknologien har på patienten/borgeren og sygeplejen
- Med den hastighed den teknologiske udvikling har, er det afgørende at der tilbydes kontinuerlig kompetenceudvikling af undervisere, ligesom en øget fokus på at inddrage undervisere fra klinisk praksis bliver afgørende.
- Udvikling af e-learning programmer/opkobling til e-learning programmer. Gerne med inddragelse af tværfaglige samarbejdspartner fx Animationsuddannelsen, pædagoguddannelsen og de sundhedsfaglige uddannelser.
- Skabe muligheder for decentral (campus) handlemuligheder for at indgå i partnerskab med aftager og kliniske samarbejdspartner
- Decentrale udviklings strategier, som vil styrke ejerskabet og forpligtelsen blandt medarbejdere på de enkelte campusser

Gruppe 3:

Hvordan er underviseren så rollemodel? Underviseren kan i sin undervisning og vejledning

- arbejde problemudforskende - vise de studerende hvordan man f.eks. har fundet sit materiale (artikler mm)
- inddrage de studerende - f.eks. opfordre de studerende til at finde noget på en hjemmeside
- afdække begreber (f.eks. på klassen) vha. eksisterende værktøjer (f.eks. bede studerende slå et begreb op på nettet), herefter analysere og diskutere
- opfordre til kritisk stillingtagen --> anerkendende tilgang til de studerendes idéer
- at turde 'være uvidende' = lægge den 'alvidende' rolle fra sig - samtidig med at bevare lederrollen (ansvarlig for undervisning)

Hvad kræver det så af underviseren?

- Underviserne skal løbende opkvalificeres ift. anvendelse af digitale redskaber/metoder; dette skal være et organiseret tilbud
- tage ansvar for det faglige afsæt
- være rammesætter og konkretisere læringsudbyttet ift. den aktuelle undervisning --> 'gå vejen' sammen med de studerende (en vejleder-/konsulentrolle)
- 'indkalde eksperter' til det, man ikke selv har ekspertisen i (f.eks. litteratursøgning)

Bilag 3 Udvalgte indlæg fra referaterne fra diskussionsgrupperne

Indlæggene er inddelt efter overskrift – de originale referater er vedlagt projektet på cd-rom

Hvilken betydning har det for sygeplejerskeuddannelsen, at det digitaliserede sundhedsvæsen har ændret på sygeplejefprofessionens roller og funktioner

- Det har stor betydning at vi bliver klædt på til opgaven. Hvilke kompetencer er der brug for. undervisning på samme måde som med Sund IT.
- Udfordringen ligger i, at de studerende skal arbejde med mennesker og hvor bliver de af i digitaliseringen?
- Relationen, dannelsen, det sociale og omsorgen er det vigtigste. Den digitale verden skal ikke styre, men være et værktøj.
- Fortrolighed med den digitale verden er en forudsætning for at tænke den med i uddannelsen.
- Kommunikationen ændres, men medierne behøver ikke at være en hindring.
- Vi skal tænke fremtid, næste generation af patienter vil være anderledes gearet til it
- Systemerne udvikler sig så hurtigt at uddannelsen altid er bagud – vi må have de studerende med.
- lære at bruge medierne på en faglig, kritisk måde. At kunne forholde sig kritisk til det de finder. Men også tænke over, hvad man lægger på Facebook – også herunder etiske, juridiske dilemmaer – tavshedsproblematikker.
- Hvordan bevarer vi kontakten til de studerende – nogen gange op til en uge inden de svarer. LÆRE den at det er her i dette "Rum" vi er i nu!! Tage en uddannelsesmæssig indføring!
- Vi trænger til en diskussion om barrierer og modstand. Digitaliseringen skal vel ikke indføres overalt ift. undervisning – men diskutere hvor det er en ide at bruge dette – og hvornår er det ikke?
- Én undrer sig over, at de studerende faktisk er så dårlige til at søge selv i forhold til at skaffe sig merviden ex fra Youtube og steder, hvor man kan finde noget som er lettere tilgængeligt.
- Fra det første oplæg – pas på ikke kun at have fokus på værktøjet. E-læring koster og det koster at opgradere.
- Hvis de studerende skal mestre digitaliseringen og agere alene i det medie. Hvordan kan vi så træne alene-rummet med den, hvor de skal tage beslutninger.
- Kristisk forholde sig. Hvornår kan jeg stole på mine egne kompetencer, og hvor langt skal jeg stole på teknologiens budskab? Klæde dem på til at være kritiske.

Stiller det særlige krav til curriculum, undervisningens indhold, undervisningens organisering og den didaktiske tilrettelæggelse, at nutidens unge er digitalt velfunderede?

- Vi skal være varsomme med at tillægge vores studerende disse kompetencer, for det vil betyde, at nogle studerende vil være koblet af fra starten. Hvad bliver der af vores mulighed for at danne/præge de studerende?
- Det blev nævnt, at de unge spejler sig i hinanden og ligesindede i højere grad end eksperterne. De bruger de sociale medier og er på højde med hinandens situation. Hvordan kan vi tænke det ind i omsorgsfunktionen/dannelsen?
- Hvordan kan man være en god refleksiv sparringspartner online?
- Underviseren skal udvikle helt andre kompetencer.
- vi skal måske gentænke vores undervisningsformer/oversigtsundervisning for mange digitale deltagere med efterfølgende opfølgning.
- Alder bør tages med et gran salt. Den undersøgelse som CELM har udarbejdet om VIA-underviseres it-kompetencer viser, at det er de unge undervisere, der er it-svage.
- Distanceundervisning skærper opmærksomheden, men underviseren kan ikke på samme måde fornemme stemningen i rummet og tage højde for den.
- De kommer med erfaring for anvendelse af de sociale medier, og hvordan kan vi inddrage det f.eks. etik om hvordan man bruger Facebook.
- Mulighed for at udarbejde undervisningsmateriale, som de studerende kan arbejde med og som tager højde for læringsstile, hermed kan man reservere underviserkontakten til at argumentere og diskutere.
- Det er svært at præcisere, hvilke kompetencer de studerende kommer med, men det er vigtigt at anerkende og anvende, at de har en legende og åben tilgang.
- Hvordan kan vi bruge i undervisningen, at de har evnen til at multitask?
- i litteratursøgningsundervisningen, hvor de studerende skal pendle mellem baser, dokumenter og referencehåndteringsværktøjer mærkes den store forskel på digital kompetence inden for en klasse. Nogle er rigtig stærke og andre meget svage.
- Smartboards anvendes ikke. Hvorfor anvender vi ikke de teknologiske hjælpemidler, vi har stillet til rådighed? Bliver de outdated inden vi får dem taget i anvendelse?
- god ide at udnytte den store enhed og samarbejde i hele VIAs sygeplejerskeuddannelser om udvikling af undervisningsmaterialer
- Er de så digitaliserede? Oplever at de har vanskeligt ved at bruge eportfolie. Der er mange lavpraktiske ting, de ikke kan.
- De anvender ikke email, men chatter, emails er måske allerede ude.
- vi skal bruge medierne aktivt, de studerende inddrager allerede nu medierne i undervisningen.
- Se campus, klasser, borde, stole på rækker, traditionelle bygninger – gammeldags? Opfattelsen af undervisning traditionel. Skal undervisningen udbydes forskelligt i form af differentieret klasseundervisning?
- deres informationssøgning er ikke tilstrækkelig. Først nu er det blevet ok at bruge Google og Google Scholar. Det er deres kritiske sans der skal styrkes. Når vi taler om akademiske kompetencer skal de være kritiske i forhold til deres vurdering af kildematerialet.
- Prøver og eksaminer er meget styret af økonomi. Hvordan er det vi får fat og testet den viden vi mener de skal kunne?

- Vi ved viden forandrer sig hele tiden, hvordan ruster vi dem til at agere i den verden. udarbejde et interaktivt rum, hvor de studerende leger og lærer af hinanden?
- Virkeligheden forandrer sig hele tiden, de skal kunne navigere.
- Skal vi nytænke, bruge andre begreber. Fx litteratursøgning et ret kedeligt ord, kan vi kalde det research eller hacking. Vi drøfter meget e-bøger, apps og brug af elektroniske bøger
- Er det godt at de studerende multitasker og går studiegang uden at være til stede? Som underviser er det en stor udfordring at følge med og vælge og bruge de relevante medier.
- Undervisningens indhold: nyt indhold (film, litt., musik, cases mm.) i timerne der perspektiverer og supplerer pensum. Dette inspirerer de studerende til at komme til timerne. De føler de går glip af noget.
- Gruppen af studerende er ikke homogen, men meget forskellig mht. it-kompetencer. Dette stiller store krav til underviserens organisering af et undervisningsforløb.
- Med henblik på faget kommunikation er der mange overvejelser forhold til integration af e-øvelser
- Det ændrer rollen som underviser, og giver følgende overvejelse: hvad er min rolle?
- Det stiller krav om, at undervisningen tilrettelægges eksperimenterende
- Det stiller krav om, at vi som undervisere tør lade de studerende eksperimentere, lader dem bruge teknologien...
- Kan underviserne benytte teknologien i et dannelsesaspekt i undervisningen – vise hvordan?
- Måske kan cases erstattes af "rigtige lyde" fra teknologi?
- Det stiller krav om etiske diskussioner – hvordan kan de studenters "små skærme" inddrages i undervisningen i klassen?
- Måske har de studerende brug for et mere socialt værktøj til at dele refleksioner (anvendes eportfolio for individuelt?)
- Vigtigt at vi som undervisere er åbne for forandringer.
- God tid til forberedelse, at lave f.eks. it-baseret materiale tager længere tid
- Leg og læring: It kan måske give noget af det legende til de studerende, så de måske kan finde noget passion for studiet.
- Mangler plads til at underviserne får tid til at lege med de nye teknologier – hands on med hvordan man får nye ideer ved at bruge nye teknologier.
- Kompetenceudvikling, leg og læringsrum: forudsætningerne skal være til stede for underviserne. Gør vi for lidt for at facilitere læringsrum, så underviserne får lov til at undersøge mere af det virtuelle, digitale og it-baserede læringsrum?
- Den teknologiske hardware kommer nemt til at skygge for det passionerede og det indholdsmæssige, fx hvis computere bryder sammen, ikke kan drive programmerne etc.
- Sidelænsoplæring: De, der ved meget skal oplære de andre i, hvordan man pædagogisk kan udnytte en bestemt teknologi. It-afdelingen hævder de har de pædagogiske kompetencer, men virkeligheden ser ikke helt sådan ud (eks. fra Horsens)
- Er det nødvendigt, at vi definerer en bestemt bog som pensum i fx AF? kan viden fundet på nettet ikke være lige så godt?
- It og teknologi: underviserne har den pædagogiske indsigt – udfordringen er så producentsiden: hvordan får vi lavet noget der ikke kræver for mange undervisertimer – vi mangler nogle it-teknikere, der kan lave faktiske produkter ud fra undervisernes forklaringer.

- hvad gør undervisere, der synes de har for få it-kompetencer? det kan være en hindring for at komme i gang med curriculum-udvikling.
- Problem: At redskaber kommer til at skygge for det pædagogiske. "Se hvad den også kan" får ofte underviserne til at miste motivationen og interessen i t blive introduceret til et nyt medie.
- It giver en masse interessante aktiviteter, som de studerende kan bruge når de ikke er sammen med underviserne. Her kan de studerende lege en masse (og de får læring til at glide lettere)
- Det giver rigtig meget at få lov til at udvikle it-produkter i samarbejde med it-teknikere for at få det bedste produkt. Fx læringsobjekter.
- Hvad er det der kan lette os i vores egen dagligdag? En it-kyndig sekretær, der kan lave læringsobjekterne!! Skal vi være blæksprutter, der kan det hele, der bruger masser af tid på administrativt arbejde – kan vi lave en anderledes arbejdsdeling!!
- Hvor kompetente er de studerende i forhold til at anvende teknologiske medier? Men hvem skal egentlig rådgive dem i forhold til at anvende medierne? Underviserne er ikke nødvendigvis eksperter.
- Vi skal levere basisviden. Hvordan gør vi det bedst? Er det nødvendigvis ved at "levere" viden?
- faglige skøn... hvordan læres det digitalt?
- Sygepleje er unik, hvordan hænger det sammen med digitalisering...?

Bilag 4 Spørgeskema

Kære underviser ved Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted

Jeg er i gang med mit afsluttende projekt på mit studie Master i it og læring fra Aalborg Universitet. Mit projekt omhandler muligheden for at designe et læringsmiljø på en lærings- og videndelingsportal i forhold til it og it-støttede læreprocesser, således at I som undervisere bedst muligt kan understøttes i jeres arbejde med at integrere it og it-støttede læreprocesser i jeres undervisningspraksis.

I den forbindelse vil jeg gerne høre dit oplevede behov, dine holdninger og gerne også kritik i forhold den øgede fokus på it i undervisningen og hvordan vi håndterer de mange udfordringer, som det fører med sig.

Jeg håber meget, at du vil afse 20-25 minutter på at besvare spørgeskemaet, da det vil være til stor gavn for det kommende arbejde med at få udviklet og implementeret en lærings- og videndelingsportal der på sigt gerne skulle være til gavn for alle ansatte på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted.

Anonymitet

Din besvarelse af spørgeskemaet vil blive behandlet med respekt, du er garanteret total anonymitet, selv ikke jeg kan se hvem der har svaret. Din besvarelse vil ikke blive brugt i andre sammenhænge end til dette projekt, den efterfølgende udvikling og implementering herunder eventuel publicering af resultater og produkter.

Har du spørgsmål til spørgeskemaet er du meget velkommen til at kontakte mig på telefon 8755 2205 og/eller hely@viauc.dk

Jeg vil meget gerne have skemaet retur **senest fredag den 30. marts 2012.**

På forhånd mange tak for hjælpen

Med venlig hilsen

Helena

Kort vejledning:

Undersøgelsen indeholder spørgsmål indenfor 4 kategorier.

1. Væsentlige forhold og barrierer for integrationen af it-integrationen i undervisningen
2. Den konkrete anvendelse af teknologier og programmer
3. Videndeling med kollegerne

I spørgeskemaet bliver begreber som *it* og *ikt* anvendt side om side.

It-begrebet kender vi alle som informationsteknologi, mens *ikt* betyder informations- og kommunikationsteknologi.

Kommunikationselementet indikerer, at der ud over styring, behandling og deling af information nu også er en både verbal og nonverbal interaktion og vekselvirkning med omgivelserne.

1. Alder

- (1) ☐ 30-34
- (2) ☐ 35-39
- (3) ☐ 40-44
- (4) ☐ 45-49
- (5) ☐ 50-54
- (6) ☐ 55-59
- (7) ☐ 60-64
- (8) ☐ Ældre
- (9) ☐ Vil ikke svare

2. Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter

Inden for det sidste...

	½ år	år	2 år	Tidligere	Aldrig
Interne kurser på uddannelsen (så som Refworks)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
It-kørekort	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Sund-it	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
eCertificering (et eller flere moduler)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Aftenskole, handelsskole eller lign.	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Uddyb gerne dine svar ovenfor

3. Hvad vurderer du, er de tre største barrierer for at opnå større effekt af it i undervisningen?

- (1) ☐ For begrænset udvalg af digitale læringsressourcer
- (2) ☐ For dårlige digitale læringsressourcer
- (3) ☐ Manglende kendskab til pædagogiske muligheder blandt underviserne
- (4) ☐ Begrænset fokus blandt lærerne på at anvende it i undervisningen
- (5) ☐ Underviserne har ikke tilstrækkelige it-kompetencer til, at undervisningen kan gennemføres med it
- (6) ☐ De studerende har ikke tilstrækkelige kompetencer til, at undervisningen kan gennemføres med it
- (7) ☐ Begrænsede muligheder for pædagogisk vejledning i, hvordan it kan integreres i undervisningen og vejledningen
- (8) ☐ Begrænsede muligheder for teknisk vejledning og support
- (9) ☐ Ingen af ovenstående
- (10) ☐ Beskriv selv andre barrierer

Begrund gerne dine valg ovenfor

4. Hvad vurderer du, er de tre væsentligste forhold for at opnå en stor effekt af it i undervisningen?

- (1) ☐ Let tilgængeligt it-udstyr
- (2) ☐ Udvalget af spændende digitale undervisningsprogrammer
- (3) ☐ Klare pædagogiske mål for anvendelsen af it på uddannelsen

- (4) ☐ Nye pædagogiske muligheder
 - (5) ☐ Nye faglige muligheder
 - (6) ☐ Inspiration fra ildsjæle på uddannelsen
 - (7) ☐ Vejledning og støtte fra uddannelsens it-vejledere til undervisningsforløb med it
 - (8) ☐ Inspiration fra kurser/kompetenceudviklingsforløb
 - (9) ☐ De studerendes motivation for at anvende it
 - (10) ☐ Godt samarbejde med kolleger om integration af it i undervisningen
 - (11) ☐ Ingen af ovenstående
 - (12) ☐ Beskriv selv andre forhold
-

Begrund gerne dine valg ovenfor

5. Hvis du skulle integrere ny teknologi som f.eks. smartphones, interaktiv whiteboard, web 2.0 teknologier som blogs, wiki, webkonferencer etc. i din undervisning, hvad ville du så have brug for, for at kunne gøre det?

- (1) ☐ Et traditionelt face-to-face kursus i brugen af teknologien?
- (2) ☐ Teoretisk viden omkring de didaktiske og læringsmæssige muligheder?
- (3) ☐ Eksemplariske forløb at støtte sig til – ”De gode succes historier”?
- (4) ☐ Ekstra forberedelsestid (afsat på tjenestetidslisten)?
- (5) ☐ En gruppe af andre undervisere til at udvikle idéer med?

- (6) ☐ Idéer/inspirationskatalog til elementer, der kunne inddrages i et undervisnings- og/eller vejledningsforløb?
- (7) ☐ En step-by-step videoguide?
- (8) ☐ En step-by-step manual?
- (9) ☐ Sparring med én der kan det tekniske

Begrund gerne dine svar ovenfor

6. Jeg kunne godt tænke mig at have mere indsigt i:

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Teorier om it og læring	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Virtuel vejledning (vejledningsformer, organisering, kommunikation og roller)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Digital evaluering (f.eks. refleksion, portfolio, logbog etc.)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
E-læring og dynamiske arbejdsformer (proces- og kollaborativ læring)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Netværkssamfundet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
(Globalisering, kultur- og sociale teknologier, informationsdeling)						
Produktion af digitale læringsmaterialer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

7. Inden for hvilke teknologier og programmer kunne du godt tænke dig at blive bedre:

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Mobil læring gennem f.eks.						
Smartphones og tabletcomputere	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Sociale medier som Twitter, Facebook eller LinkedIn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
I brugen af videokonferencer og webinars	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At bruge billedredigeringsprogrammer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At bruge videoredigeringsprogrammer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
At bruge interaktive afstemningsprogrammer i undervisningen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Udvikling af egne ikt-baserede lærings- og træningsprogrammer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
At integrere interaktive whiteboard i undervisningen til andet end fremvisning af præsentationer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
I brugen af web 2.0 teknologier som wiki, blogs, podcast og	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Fortsat...

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Power Point	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Excel	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Word	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
OneNote	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Outlook	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Lync (VIA Meeting)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Lynx (tavlesoftware - afløseren for Activ Inspire)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
LCDS (forfatternærktøj til e-læringsaktiviteter)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Refworks	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

8. Jeg prøver jævnligt selv at lære forskellige funktioner, muligheder og programmer at kende

- (1) ☐ Dagligt
- (2) ☐ Ugentligt
- (3) ☐ Hver 14. dag
- (4) ☐ Månedligt
- (5) ☐ Sjældnere

9. Beskriv med dine egne ord, hvordan du bedst tilegner dig nye ikt-mæssige færdigheder og kompetencer

10. Hvor ofte benytter du dig af tilbuddene på It-caféerne?

- (1) ☐ Ugentligt
- (2) ☐ Hver 14. dag
- (3) ☐ Månedligt
- (4) ☐ Sjældnere

11. Hvor ofte henter du hjælp hos de pædagogiske it-superbrugere?

- (1) ☐ Dagligt
- (2) ☐ Hver 14. dag
- (3) ☐ Månedligt
- (4) ☐ Sjældnere

12. Hvor ofte kontakter du servicecentreret (Martin og Jesper) eller it-supporten (Claus Klittenberg) på Campus Viborg, Thy Uddannelsescenter eller den centrale it-support på support@viauc.dk?

- (1) ☐ Dagligt
- (2) ☐ Ugentligt
- (3) ☐ Hver 14. dag
- (4) ☐ Månedligt
- (5) ☐ Sjældnere

Begrund gerne dine valg ovenfor

13. Får du nogensinde hjælp/vejledning i brugen af it (også kurser), som også vil kunne være til gavn for dine kolleger?

- (1) ☐ Ja næsten hver gang
- (2) ☐ Ja en gang i mellem
- (3) ☐ Nej
- (4) ☐ Ved ikke

14. Deler du din nye viden med kolleger?

- (1) ☐ Ja ofte
- (2) ☐ Sjældent
- (3) ☐ Nej
- (4) ☐ Kan ikke huske det

15. Beskriv her hvordan du oftest deler din nye viden med kolleger

16. Hvordan forestiller du dig, at den pædagogiske it-support skal organiseres, så du bedst muligt får hjælp?

- (1) ☐ It-caféer
- (12) ☐ Udarbejdelse af individuelle eller teamorganiserede kompetenceudviklingsplaner
- (2) ☐ Sidemandsoplæring
- (3) ☐ Formelle hands on undervisningsforløb i udvalgte programmer
- (4) ☐ Idéer/inspirationskatalog til elementer, der kunne inddrages i undervisningen
- (13) ☐ Ressourcer med gode eksempler "eksemplariske undervisningsforløb" at støtte sig til
- (5) ☐ Vejledninger og it-øvelser på Studienet/intranet
- (6) ☐ Faste konsultationstider hos de pædagogiske it-superbrugere
- (7) ☐ Formel undervisning i e-læringspædagogik og didaktik
- (8) ☐ E-læring som tema på lærermøder
- (9) ☐ E-læring som tema på modulgruppemøder

(10) ☐ Ved ikke

(11) ☐ Andet

17. Beskriv her til slut med dine egne ord, hvilke tanker både gode og dårlige du har omkring ikt'ens indtog i uddannelsen nu og fremadrettet

Tusinde tak for din tid og indsats.

Bilag 5 Spørgeskema – svar

Tabel 1

Alder

	Respondenter	Procent
30-34	0	0,0%
35-39	1	5,3%
40-44	3	15,8%
45-49	2	10,5%
50-54	2	10,5%
55-59	7	36,8%
60-64	4	21,1%
Ældre	0	0,0%
Vil ikke svare	0	0,0%
I alt	19	100,0%

Tabel 2

Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter - Interne kurser på uddannelsen (så som Refworks) - Inden for det sidste...

	Respondenter	Procent
½ år	16	84,2%
år	0	0,0%
2 år	1	5,3%
Tidligere	1	5,3%
Aldrig	1	5,3%
I alt	19	100,0%

Tabel 3

Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter - It-kørekort - Inden for det sidste...

	Respondenter	Procent
½ år	0	0,0%
år	0	0,0%
2 år	0	0,0%
Tidligere	6	31,6%
Aldrig	13	68,4%
I alt	19	100,0%

Tabel 4

Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter - Sund-it - Inden for det sidste...

	Respondenter	Procent
½ år	0	0,0%
år	0	0,0%
2 år	0	0,0%
Tidligere	6	31,6%
Aldrig	13	68,4%
I alt	19	100,0%

Tabel 5

Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter - eCertificering (et eller flere moduler) - Inden for det sidste...

	Respondenter	Procent
½ år	0	0,0%
år	2	10,5%
2 år	1	5,3%
Tidligere	0	0,0%
Aldrig	16	84,2%
I alt	19	100,0%

Tabel 6

Deltagelse i it-relaterede uddannelsesaktiviteter - Aftenskole, handelsskole eller lign. - Inden for det sidste...

	Respondenter	Procent
½ år	0	0,0%
år	0	0,0%
2 år	0	0,0%
Tidligere	8	42,1%
Aldrig	11	57,9%
I alt	19	100,0%

Tabel 7

Uddyb gerne dine svar ovenfor

Har arbejdet med og undervist i EPJ gennem ca. 5 år

Har deltaget i alle de eCertificeringskurser der er afholdt, de har været aflyst de sidste 2 gange

It-kørekortet blev taget i handelsskole regi

Jeg er total autodidakt!!

Jeg har udviklet mine kompetencer indenfor it i forhold til et toårigt uddannelsesforløb på en anden uddannelsesinstitution hvor der var workshops i forhold til at bruge kommunikationsværktøj samt oprettelse af hjemmesider.

Tabel 8**Hvad vurderer du, er de tre største barrierer for at opnå større effekt af ikt i undervisningen?**

	Respondenter	Procent
For begrænset udvalg af digitale læringsressourcer	3	15,8%
For dårlige digitale læringsressourcer	6	31,6%
Manglende kendskab til pædagogiske muligheder blandt underviserne	11	57,9%
Begrænset fokus blandt lærerne på at anvende ikt i undervisningen	3	15,8%
Underviserne har ikke tilstrækkelige ikt-kompetencer til, at undervisningen kan gennemføres med ikt	9	47,4%
De studerende har ikke tilstrækkelige kompetencer til, at undervisningen kan gennemføres med ikt	2	10,5%
Begrænsede muligheder for pædagogisk vejledning i, hvordan it kan integreres i undervisningen og vejledningen	8	42,1%
Begrænsede muligheder for teknisk vejledning og support	11	57,9%
Ingen af ovenstående	1	5,3%
Beskriv selv andre barrierer	4	21,1%
I alt	19	100,0%

Tabel 9**Hvad vurderer du, er de tre største barrierer for at opnå større effekt af ikt i undervisningen? - Beskriv selv andre barrierer**

Mulighederne er der jeg oplever mest barriererne som at det kræver i starten ekstra tid og så den usikkerhed / stress momentet der er om man nu kan få det til at fungere

Mangler tid til kompetenceudvikling, herunder tid til at modtage den pædagogiske vejledning, der tilbydes. Desværre! Derfor afhænger dette spørgsmål i høj grad om ledelsesmæssig prioritering af ressourcer til udvikling af IT kompetencer.

Jeg kan ikke lige komme på andre

Tabel 10**Yderligere kommentarer**

Det tager lang tid at forholde sig til nyt IKT. Kræver lang træning for at blive fortrolig med det. Undervisning placeret i blokke med ½ års interval, derfor har jeg ofte glemt det nye, når jeg kommer til næste gang.

Tiden benyttes til forberedelse, undervisning og vejledning, og alt andet kommer i 2. række

Kan ikke få lov til at gå videre med 2 valgte har derfor også været nød til at sætte kryds ved ingen af ovenstående. Jeg mener at vi har udstyr og at vi har hjælp men at det er et spørgsmål om at blive fortrolig med de muligheder der er så de ses som et naturligt valg frem for noget der yderligere stresser i undervisningssituationen.

En 4. barriere, som er lige så vigtig, er de studerendes begrænsede kompetencer til at anvende IT til andet end underholdning og facebook. "Vi" tror, at de er digitalt velfunderede, men det passer ikke. Nogle (< 50%) er meget kompetente konsumere, men det er noget andet, end at kunne anvende IT til læring.

Det bliver slået op som noget helt fantastisk - men når jeg skal anvende det bliver jeg skuffet over, hvad det kan og ikke kan. Det har mange, mange begrænsninger, men store fordele som et hjælperedskab i en mangfoldig undervisningsverden. Et stort problem at man som underviser ikke kan få teknisk hjælp - det er for stor en mundfuld at skulle være fagligt og pædagogisk up to date og samtidig det samme i relation til it

Jeg vurderer, at de unge i dag har mange IT kompetencer, som jeg ikke selv har. Dvs. jeg mangler i den grad IT kompetencer til i højere grad at kunne anvende IT mulighederne i undervisningen.

Mener helt klart at det er et spørgsmål om at få gang i processen og eksperimentere. Men der skal følelsen af overskud til, villigheden til at begive sig ud i noget ukendt og hjælp/ideer fra en der er kyndig.

Tabel 11

Hvad vurderer du, er de tre væsentligste forhold for at opnå en stor effekt af ikt i undervisningen?

	Respondenter	Procent
Let tilgængeligt it-udstyr	11	61,1%
Udvalget af spændende digitale undervisningsprogrammer	7	38,9%
Klare pædagogiske mål for anvendelsen af ikt på uddannelsen	4	22,2%
Nye pædagogiske muligheder	3	16,7%
Nye faglige muligheder	0	0,0%
Inspiration fra ildsjæle på uddannelsen	7	38,9%
Vejledning og støtte fra uddannelsens it-vejledere til undervisningsforløb med ikt	10	55,6%
Inspiration fra kurser/kompetenceudviklingsforløb	4	22,2%
De studerendes motivation for at anvende ikt	1	5,6%
Godt samarbejde med kolleger om integration af ikt i undervisningen	6	33,3%
Ingen af ovenstående	0	0,0%
Drivkræfter	1	5,6%
I alt	18	100,0%

Tabel 12

Hvad vurderer du, er de tre væsentligste forhold for at opnå en stor effekt af ikt i undervisningen? - Drivkræfter

Tid + tid + tid

Tabel 13**Yderligere kommentarer**

4. Opkvalificering ikke blot af undervisere, men også af studerende.

Det er måske ikke "spændende" digitale programmer, der efterspørges, men programmer med et relevant fagligt indhold og en didaktisk og pædagogisk opbygning, der udnytter mediets muligheder for at tage højde for f.eks. forskellige læringsstile, og som er bevidst om mediets begrænsninger f.eks. manglen på den interpersonelle non-verbale interaktion mellem underviser og studerende.

Det væsentligst er at få hjælp til at se mulighederne.

Vi kan finde på at sige, at vi ikke kan se skoven for bare træer - men hvad hvis vi heller ikke kan se træerne? hvad er der så at snakke om/blive inspireret af?

Tabel 14**Behov for hjælp ved integrering af ny teknologi**

	Respondenter	Procent
Et traditionelt face-to-face kursus i brugen af teknologien?	6	33,3%
Teoretisk viden omkring de didaktiske og læringsmæssige muligheder?	3	16,7%
Eksemplariske forløb at støtte sig til - "De gode succes historier"?	6	33,3%
Ekstra forberedelsestid (afsat på tjenestetidslisten)?	13	72,2%
En gruppe af andre undervisere til at udvikle idéer med?	10	55,6%
Idéer/inspirationskatalog til elementer, der kunne inddrages i et undervisnings- og/eller vejledningsforløb?	6	33,3%
En step-by-step videoguide?	4	22,2%
En step-by-step manual?	2	11,1%
Sparring med én der kan det tekniske	12	66,7%
I alt	18	100,0%

Tabel 15**Yderligere kommentarer**

At det tekniske FUNGERER

Det er svært at vælge få ud, mener det er væsentligt at der er flere vinkler og flere muligheder for at få hjælp og sparring både fra ligesindede, fra eksperter og fra manualer - samt

Tabel 16**Indsigt i - Teorier om ikt og læring**

	Respondenter	Procent
 Aalborg Universitet		
 Aarhus Universitet		
 Danmarks Pædagogiske Universitetsskole School of Education University of Aarhus		
 Copenhagen Business School HANDELSHØJSKOLEN		
 Roskilde Universitetscenter		
 it-vest samarbejdende universiteter		

I meget høj grad	4	22,2%
I høj grad	4	22,2%
I nogen grad	6	33,3%
I mindre grad	4	22,2%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	18	100,0%

Tabel 17

Indsigt i - Virtuel vejledning (vejledningsformer, organisering, kommunikation og roller)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	5	27,8%
I høj grad	5	27,8%
I nogen grad	5	27,8%
I mindre grad	2	11,1%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	1	5,6%
I alt	18	100,0%

Tabel 18

Indsigt i - Digital evaluering (f.eks. refleksion, portfolio, logbog etc.)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	4	22,2%
I høj grad	7	38,9%
I nogen grad	3	16,7%
I mindre grad	4	22,2%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	18	100,0%

Tabel 19

Indsigt i - E-læring og dynamiske arbejdsformer (proces- og kollaborativ læring)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	8	44,4%
I høj grad	4	22,2%
I nogen grad	6	33,3%
I mindre grad	0	0,0%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	18	100,0%

Tabel 20**Indsigt i - Netværkssamfundet (Globalisering, kultur- og sociale teknologier, informationsdeling)**

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	3	16,7%
I høj grad	3	16,7%
I nogen grad	9	50,0%
I mindre grad	3	16,7%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	18	100,0%

Tabel 21**Indsigt i - Produktion af digitale læringsmaterialer**

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	7	38,9%
I høj grad	5	27,8%
I nogen grad	3	16,7%
I mindre grad	2	11,1%
Slet ikke	1	5,6%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	18	100,0%

Tabel 22**Teknologier og programmer - Mobil læring gennem f.eks. Smartphones og tabletcomputere**

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	8	47,1%
I høj grad	2	11,8%
I nogen grad	5	29,4%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 23**Teknologier og programmer - Sociale medier som Twitter, Facebook eller LinkedIn**

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

I meget høj grad	1	5,9%
I høj grad	3	17,6%
I nogen grad	10	58,8%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	1	5,9%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 24

Teknologier og programmer - I brugen af videokonferencer og webinars

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	6	35,3%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	6	35,3%
I mindre grad	0	0,0%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 25

Teknologier og programmer - At bruge billedredigeringsprogrammer

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	5	29,4%
I høj grad	6	35,3%
I nogen grad	3	17,6%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 26

Teknologier og programmer - At bruge videoredigeringsprogrammer

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	3	17,6%
I høj grad	6	35,3%
I nogen grad	6	35,3%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 27

Teknologier og programmer - At bruge interaktive afstemningsprogrammer i undervisningen

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

I meget høj grad	2	11,8%
I høj grad	6	35,3%
I nogen grad	2	11,8%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	1	5,9%
Ved ikke	5	29,4%
I alt	17	100,0%

Tabel 28

Teknologier og programmer - Udvikling af egne ikt-baserede lærings- og træningsprogrammer

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	7	41,2%
I høj grad	6	35,3%
I nogen grad	2	11,8%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	1	5,9%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	17	100,0%

Tabel 29

Teknologier og programmer - At integrere interaktive whiteboard i undervisningen til andet end fremvisning af præsentationer

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	9	52,9%
I høj grad	5	29,4%
I nogen grad	2	11,8%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	17	100,0%

Tabel 30

Teknologier og programmer - I brugen af web 2.0 teknologier som wiki, blogs, podcast og

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	7	41,2%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	4	23,5%
I mindre grad	0	0,0%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 31

Fortsat... - Power Point

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	5	29,4%
I høj grad	5	29,4%
I nogen grad	5	29,4%
I mindre grad	2	11,8%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	17	100,0%

Tabel 32

Fortsat... - Excel

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	1	5,9%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	8	47,1%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	1	5,9%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 33

Fortsat... - Word

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	3	17,6%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	5	29,4%
I mindre grad	2	11,8%
Slet ikke	2	11,8%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 34

Fortsat... - OneNote

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	5	29,4%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	5	29,4%
I mindre grad	0	0,0%
Slet ikke	1	5,9%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 35

Fortsat... - Outlook

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	1	5,9%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	9	52,9%
I mindre grad	0	0,0%
Slet ikke	2	11,8%
Ved ikke	1	5,9%
I alt	17	100,0%

Tabel 36

Fortsat... - Lync (VIA Meeting)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	4	23,5%
I høj grad	7	41,2%
I nogen grad	3	17,6%
I mindre grad	1	5,9%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 37

Fortsat... - Lync (tavlesoftware - afløseren for Activ Inspire)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	5	29,4%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	4	23,5%
I mindre grad	2	11,8%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 38

Fortsat... - LCDS (forfatterværktøj til e-læringsaktiviteter)

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	4	23,5%
I høj grad	4	23,5%
I nogen grad	3	17,6%
I mindre grad	3	17,6%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	3	17,6%
I alt	17	100,0%

Tabel 39

Fortsat... - Refworks

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	4	23,5%
I høj grad	5	29,4%
I nogen grad	5	29,4%
I mindre grad	3	17,6%
Slet ikke	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
I alt	17	100,0%

Tabel 40

Selv at lære

	Respondenter	Procent
Dagligt	4	23,5%
Ugentligt	6	35,3%
Hver 14. dag	2	11,8%
Månedligt	3	17,6%
Sjældnere	2	11,8%
I alt	17	100,0%

Tabel 41

Beskriv med dine egne ord, hvordan du bedst tilegner dig nye it-kompetencer

Ved at have fået gennemgået programmet og derefter have en manual jeg kan slå op i når jeg kommer i tvivl.

Der er ikke meget tid til at forny denne del. Normen bruges til indhold i undervisningen

Jeg tilegner mig bedst nye it-færdigheder ved at prøve at bruge dem og gerne flere gange. Samtidig skal det gerne være færdigheder jeg har brug for i de aktiviteter jeg har gang i. En undervisning huskes i øjeblikket men glemmes hvis den ikke bruges efter et stykke tid. Så sparing når der første gang skal læres og en god manual at støtte sig til hvis man har glemt noget ved senere brug af færdigheden - her vil din portal fungere fint:) Portalen kan også være et godt sted at gemme Catarina's mail skole.

Ved at blive tvunget lidt ud i det - som dette semester, hvor vi får timer sat af på tjenestidslisten - så duer det ikke at sige man intet kan!

Ved at have muligheder for at søge vejledning og støtte i den konkrete situation

Først og fremmest skal jeg opleve motivation, at:

- 1) IKT kan bidrage positivt til de studerendes læring af det faglige indhold,
- 2) Min funktion som underviser kan lettes uden forringelser for de studerende.
- 3) IKT anvendt i den kliniske praksis, må studiet også træne eller i det mindste demonstrere
- 4) At institutionen kan spare ressourcer uden forringelser for de studerendes læring og for samfundet (patienternes sikkerhed)

Anvendelsen af IKT skal bidrage med noget meningsfuldt i forhold til de studerendes læring - f.eks. har anvendelsen af interaktive tavler ingen mening, når de studerende ikke kan arbejde med, hverken synkront eller hjemme (studerende program sparet væk). I så fald finder jeg alternative muligheder, som opleves mere givende for de studerendes læring.

Anvendelsen af IKT skal bidrage med noget meningsfuldt i forhold til de studerendes læring - og ikke som fagligt og pædagogisk benspænd med andre formål f.eks. besparelser.

Jeg skal dresseres, helst en til en, hvor jeg får svar på det, der for mig er uklart - ikke det en underviser gerne vil informere om eller demonstrere.

Kurser, hvor en helt masse funktioner demonstreres, kan inspirere og vise, at der er noget at lære, hvis jeg skulle få brug for det, men jeg LÆRER intet.

Jeg skal have hjælp, til det JEG har brug for, NÅR jeg har brug for det - og det har jeg jævnligt, for jeg glemmer det.

Det tekniske skal fungere:

- 1) I forberedelsen, så jeg ikke skal spille mange timer på det - så vælger jeg noget andet
- 2) I undervisningssituationer, f.eks. de interaktive tavler - ellers vælger jeg noget andet

Erhvervede færdigheder bevares kun, hvis de anvendes løbende - derfor skal det tekniske fungere. Erhvervede færdigheder er programspecifikke, derfor skal programmer ikke ændres.

Jeg prøver mig frem. Støder jeg på et problem, bruger jeg 'hjælp'-funktionen, manual eller tutorial, eller jeg får fat i en ressourceperson.

Mit udgangspunkt er, at når jeg har behov for at bruge noget, tænker jeg 'hvordan kan det lade sig gøre', og jeg prøver programmets funktioner af.

Det vigtigste for mig er at jeg har behov for det - og at manual / hjælpepkt. er til at gå til/virker. Jeg syntes f.eks. at de interaktive tavler var spændende, men funktionaliteten er så besværlig, at jeg har fravalgt det p.t.

Ved at have tiden til at sætte mig ind i det og afprøve samtidigt med at læse manualer og/eller online video manualer

Hvis jeg kan se, at de er meningsfulde ift. min undervisning.

Ved at afprøve selv - gerne vist først enten face2face eller virtuelt.

Mulighed for vejledning

bruger kollegaer og it personale

learning by doing

Afprøver når jeg støder på problemer

Ved selv at udvikle konkrete ting til egen undervisning. Jeg er meget afhængig af selv at øve tingene, fremfor blot at få dem forevist. Jeg har dog med f.eks. mailskolen lært billedredigering. Til større ting f.eks. anvendelse af interaktive tavler lærer jeg bedst ved at få pædagogisk vejledning face2face.

ved at afprøve - lege med muligheder.....men det tager tid

Jeg lærer helt sikkert bedst når jeg skal bruge funktionerne og det er et must :-)

Når jeg tumler med problemer som opstår undervejs, eller hvis jeg oplever noget der inspirerer som jeg kan bruge direkte i undervisning eller giver mening i forhold til at gøre livet lettere. Søger først manualer når det ikke virker eller hvis der er noget jeg skal lære. Har som regel også godt udbytte af undervisning face to face hvis jeg kan bruge det direkte

I et samarbejde med kollegaer hvor vi inspirere hinanden.

Tabel 42

Benytter it-café

	Respondenter	Procent
Ugentligt	0	0,0%
Hver 14. dag	0	0,0%
Månedligt	4	23,5%
Sjældnere	13	76,5%
I alt	17	100,0%

Tabel 43

Hvor ofte henter du hjælp hos de pædagogiske it-superbrugere?

	Respondenter	Procent
Dagligt	0	0,0%
Hver 14. dag	2	11,8%
Månedligt	11	64,7%
Sjældnere	4	23,5%
I alt	17	100,0%

Tabel 44

Hvor ofte kontakter du servicecentreret (Martin og Jesper) eller it-supporten (Claus Klittenberg) på Campus Viborg, Thy Uddannelsescenter eller den centrale it-support på support@viauc.dk?

	Respondenter	Procent
Dagligt	0	0,0%
Ugentligt	2	11,8%
Hver 14. dag	4	23,5%
Månedligt	8	47,1%
Sjældnere	3	17,6%
I alt	17	100,0%

Tabel 45**Begrund gerne dine valg ovenfor**

Support er vanskelig at få fat på. Ofte er der et akut problem ved undervisningsstart, som hurtigt skal løses.

Vil gerne gå i IT-cafe, men har enten haft undervisning, vejledning forberelse.

Supporten kontaktes når der er problemer. It cafeerne har jeg haft intentioner om at bruge mere men ofte kommer der andre gøremål i vejen, men det er en god mulighed som jeg vil prøve at bruge mere. Har flere gange brugt superbrugerne, men har nok ikke været bevist om at det var det jeg gjorde, mere tænk at her er hjælp at hente ved folk der ved noget:)

Ikke tilgængeligt i situationen.

Har ikke tid og måske glemt problemet, når tilbud er der.

Varierer meget alt efter ens opgaver, så ikke så jævnt fordelt som ovenstående svarmuligheder ligger op til.

Endnu ikke lykkes at få svar fra IT support - altså fraregnet deres mail om at de har modtaget ens mail!

klarer tingen selv

Jeg kontakter ovenstående, når jeg for ALVOR har et helt konkret problem.....dvs. jeg udvikler og lærer ikke fremadrettet, men kun enkelte dele, når jeg er lidt presset.

Jeg har netop brug for hjælp, når jeg er i gang med noget. Det passer så ofte ikke med tidspunktet.

Tabel 46**Erhverver viden der kan være til gavn for andre**

	Respondenter	Procent
Ja næsten hver gang	1	5,9%
Ja en gang i mellem	10	58,8%
Nej	2	11,8%
Ved ikke	4	23,5%
I alt	17	100,0%

Tabel 47**Kommunikeret videre**

	Respondenter	Procent
Ja ofte	8	72,7%
Sjældent	3	27,3%
Nej	0	0,0%
Kan ikke huske det	0	0,0%
I alt	11	100,0%

Tabel 48**Beskriv her hvordan du oftest deler din nye viden med kolleger**

Når kollegaerne spørg til programmerne hjælper jeg efter bedste evne, ligesom jeg spørg dem hvis jeg er i tvivl om hvordan et program virker

Spørger om ikke de vil se noget smart jeg er blevet vist

Det gør jeg ikke

Oftest ved uformelle møder. Dernæst modulgruppemøderne.

gennem anvendelse

tilfældig ad hoc

Jeg har f.eks. hjulpet en kollega med Refworks og billedredigering, hvor jeg helt konkret viste, hvordan man gjorde.

hvis jeg opdager noget som er fordelagtigt....eller hvis jeg bliver spurgt

Når vi er flere, der skal det samme og derfor hjælper hinanden.

synes der er et langt spring mellem "ofte" og "sjældent". Det er oftest hvis jeg tror jeg har fundet ud af noget som andre ikke har opdaget endnu så viser jeg det til møder eller tilfældigt til dem jeg ser den dag. Det er lidt tilfældigt hvis jeg opdager at nogen gør tingene anderledes end jeg selv gør det

I samarbejde vedrørende projekter eller undervisning

Tabel 49**Hvordan forestiller du dig, at den pædagogiske it-support skal organiseres, så du bedst muligt får hjælp?**

	Respondenter	Procent
It-caféer	6	35,3%
Udarbejdelse af individuelle eller teamorganiserede kompetenceudviklingsplaner	4	23,5%
Sidemandsoplæring	9	52,9%
Formelle hands on undervisningsforløb i udvalgte programmer	2	11,8%
Idéer/inspirationskatalog til elementer, der kunne inddrages i undervisningen	8	47,1%
Ressourcer med gode eksempler "eksemplariske undervisningsforløb" at støtte sig til	8	47,1%
Vejledninger og it-øvelser på Studienet/intranet	6	35,3%
Faste konsultationstider hos de pædagogiske it-superbrugere	3	17,6%
Formel undervisning i e-læringspædagogik og didaktik	2	11,8%
E-læring som tema på lærermøder	2	11,8%
E-læring som tema på modulgruppemøder	6	35,3%
Ved ikke	0	0,0%
Andet	5	29,4%
I alt	17	100,0%

Tabel 50

Hvordan forestiller du dig, at den pædagogiske it-support skal organiseres, så du bedst muligt får hjælp? - Andet

manualer

manual med opgaver forudgået af oplæg om principper, problem, procedure

Her må jeg kun vælge en ting hvor flere er gode muligheder. Det er rigtig meget det at komme i gang, få det i hænderne

Jeg foretrækker den individuelle oplæring fremfor den formelle oplæring i store fora.

tid + tid + tid

Tabel 51

Bekymringer

Der er for mange nye programmer der skal implementeres på samme tid og der er ikke rigtig tid til at tilegne sig det nye,

IKT kan være sjovt, men det skal løse et problem for underviseren i stedet for at give et problem

Det er et værktøj, en mulighed der er for at gøre undervisningen spændende på nogle områder, hvor det dog er vigtigt at være opmærksom på at det netop kun er et værktøj for undervisningen ikke forkus for den (når det ikke er ikt det drejer sig om).

Svært at finde tid indenfor de fastsatte tidsrammer til at sætte mig ind i alle de nye ikt muligheder i uddannelsen. Der bør, hvis dette redskab skal udnyttes bedre være mulighed for fastlagte og jævnlige opdateringer i uddannelsessystemets regi.

At studerende (og undervisere) skal trænes i at anvende de digitale medier, er ikke til diskussion, det er fremtidens kontaktform i samfundet og i sundhedsvæsenet.

Mange muligheder, blot en skam, at det handlet mere om besparelser end om læring.

Kunne være et fremragende SUPPLEMENT til konfrontationsundervisning - ikke mindst til studerendes hjemmearbejde.

Det forudsætter, at de udarbejdes læringsmateriale, der tager højde for IKT's diaktiske og pædagogiske muligheder og BEGRÆNSNINGER.

Det forudsætter, at tilrettelæggere forholder sig til de studerendes (og undervisernes) digitale virkelighed.

Det forudsætter, at der er tilstrækkelig teknik og teknisk support til rådigheder, så de didaktiske og pædagogiske muligheder kan udnyttes

IKT giver mange muligheder for asynkron læring i uddannelsen, hvilket betyder større fleksibilitet for både studerende og underviser. Dette kan så for underviser føre til 'det grænseløse arbejde', så det kræver en diskussion af hvordan det skal håndteres.

Anvendelse af IKT er en nødvendighed i dag - et (livs)vilkår. Og jo mere vi bruger det, jo større bevidsthed om muligheder - og faldgruber. Det er også vigtigt at vi arbejder med det og bliver skarpe på hvad f.eks. de sociale medier kan og IKKE kan - og øger de studerendes bevidsthed omkring dette.

Masser af nye muligheder i tråd med den teknologiske udvikling og derved de studerendes udvikling. Det kræver tid at sætte sig ind i alt nyt

Som Groucho Marx sagde om sex: Jeg tror det er kommet for at blive.
Det skal anvendes når det fagligt og pædagogisk er interessant og givende for de studerendes læringsprocesser. Anvendelse af IKT skal ikke blive et mål i sig selv.

mere overskuelighed ajourføre ny viden - ikke nok tid og forberedelse

Det tager tid at lære og bruge dette. kan ikke stå alene. kan kommuniker med studerende på alle tider af døgnet, f.eks læse deres e-portfolie, svar på emails

Mange nye ting at tage stilling til. Tidskrævende og tidsbesparende på samme tid.

Jeg hilser den hjertelig velkommen og glæder mig til at udvikle mange flere IT kompetencer!!

For mig er det vigtigt, at IKT i uddannelsen er et værktøj, der anvendes og ikke noget der tager fokus fra det faglige indhold.

Tænker at det kan være super i mange sammenhæng, tænker at vi som gamle undervisere er rigide i forhold til mediet, men også at det har sine begrænsninger.

Jeg synes det er spændende og giver ubeskrivelige muligheder og jeg ser også nogle farer, som vi skal være opmærksomme på: Manglende mellemmenneskelig fysisk kontakt og nærhed der kan føre til social isolation og ensomhed. (Her sidder jeg helt alene med alle mine venner på facebook.)

Jeg synes det er meget spændende, inspirerende og ligefrem sjovt at kunne bruge de mange værktøjer til at variere undervisningen for de studerende. Vi skal dog passe på at det ikke bliver ikt for ikténs skyld. Det er vores kerneydelse - uddannelse i sygepleje - der skal være det centrale, skal se ikt som et muligt redskab. Det tager tid at blive fortrolig og at tro på at det bøvlt man skal igennem undervejs er det værd.....

Anvendelsen af IKT tager tid både i forberedelsen men også i selve undervisningssituationen hvor der ofte opstår problemer af teknisk karakter men også studerende der har vanskeligt ved, at overskue arbejdet med IKT. Samtidig giver anvendelsen af Ikt flere muligheder mht. pædagogiske metoder og kan være med til, at undervisningen nuanceres til gavn for de studerendes læring.

Tabel 52

Samlet status

	Respondenter	Procent
Ny	0	0,0%
Distribueret	0	0,0%
Nogen svar	2	10,5%
Gennemført	17	89,5%
Frafaldet	0	0,0%
I alt	19	100,0%

Bilag 6 Interviewguide

Eftersom jeg er en del af den pædagogiske it-gruppe samtidig med, at jeg også er interviewer anser jeg mere denne seance som en samtale frem for et interview dog med det forbehold at jeg vil tage en mere tilbagetrukket position og primært lade jer komme til orde.

Interviewet bliver optaget via OneNote og efterfølgende transskriberet med kamuflering af jeres navne og evt. øvrige navne I måtte nævne i løbet af interviewet. Der er afsat en time til interviewet.

1. Hvad ser I som jeres vigtigste rolle som pædagogiske it-vejledere på Sygeplejerskeuddannelsen?
2. Hvad føler I er nogle af de største udfordringer møder I forhold at få jeres øvrige arbejdsfunktioner til at hænge sammen med rollen som pædagogisk it-vejleder?
3. Hvordan vil I vurdere undervisernes indstilling til den øgede fokusering på brugen af it som samarbejdsværktøj og i undervisningen?
4. Både på temadagen i marts og i spørgeskemaundersøgelsen efterlyste en del af underviserne mere teknisk, pædagogisk og didaktisk viden for bedre at kunne tilrettelægge it-støttet undervisning.
 - a. Hvad vurderer I er de største udfordringer, når det gælder opkvalificering af undervisernes kompetencer?
 - b. Hvad er vores muligheder for at kunne imødekomme de ønsker?
5. Spørgeskemaundersøgelsen viste, at mange af undervisere gerne ville videndele, og udvikle nye idéer sammen med andre undervisere.
 - a. ~~Hvordan kan vi som pædagogisk it-gruppe i samarbejde med ledelsen understøtte brugen af en sådan portal?~~
 - b. Hvordan kunne I forestille jer, at en lærings- og videndelingsportal kunne understøtte dem i det arbejde
6. I spørgeskemaundersøgelsen er der flere af underviserne der ikke mener de får det optimale ud af de f2f-sessioner og workshops vi afholder, fordi de er for generelle og ikke nødvendigvis kommer på et tidspunkt, hvor det er lige relevant for alle undervisere. Hvordan kunne en lærings- og videndelingsportal være en hjælp for både underviserne og os som it-pædagogiske vejledere?
7. ~~Erfaringsmæssigt er det svært at få velfungerede intranetsider og lignende til at fungere ud over nyhedens interesse. Hvordan kan vi som pædagogisk it-gruppe i samarbejde med ledelsen understøtte brugen af en sådan portal?~~
 - a. ~~Hvad er vores ansvar og hvad er ledelsens?~~
8. Hvis I ellers har andet er byde ind med her til slut, vil jeg meget gerne høre det

Bilag 7 Transskribering af interview

- 1 Hely: Hvad ser I som jeres vigtigste rolle som pædagogiske it-vejledere på Sygeplejerskeuddannelsen Viborg/Thisted
- 2 C: I sin yderste konsekvens der er det vel egentlig at gøre underviserne selvkørende
- 3 A: Ja...
- 4 C: At få skabt nogle systemer og noget vejledning, ja... nogle programmer som gør, at de bliver i stand til at klare sig selv
- 5 B: At vi holder os opdateret på, hvad der rør sig. De studerende... hvad er det de spørger efter, hvordan arbejder de. Kan det have nogen betydning for undervisningen, er der nogen ting der kan gøres smartere. Underviserne har ikke nødvendigvis den samme interesse, tid og lyst til at sætte sig ind i tingene, som vi måske har, så når de kommer med nogle tanker omkring, hvad de kunne have brug for, at man så kan sparre med dem omkring nogle ting, hvad kan lade sig gøre, eller hvordan kunne man tænke det... se anderledes på det
- 6 C: ... altså i forhold til netop at have kontakten med de studerende og finde ud af hvad de synes...
- 7 B: ja... men også brugen af teknikken og softwaren. Ja så det kan gøres smart, både for de studerende, undervisningen og dem selv. De skal selvfølgelig være klædt på til det, være orienteret omkring hvad rør sig.
- 8 A: ... Men vel også lidt... altså jeg synes vel også et eller andet sted at være den der ligesom du siger... sonderer mellem, hvor er underviserne og hvor er de studerende i forhold til ... altså... Der var en workshop dernede på den der Careware konference jeg var på i torsdags, hvor vi var 4 VIA folk der var med, og der var sådan et spil vi skulle spille... hvor vi skulle skrive, hvad var vores organisations udfordringer i forhold til teknologi og hvilke ressourcer havde vi og gøre med og hvilke idéer, havde vi til at løse det med. Så fik vi sådan nogle kort, som skulle udfyldes, blandes og blev lagt på bordet. Så sad vi 8 mennesker der, og så trak man et kort og det var så mit kort der blev trukket. Jamen det var fedt nok, det gik jo så på hvordan, jeg synes udfordringen den var og hvordan får vi klædt både de studerende og undervisere på til at tage hånd om den teknologi de bruger både i undervisningen men også i professionen. De andre folk de var jo fra Oticon og sådan... det var ikke undervisere som sådan. Det var også producenter og sådan nogle ting. Men der kom faktiske nogle meget spændende ting ud af det, for det som en af dem sagde det var.... Det kan da godt være, at i har det der Studienet, men hvis de studerende de er på facebook, hvorfor tør I så ikke gå ud over Studienet og så bruge Facebook til at formidle undervisning i... hvad kunne der ske ved det... eller hvilket som helst anden socialt forum, hvis det er det, det handler om. Sådan kunne jeg da også godt se, den pædagogiske it-vejleder rolle, en lille smule som sådan en slags civil ulydighed...
- 9 C: Ja lidt som sådan en provokatør...
- 10 B og Hely: ja...

- 11 A: Ja lige nøjagtig... det sgu da være, at man på det næste kursus i Sundhedsinformatik skulle prøve at oprette en gruppe på Facebook i stedet for at have den på Studienet, men vores koncern siger jo, at det må vi ikke...
- 12 C: Ja det er jo lige det...
- 13 A: Men hvad nu hvis de brugte mere teknologi, ved at de prøvede det af, i stedet for .. de skal fandeme ind i Studienet.
- 14 C: Så vi egentlig kunnen bevise, at det er noget der dur.
- 15 A: Ja.. så kunne det jo godt være det viste sig, at de ikke var så it-analfabetagtige, når de brugte noget de kendte til i forvejen. Det satte godt nok mange tanker i gang i mit hoved i forhold til, hvad vores rolle også kunne være og være lidt mere civil ulydige på en eller anden måde...
- 16 C: Men vi har jo været inde omkring det før netop med Facebook, at vi ved der er der, og vi har også snakket Skype kontra VIA Meeting ik' også... altså... og spørgsmålet er så, hvordan vi får lavet en strategi, der bliver gangbar og ikke bliver skudt ned, fordi vi bare er ulydige... eller... anarkister...
- 17 A: Ja...
- 18 B: Det var også noget af det vi har snakket om i forbindelse med e-uddannelsen, det her med at have sin profil... sin online identitet og nogle af underviserne for den sags skyld har jo alle mulige andre steder end på Studienet. Der er ikke så mange der fortæller noget om sig selv på Studienet, og når de alligevel er der og har den et andet sted, kunne man så benytte sig af det...
- 19 Pause...
- 20 C: Hvordan tænkte du at bruge Facebook i forhold til undervisningen...?
- 21 A: Jamen øh det ved jeg egentlig ikke... Jeg tænkte mere på når.. f.eks. vores diskussionsforums inde på Studienet, det er elendigt som det er lige nu...
- 22 C: Det er rigtigt...
- 23 A: Det er meget svært at se, hvilke diskussioner der kører lige nu, hvem der laver hvilke tråde næste uanset hvad for en visning du ser. I Fscebooktråden kan du meget lettere... og du kan bruge "like"-funktioner og så videre ik'... til at gøre, så folk kan ytre sig og involvere flere... måske
- 24 Hely: En "like"-funktion er jo også en måde at anerkende, at jeg har set dig, uden at jeg selv nødvendigvis kommenterer..
- 25 A og C: Ja lige præcis
- 26 Hely: Du er ikke alene, jeg har set dig..
- 27 C: Man har ikke det der indtryk af, at man skriver ud i det store intet...

- 28 A: Ja og det er jo det man gør på Studienet faktisk, man aner ikke en skid, om der kommer en respons på det...
- 29 C: Nej...
- 30 A: Og så kunne man måske oven i købet føje kriterier på en sådan opgave. Du skal give mindst tre velbegrundede "likes" hver dag eller et eller andet...
- 31 C: Ja eller kommentarer
- 32 A: Ja kommentarer...
- 33 B: Jeg har lige meldt mig på de der Facebook grupper, de der sider hvor jeg lige ser og tænker... dem der kunne være relevant for os at følge med i, hvad rør sig. F.eks. noget omkring e-vejledning omkring uddannelse, og der har jeg virkelig været imponeret... har de nu postet igen. Der sidder de her forskellige e-vejledere, og de er gode til... dagens spørgsmål ... f.eks. hvad kender du til denne uddannelse, står der så og vidste du at.... De er rigtige gode til at have gang i noget aktivitet på deres side. Det er ikke nogen der bare har tænkt, at vi er nødt til at være på Facebook, og så gør de ikke mere ved det. De sidder der, der er åbenbart en plan de har, at der er nogen der skal gøre noget, at det er hver dag...
- 34 C: Men overskriften er vel egentlig dynamikken... det er vel at det er en dynamisk ting, at man har lyst til at logge ind, fordi man ved at der sker noget, det...
- 35 A: Jeg sidder og får en idé... ku' vi lave en virtuel it-café på Facebook?
- 36 Hely: Det kunne man da sagtens...
- 37 A: Kunne det være en anden måde at få fat i de studerende på apropos det du siger... Det er vel ikke så svært lige... altså i vores regi.
- 38 Hely: Biblioteket på Aalborg University de har også... og de er rigtig meget aktive...
- 39 A: Ja de er rigtig meget aktive
- 40 Hely: De bruger det til at annoncere næsten alt, og der er noget næsten hver dag...
- 41 A: Ja der er vi ikke har forstået i VIA. Vi bruger Facebook som et præsentationsmedie og ikke som et dialogmedie.
- 42 C: Nej præcis... og derfor bliver det kedeligt fordi.. nå ja så kommer der noget i næste uge... men hvis man ved, at der sidder nogen, og der kommer en besked en til to gange om dagen, så har man vel også lyst til at logge på.
- [...]
- 43 Hely: Næste spørgsmål... Hvad føler I er nogle af de største udfordringer I møder i forhold til at få jeres øvrige arbejdsfunktioner til at hænge sammen med rollen som pædagogisk it-vejleder? I har jo

også andre funktioner, I laver alle andet end kun at fungere som it-vejleder og hvad udfordringer giver det jer i det daglige i forhold til tid og ressourcer at skulle håndtere flere roller.

- 44 C og Ch: Ja... de mange afbrydelser...
- 45 C: Hvis man sidder men en opgave, som man skal have løst, og så kommer folk lige ind, og har et problem der lige skulle have været løst i går eller for 10 min. siden.
- 46 B: Ja det med at det ikke bliver respekteret de der tider der er afsat til vejledning og ... og det er ikke kun studerende, det er faktisk også undervisere. Mange gange er det jo fordi de står med et problem, der skal løses lige nu og her, og så venlig som jeg nu er, så ofte bruger jeg så også tiden på at hjælpe dem ellers kan de ikke komme videre med deres arbejde... ja også bliver det sådan... De afbrydelser synes jeg ikke er helt hensigtsmæssige. Det tager lang tid synes jeg nogen gange, hvis man skal lære at bruge noget. Hvis det forventes at vi skal kunne lære noget videre til andre, så skal vi jo også selv være rigtig dygtige til det, og det tager jo også tid lige at lære.... At lave de her fejl gang på gang, så man selv kan løse problemerne for andre... Tiden til det synes jeg ikke altid, at vi har... og det kan godt være lidt frustrerende
- 47 Hely: Nu snakkede jeg lige med underviser A som sagde, at hun ikke havde tid til at komme til it-caféerne, hvor jeg sagde, at vi netop havde lagt dem to gange om ugen fra kl. 12-13 i frokostpausen, netop for at de studerende og underviserne så kunne komme uden at skulle misse undervisningen. Det kunne hun ikke bruge til noget, for der var hun nødt til lige at koble af, få noget og spise... Vi har haft lagt det fra kl. 13-15, men der var der undervisning, og lægger vi det efter kl. 15.00, jamen så kommer der ingen... det er simpelthen ikke muligt at gøre alle tilfredse, og det kunne hun også godt se, men hun havde bare ikke tid....
- 48 C: Men det er da den store udfordring, at den enkelte som kommer og beder om vejledning, synes at de er noget specielt, at deres... øh... de kan ikke bare vente, og de vil ikke have afbrudt deres frokostpause, og hvad de ellers vil... men spørgsmålet er om ...
- 49 A: Der er et vist niveau af primadonna nykker...
- 50 C: Ja det er der altså... og spørgsmålet er om det er ok, og jeg synes ikke det er ok, fordi hvis vi skal udvikle, hvis vi skal lave nogle platforme, som de netop kan udvikle og begå sig på, så er vi nødt til at have noget ro. Det kan ikke være rigtigt, at vi er nødt til at sidde hjemme for at få ro... altså tænker jeg. Nogen gange er det jo netop sådan, at nu pakker jeg ned, for nu er det sådan at jeg har brug for tid til at blive klogere på nogle ting ik' også. Jeg kan tit lige have fået en ide, og så bliver jeg afbrudt, og så kan jeg simpelthen ikke komme tilbage igen i det der mode, hvis der pludselig står nogen. Det synes jeg i hvert fald er den store udfordring, og det er jo næsten ligegyldig hvor der egentlig er vores primære funktion.... men spørgsmålet er om det er hverdagen, at vi skal acceptere at det er hverdagen eller om...
- 51 A: Måske kunne man også lave en turnusordning, så du siger, at på torsdag skal du lave det der med valgfag, så der vil du ikke forstyrres, og så er det os der tager over ...
- 52 C: Ja og så evt. lave et eller andet skilt der viser "Vil ikke forstyrres, kontakt den eller den" ... Det kunne godt være en måde at hjælpe hinanden på. Det er jo også skidt at skulle sige, jeg har ikke tid nu, det er jo en svær hurdle at skulle over...

- 53 A: Ja lige netop... det er jo brandslukning... og jeg har tit på fornemmelsen, at de synes jeg er sådan en schweitzerkniv, sådan et multitool...
- 54 C: Ja lige præcis... Vi spørger lige A
- 55 A: Ja og så også fordi, at jeg synes, at de ting de nogen gange kommer med.... at ved lidt bedre planlægning kunne det godt have været bragt på bordet et par dage i forvejen og ikke 10 min. før timerne skal afvikles.
- 56 Hely: Ja og det gør det også sværere at gøre dem mere selvprogrammerende, fordi det så ender med at man gør det for dem fordi tiden er knap, i stedet for, at de nu var kommet i ordentlig tid, og man så kunne have hjulpet dem i stedet for.
- 57 C: Ja lige præcis
- 58 A: Men det er vel kultur et eller andet sted... Jeg synes Kirsten er den der har sat det mest på dagsordenen at de ledere vi har haft... og hun gør også selv et ærligt arbejde for prøve at lære og bruge teknikken. Det gør også, at hun står stærkere på lærermøderne.. vi skal bruge Lync, og ... så på den måde synes jeg da, at der er håb forude.
- 59 C: Jamen det tror jeg da også, at der er...
- 60 B: Det er måske også svært, fordi det meget hurtigt går ud på timer, både for underviserne men så sandelig også for de studerende. Hvis det ikke står på skemaet..., jamen så har de dæleme fri klokken et og så går de. Der er ikke noget med lige at blive, selvom det er for egen vinding og gavn for dem at kunne de ting også fremover.
- 61 Hely: Når kommer vi også ind på mit næste spørgsmål omkring undervisernes indstilling til den øgede fokusering af ikt som både samarbejdsværktøj og til understøttelse af læreprocesser i undervisningen.
- 62 *Så kørte snakken om diverse episoder hver især havde haft med forskellige undervisere, og de problematikker og udfordringer det har givet i forhold til bl.a. den grundlæggende forståelse af teknikken og de fordele og ulemper der er knyttet til de forskellige værktøjer. Grundet persongenkendelse, er der ikke direkte refereret derfra.*
- 63 A: Med den personalegruppe vi er, tager det jo enormt lang tid at ændre kultur...
- 64 C: Ja det gør det, men omvendt så er det vel ligesom med børne- og hundeopdragelse, det kræver også konsekvens... ikke også... et eller andet sted ... too bad Sunny Boy... Det var i går det her skete, eller noget andet. Så længe vi fortsætter med at være blødsødne, så er det jo spørgsmålet om det overhovedet er nødvendigt, hvis man kan få katastrofehjælp, når der er brug for det... Kirsten er god til at melde ud, men der er jo ikke nogen konsekvens eller sanktioner. De får stadigvæk lov til at brokke sig over, at de ikke har tid til det, og hvad de skal bruge det til og sådan nogle ting. I stedet for at man siger, at nu gider jeg ikke høre på dit ævl mere, du har de og de faciliteter, kom i gang med at bruge dem.
- 65 B: De også fået timer til det. De har fået 25 timer, så det er også lidt op til dem selv

- 66 A: Ja og der synes jeg nok, at vi tit kommer til at fungere som sådan nogle mestre...
- 67 C: Ja lige præcis... I stedet for at der noget dynamik, og der kommer en og siger... nu skal du høre, jeg kunne godt tænke mig at ditten og datten, kunne vi sætte lidt tid af til det.
- 68 B: Det kan jeg jo også der med netuddannelsen, de ser skyldige ud... Når jeg møder nogen af dem på gangen... "Nej jeg har altså ikke nået at få lavet det endnu"... Så får man den der rolle...
- 69 C: Nej det er nemlig ikke den der sparringspartner, hvor der er nogle ressourcer de kan trække på eller blive inspireret af. Det bliver sådan... "Åh nej"...
- 70 Hely: Tror I ikke... hvis dem på den kommende netuddannelse ikke får lavet det de skal, hvad så med de øvrige undervisere, hvor det er mere flydende og ikke nødvendigt i samme grad...?
- 71 A: Jo jo for så er det da endnu lettere at gemme sig...
- 72 Hely: For 25 timer kan altså hurtig gå...
- 73 C: Ja de kan hurtig få ben at gå på... og man kan i hvert fald snakke sig fra det. Et eller andet sted kan undskyldningerne helt sikkert stå i kø.
- 74 Hely: Tid... Ordet tid blev nævnt mange steder i spørgeskemaundersøgelsen blandt underviserne. Det tager tid at lære det tekniske, tid at lære det didaktiske... tid at forberede sig og komme ind i den rigtige tanke... mindset.
- 75 C: Det der med tankegangen tror jeg er vigtigt. Var det ikke dig B der sagde, at man ofte havde en tendens til bare at lægge det samme materiale overheads og alt muligt andet op, som man havde brugt på klassen uden at have reflekteret over, om det nu var egnet til det her medie jeg nu arbejder med, og er der dynamik nok i det. Det tro jeg er en væsentlig ting i det her ... at hvis man bare tror at man skal have sine overheads ind, så ligger undervisningen som noget it-læring, så er det jo total misforstået.
- 76 Hely: Er det sådan en rolle vi har... eller er det noget hvor sådan en portal kunne bruges... Der er jo nogle gode historier rundt omkring, hvor man har brugt teknikken, og som de ikke kender...
- 77 A: Ja helt sikkert, men det er ikke kun det... Jeg synes... her på e-uddannelsen har vi lavet sådan nogle webinar-ting, som opfølgning på øvelser. Det vil sige, at vi er online på nogle bestemte tidspunkter, og så kan de sparre med os og det er de samme problematikker de kommer med hver gang. "Hvordan får jeg opsat det det til noget... der er på... Så jeg tror det er en bedre strategi, at man går ind og siger, du Lone skal til om 14 dage have lavet, det her og det her Power Point i det her format, med den her interaktivitet til det her hold, som du skal undervise på i 2 måneder. Altså i stedet for...
- 78 C: At lave en handlingsplan for hver enkelt underviser...
- 79 A: Ja et eller andet sted
- 80 Hely: Det var vel også noget der skulle deles med andre, det hun så nåede frem til...

- 81 B: Ja med det ville så kunne gøres efterfølgende... Jeg ville tænke, at det så nærmere ville være os og ikke hende, der kort skulle fortælle historien omkring, hvad var hendes behov, hvad er det vi har talt om... og hvis man så ville vide mere, så kunne man gå til...
- 82 Hely: Ja men jeg tænkte, at det at hun fortæller, at jeg har gjort sådan og sådan, de studerende reagerede sådan og sådan kunne...
- 83 C: kunne være en katalysator, så andre også kunne få lyst til at prøve
- 84 Hely: ... i stedet for at det altid er os
- 85 C: men man kunne måske godt forestille sig, at der kunne være en eller anden form for blufærdighed første gang man skulle prøve sådan noget, så man tænker ... "Nej det vil jeg lige prøve først, se om det virker, inden jeg går ud og laver reklame for det"... Og er det så en succes, så er det jo altid rart...
- 86 Hely: Som f.eks. Hanne... som har fået endnu en succeshistorie men hendes sidste program (*ikke nævnt, da det vil afsløre hvem underviseren er*), og hun ligner jo en der har vundet i lotto...
- A: Ja og det samme med Ulla... hende hører vi jo stort set også kun til, når hun ikke kan få lortet til at fungere, for hun gør det også lige så stille... hvorimod Bente... det er ved at være et år siden, hvor jeg lavede en af hendes Power Points om. Hun syntes den var for kedelig, der var for meget tekst, og så prøvede jeg at omsætte noget af al det der tekst til grafik i stedet for, og hente nogle billeder ind og bruge stikord i stedet for en hel sætning og sådan nogle ting. Så fik hun den tilbage som sådan et eksempel på, hvordan den samme præsentation kunne se ud med en mere visuel fremstilling, og det synes hun var helt fantastisk, så længe det varede. For næste præsentation hun lavede, den var ligesom den første tekstbaseret og så var der et billede... Det er trods alt ... jeg tror lige som du siger C lave en plan med dem og så følge op på den.
- 87 C: Det er vigtigt med opfølgningen.. Hvad blev der af den aftale her... Det er en rædselsfuld rolle og have, men hvis vi skal nå nogen steder ...
- 88 A: Det handler om ændring af adfærd. Det roterer godt nok i hovedet, men de er ikke ret gode til at komme videre med det.
- 89 B: jeg tænker også i forhold til vores rolle... Jeg er jo heller ikke underviser som sådan, det er jo dem der er specialister inden for deres fag, så derfor har jeg jo også brug for, at de kommer og fortæller mig, hvad er det de har brug for, gerne vil lave eller sådan her vil vi gerne arbejde med de studerende. Der ville man så kunne sparre omkring, hvilke muligheder ville der kunne være... Ja måske nogle spørgsmål til dem som en slags forberedelse til et møde med os...
- 90 Hely: Skal det være én til én... kunne det være en lille gruppe på to eller tre undervisere, der kom med deres materiale...?
- 91 C: Det kommer an på, hvor blufærdige de er... hvor usikre de er, men i princippet ja sagtens...
- 92 A: Ja det kunne det da sagtens... det kunne f.eks. være underviserne fra modul 1
- 93 C: Ja... sige som gruppe, hvordan kunne vi vende det her materiale til at gøre det dynamisk og ...

- 94 B: Ja de er jo afhængige af hinanden på de enkelte moduler, og også på netuddannelsen da taler de jo meget om ... så der ville det jo være rart med en åbenhed.
- 95 Hely: Der er heller ikke ressourcer til at sidde enkeltvis med alle underviserne , og med min baggrund så synes jeg det er tydeligt, at det er meget lærerigt, at sidde sammen med andre, der dør med de samme problemer som en selv.
- 96 A: Ja helt sikkert...
- 97 B: Da tænker jeg altså også, at vi skal være gode til at samle... hvis vi kan få lov til at tage nogle eksemplarer af noget og så vise det, netop også noget som hurtigt kunne laves om og genbruges. Men så er det vi kommer ind på det med rettigheder til materialet...
- 98 C: Der er ikke nogen der skal stjæle det jeg har lavet, og det skal ikke lægges ud...
- 99 A: Men som jeg oplever det, så handler det sådan set ikke om det rettighedsmæssige, men om blufærdigheden i forhold til det...
- 100 C: Men det er ikke det de siger... men jeg tror også det er et blufærdighedsproblem. Så er der nogen der kan sidde og pege fingre af det
- 101 A: Nej det er ikke det de siger... men hvordan kan vi give underviserne det der spark...?
- 102 Hely: Det er det vi snakkede om før. Der skal ske en kulturændring, for sådan her er det ikke nødvendigvis andre steder. Andre undervisere og professorer uploader til Slideshare og lign.
- 103 A: Ja lige nøjagtig... men altså... Helle håber det er en ond drøm der går over... altså... jamen det sagde hun altså. Det er kulturen, organisationen.. det er fødekæden der skal ændres. i stillingsannoncerne skal der stå, at du skal være parat til at arbejde med e-læring.
- 104 C: Ja det er rigtigt... kvalifikationskravet på linie med faglighed.
- 105 Hely: Studienet er også meget lukket... Alt er hemmeligt. Et hold må ikke se, hvad et andet hold har lavet selvom det måske kunne være gavnligt for deres læringsproces.
- 106 A: Ja det er meget lukket... det er jo en gammel klasseværelseslogik der bliver gentaget. Hvad læreren gør med eleverne bag lukkede døre, det vedrører kun dem, og det er på nøjagtig samme måde, at vi har bygget Studienet op.
- 107 Hely: Den der videndelingskultur... samarbejde og kollaborativ læring... det er mere ord end der er...
- 108 A: Ja det er kun ord, det er ikke praksis
- 109 C: Ja vi kan jo egentlig konstatere, at de platforme vi har til at arbejde på, de har ikke flyttet sig uden for klasseværelserne og de lukkede døre... der er man ligesom kommet skridtet videre i den pædagogiske tænkning, hvordan er det fremtidens læring skal se ud.
- 110 A: Nu er det heller ikke pædagoger der har lavet Studienet, men i stedet administratorer

- 111 C: Nej men hvad kan vi så gøre i det farvand...
- 112 B: Så er det jo at omgås den kritik der er ...
- 113 C: Eller også anfægte den med ... gerne med nogle gode faglige begrundelser og nogle forslag til, hvordan det kunne være i stedet for bare at læne os tilbage med de der begrænsninger. Så i stedet vise hvor er de, og hvad er det vi mangler af space for at kunne arbejde videre med det, så vi på den måde får lavet det dynamisk...
- 114 A: Så er det også et spørgsmål om, at de projektmidler der er til rådighed ... Nu er der lige blevet udloddet 6 millioner til e-læringsudvikling... ja så skal vi ind og søge nogle penge...
- 115 C: Ja og lave et projekt der går på udbygning af nye platforme eller de nuværende platforme. Men er det ikke også den vej vi er nødt til at gå, hvis vi brænder for det her i stedet for at sidde sådan her i møjsommelighedens sump... nu er begrænset her, og nu er vi begrænset der... Det kunne jo være lidt spændende at prøve at tænke kreativt... skal det være via Facebook eller skal det være noget andet medium, som vi kunne tænke os at lave et eller andet projekt på
- 116 Hely: Ja nu har vi jo snakket meget bredt... vi har været omkring meget, men på den temadag der var i marts og i spørgeskemaundersøgelsen efterlyste underviserne teknisk, pædagogisk og didaktisk viden for bedre at kunne tilrettelægge ikt-støttet undervisning. Vi har lidt været inde på det men, hvad vurderer i er de største udfordringer, når det gælder opkvalificering af deres kompetencer? I kan prøve at se... *(de bliver vist et udsnit af nogle af undervisernes kommentarer fra både temadagen og spørgeskemaundersøgelsen)* Der er lige et par enkelte udtalelser omkring, hvordan de selv vurderer, at de lærer bedst... Der er bla. en kommentar markeret med fed, omkring afvikling af workshops. Nogle af dem synes, det er lidt svært, hvis de ikke lige står og mangler den færdighed, der bliver undervist i... f.eks. i brugen af smartphones. nu har de lært noget, men det er glemt, når de senere står i det.
- 117 *De sidder og læser kommentarerne højt*
- 118 Hely: Jeg kunne have fundet mange andre næsten enslydende kommentarer, og for mig lyder det som om, at mange af dem helst vil have den her én-til-én hjælp og vejledning.
- 119 C: Er det i virkeligheden ikke fordi de er bange for at blamere sig over alt det de ikke kan eller ikke kan finde ud af?
- 120 Pause
- 121 Hely: Jeg tænker, om det også kunne have noget at gøre med, at det kan være svært at relatere sig til det der foregår på tavlen med det jeg har liggende henne på mit kontor.
- 122 C: "Jeg tænker, jeg skal dresseres helst en til en"... Hvad er problemet? De kan bare bestille tid... De har 25 timer til det. De kan jo spørge en af os. Kom med et konkret problem... Hvad er det, der forhindrer folk i at gøre det?
- 123 Hely: Måske noget af svaret ligger i nogle af deres andre kommentarer... "ikke tilgængeligt i situationen", "har ikke tid og glemt problemet, når tilbud er der"

- 124 A: Det handler ikke om, at vi gør noget forkert, men i stedet handler det meget mere om, at folk stadigvæk langt hen af vejen tror det er noget de ikke behøver at bekymre sig om. "Anvendelsen af ikt skal bidrage med noget meningsfuldt i forhold til de studerendes læring - og ikke so fagligt og pædagogisk benspænd med andre formål end f.eks. besparelser"... Altså når man har den indstilling, at hvis man oplever at det er et fagligt pædagogisk benspænd, så vil man ikke bruge ikt, så har man ikke forstået ret meget af de muligheder der ligger i ikt. Det kunne jo også være forbedring af ens egen pædagogiske praksis, og den mulighed spænder man jo så selv ben for ved at tænke på den her måde. Det kunne jo også bare være, at det var en bedre måde at bruge forskellige medier til at præsentere og formidle stoffet på. Det er jo ikke sikkert, at de studerende lærer mere, men på den her måde lærer de måske anderledes. Underviserne har en meget økonomisk tænkning... hvis de studerende ikke lærer mere af det her, så skal vi ikke bruge det. Det er på en eller anden måde at gå ud af en forkert tangent.
- 125 Hely: Betyder det så, at der ligger en opgave for os i at få fortalt dem de gode historier og ikke bare det tekniske...
- 126 A: Ja det tror jeg faktisk du har meget ret i... Forestillingen om at e-læring handler om, at det skal gøre noget meget bedre...
- 127 Hely: Anette stod nede hos mig forleden dag, og da havde hun... sjovt nok... i forhold til at optage undervisningssessioner set idéen, fordi hun tænkte: "Jeg har så mange PowerPoints og så mange ting jeg fyrer af hver evige eneste gang jeg starter dette fag op. Det er det samme jeg kommer med hver gang. Det kunne jeg egentlig lige så godt have optaget, så kunne de have fået det, og så kunne vi have brugt undervisningen på spørgsmål og dialog" Det havde hun alligevel opfattet som smart og en god ide
- 128 C og A: Ja...
- 129 Hely: Det vil selvfølgelig koste noget tid til at starte med, men i sidste ende ville det være med til at spare tid, der kunne bruges til noget andet i undervisningen. En måde at gøre det lidt anderledes på. En anden måde at forsøge at fange de studerende på.
- 130 [...]
- 131 B: Hvad er det egentlig i bund og grund uddannelsesinstitutionerne har patent på? Det er jo eksamen... Det er jo at udstede eksamensbeviser. De kan få undervisningen alle mulige andre steder, og så er det jo netop uden for tid og sted at det er video de sidder og følger. Så hvis det eneste vi har tilbage er eksamen, hvordan når de så derhen. Hvornår føler de sig klar til eksamen
- 132 [...]
- 133 A: Hvis vi nu ser bort fra de der besparelser, så tror jeg et af de steder hvor vi måske kunne få en kile ind, var ved at få underviserne til at tænke egenkvalificering og forberedelse sammen. Når nogen af kollegerne tænker forberedelse, så handler det om at forberede stoffet for sig selv, og ikke om at forberede til fremlæggelse i formidling. Hvis man kunne slå de der tankegange der lidt i stykker og sige, at din forberedelsesfaktor handler altså også at få et interaktivt element ind i en PowerPoint eller tænke hvordan dit Studienet projektwebsted skal se ud til det her kursus. Det tænker de værende noget uden for forberedelse, for forberedelsen er det faglige stof og ikke tilrettelæggelsen omkring det faglige stof.

- 134 Hely: Nu den modulgruppe som du sidder i, de har jo fordel af din ekspertise, men hvordan med de øvrige modulgrupper?
- 135 A: Jeg har fået foretræde på modulgruppe 2...
- 136 Hely: Ja for jeg kunne godt forestille mig, at det kunne være svært for dem selv at...
- 137 A: Det var primært på baggrund af, at de havde jo siddet og hørt fra den dag, hvor jeg havde løbet frem og tilbage i forbindelse med Lync-mødet, og det kunne de også godt tænke sig. Så det er ikke noget formelt på den måde, de synes bare at de havde det sjovt og da kirsten Bjerg så kom rendende op af trappen... "Hvorfor ringer i til mig alle sammen?", så blev det lige pludselig noget helt andet der kom på banen, så det var en ren tilfældighed.
- 138 Hely: Nu skriver jeg jo om sådan en lærings- og videndelingsportal, og I har jo allerede noget i gang i forhold til netuddannelsen, men hvis det nu blev udbygget kunne det så hjælpe os i vores arbejde i forhold til underviserne, eller som en backup... eller nu ligger der forskellige ting der... Hvis vi sørger for at være aktive der også.
- 139 A: Ja... ja
- 140 C: Altså bruge det som eksempel tænker du eller hvordan...?
- 141 Hely: Ja...
- 142 A: Bruge det som en ressource... at kunne henvise dertil...
- 143 Hely: Ja vi sørger for at der ligger noget vi kan henvise til og evt.... Det er jo ikke noget der bliver skabt fra den ene dag til den anden, det vil skulle bygges op over tid.
- 144 A: For mig er der ligesom to niveauer i det... Det ene niveau er den frontend, som underviserne skal gøre brug af. Den anden det er den backend som skal være vores ressourcer for at vi kan følge med. Jeg synes der er to dimensioner i det her, for som vi arbejder i øjeblikket også i netuddannelsen, og selvom vi er en gruppe på 3, der skal prøve at kunne følge med i det her, så er der noget vi deler og noget vi ikke deler. Det er ikke fordi vi ikke vil dele det hele, men det er mere fordi det nu er praktisk nok, at så arbejder man sådan og sådan. Men så er det bare sådan, at så husker vi ikke lige at få lagt det og det op, og så går det koks i den aftale vi har lavet om at gøre sådan og sådan. Hvis vi på en eller anden måde kunne få den platform til at være stedet vi arbejdede, så det der var, der skulle lægges frontend, det lå der så også eller kunne komme til det. Jeg har ikke en ide om, hvordan man skulle gøre det, men det ville gøre, at det ville blive en vidensportal der ville udvide sig over tid og som også ville blive en ressourceportal for det vi havde brug for at kunne præsentere for underviserne. Så ville vi også bedre kunne udnytte hinandens produkter.
- 145 Hely:... men vel også når der kommer nye undervisere ind i organisationen...?
- 146 A: Ja lige nøjagtigt... En af grundene til at du B i sin tid blev ansat, var fordi du skulle dokumentere alt det vi lavede...
- 147 Hely: Der ligger jo også akkreditering i alt det her...

- 148 A: Ja det gør der i høj grad
- 149 Hely: Det med at alt ikke er synligt for alle... Det må ikke være mere kompliceret... porten ind skal være så lettilgængelig som overhovedet muligt.
- 150 C: Nej det skal ikke være sådan, at man skal have 50 klik ind for at komme frem til det, det handler om.
- 151 Hely: Nej hvilket jo er fuldstændig forståeligt.
- 152 A: Og så skal der være en god søgefunktion, og den skal ikke bare bestå af et søgefelt... skriv her hvad du vil søge efter. Nå sådan et felt er der, så bliver jeg fuldstændig grå indenfor, for hvad er det jeg kan søge efter. Jeg aner det ikke... Grunden til, at jeg siger det er, vi i Eportfolien under e-læringsdelen med alle e-læringsobjekterne har et søgefelt ... "Søg her". Det hjælper ikke ret meget... Hvis man kigger på Deffs overtidsskrifterne, er der jo et a, b, c, d, e... osv. Der kan du så ind og se en oversigt over, hvilke søgeord er der tilgængelige, og det gør det altså mere spiseligt i stedet for bare søg ud i det blå.
- 153 Hely: Flere af tilbagemeldingerne fra temadagen omhandler, at de gerne vil have sekretærhjælp i forhold til at lave e-læringsaktiviteter og sådan noget. Og et eller andet sted kan man måske godt forstå dem, for det er meget svært at skulle kunne alting og have tid til alting, og nogle steder kunne man måske finde lidt billigere arbejdskraft...
- 154 A: Ja klart og du skal kunne håndtere nogle andre ting i dag end dengang det udelukkende var med tavle og kridt og bare et stykke film på en overhead. Den tid er forbi, men problemet er at alle vores undervisere stort set er fra den tid. Det er da et problem... Derfor handler det også et eller andet sted også om, at organisationen sætter ressourcer af til at kunne de her ting. I øjeblikket er der jo meget fokus på it-organisationen i VIA, men ikke på den pædagogiske it-organisation i VIA. Det er jo en service, der kører ved siden af og som der ikke sættes ressourcer af til, og som den enkelte uddannelse selv kan vælge at lukke ned eller op som de vil. Så har vi et videnscenter som jo ikke har den funktion og fungerer som servicedesk på en eller anden måde eller som sparring for konkret produktudvikling. Det er jo ikke det vi gør.
- 155 [...]
- 156 *Interviewet bliver forstyrret af en kollega, der har en ung mand siddende og ventende i forhold til at få hjælp til eportfolio. vi aftaler, at jeg snakker med ham efter interviewet selvom det var en problemstilling han burde komme på it-caféerne med.*
- 157 [...]
- 158 Hely: Mit projekt omhandler forundersøgelserfasen til en sådan lærings- og videndelingsportal, men jeg havde egentlig tænkt mig at komme med et par udkast til, hvad læringselementer i en sådan portal kunne være.
- 159 A: Da tror jeg det er vigtigt, at... Det vi jo fokuserer på lige nu i det vi laver i brevskolen, det er jo teknisk kompetence ikke pædagogisk kompetence. Den pædagogiske kompetence den bliver jo mere formidlet på de åbne webinar tidspunkter vi har, hvor underviserne f.eks. kan få noget feedback på,

hvordan de kan gøre noget af det der bløde stof de har på et ordinært hold til noget, der kan flyttes over e-uddannelsens platform. Der handlede det jo langt hen af vejen ikke om teknik men om pædagogiske funktioner. Der skal vel både være det pædagogiske og det it-mæssige i sådan en portal.

- 160 Hely: Portalen vil jo ikke kunne stå alene, den skal være et supplement og noget der kan kombineres med det vi laver på workshops, vejledninger mv.
- 161 A: Jamen hvorfor kan det ikke stå alene...? Det kommer vel an på, hvordan det bliver skruet sammen.
- 162 Hely: Ja det kan meget, men vi skal vel...
- 163 A: Vi skal vel bygge det på en sådan måde at den der kan selv, dem skal vi ikke bruge energien på, så vi i stedet kan bruge energien på dem der ikke kan selv.
- 164 Hely: Jeg kunne godt tænke mig at portalen netop kan rumme både novicerne, dem der skal have noget på lavteknisk niveau samt dem der kan meget selv, og derfor har brug for at finde noget der kan inspirere og motivere til fortsat udvikling og engagement.
- 165 A: Har du en pædagogisk udfordring, så klik her. har du en teknisk udfordring, så klik her... Tag lige denne her test...

Interviewet sluttede kort tid efter ovennævnte kommentar, der var det sidste relevante. Tiden for interviewet blev overskredet med kan 30 min. inkl. forstyrrelsen.

